غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا چه له څه ځاځکي نه دا نقش و طراز کا
سترگي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه چي په دواړو اروېدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو گوُتي و بله کښېږدي سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه که په کښل شِي زر به نور پسې آغاز کا
هر ویښته چه به صورت باندي لیده شي که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه گڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنگزیب چه آرایش د تخت و تاج کا تخت و تاج به ئې مرگي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترگو لره لاړې اور د زړه شو څوک به څرنگه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دگ مي گوُتی کښېږدي رنگ ئې زیر شِي طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله ښېل شِي خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوگل په جوش پیدا دي لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیگر چه د بازیو صندوق وا کا په یوه زمان کښ څو بازۍ بر پا کا
نندارچي چه ورته گوري حیرانېږي بازیگر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترگو گوُتي کښېږدي د خپل زړه په سترگو گوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گیډي ډېر دئ بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[1] د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي چه ملنگ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په ښغمیَ پسې درومي هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکلیو.

[2] عیش.

[3] بیهوده.

[4] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم　　خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنايي لکه ښه تول[۱] چه ورته اش[۲] کړي　　جدايي لکه ژلی وراني د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ　　په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دربغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ　　دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانګر یم که نور خلق　　ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روې سترګي ولاري ته څلور شوې　　که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا
ګنُدی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
چه خوشحال په جدايي کښ ډېر نول[۳] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما　　زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده　　چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا　　فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنګ ئی ورک شه　　چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاریَ لافی ډېر عالم کا　　ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه　　نه واښه نه ئې لرګي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی　　په لیدل په اروېدل شي را پیدا
نه په پنډ لوېږي له هر کاڼي بڅیري　　دئ سوخته سره بکرۀ[٥] لَرِي سودا
دا رنګیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه ګل په بیاض ستا

په سپېن جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[٦]　　محبوبه غواړي دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ　　چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[۱] کښت.

[۲] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[۳] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[٥] بکرۍ.

[٦] دا بدله په چابي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي	د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو	ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم	چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي	د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه	کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما	زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی	که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي	عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره دېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله	که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه	که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم	چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[۱] ورک دي	په ښهر کښ څوک نشته چه میَن نه دَې په تا
د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره	چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا	نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!	چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي ترياق، زلفي ښامار دي	جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي	په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي	د هلك غندي رشتیا گڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی	که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرگه	په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ	هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي گذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[۱] په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا شوخه غمزه ګره خنده رويه خود آرا
رنګ ئې د سرې وُ اما خوي د ښاپېريو تن ئی لکه سيم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه کوي په کوي جار وزم پسی غواړم بخارا
ډېري لري نخښې[1] د صورت د زيبايی څخو درته وايم يو څو نخښې آشکارا
دنکه[2] تازه کنکه[3] قد عرعره مو کمره ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه تور باڼو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سيب سپينه زن ئې مښک د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې درسته سره لمبه وه چا ليدله خدارا
بيا هسي مدد کړه چه خوشحال سره دي تل کړ
بخته! د دې وركي سراغ نخښه[4] و مارا

ځان ئې سر تر پايه جوړ کړ بيا بلا کا د زلفينو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[5] سره کښېني هغه ځاي مي تر جنت ښايسته لا کا
دوه مين که سره هر څو، مرور وي خپله مينه ئې بيا زر سره پخلا[6] کا
تور باڼو ئې تور توبري دي را څرخېږي که را پورته محبوبا سترګي شهلا کا
څو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګي ئې ستا له مخه ګفتګوي شي چه دردمن وبله ټول شي مشغولا کا
په خير خير ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دي اور لمبې والا کا

---

[1] نښې.

[2] د سيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[3] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوړه (پيغله) دئ.

[4] نښه.

[5] محبوبی.

[6] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځه عجب دلخوا دي دا صهبا   چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده   که نسیم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ   چه صبا کړ د غنچې کمیس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله!   که هر څو ئې په دا خپل حسن زیبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د یار د زیبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکیبا

چه یار مهر وفا نکاندي څوک څه کا   چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي   چه یار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم   چه اثر پر ژړا نکاندي حڅوک څه کا
که وصال ئې په دنیا له عمره خوږ وي   چه تل عمر وفا نکاندي حڅوک څه کا
حال دي هیڅ له یاره پټ نه دي خوشحاله
عنایت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سیځې تپاک کا[1]   الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ   عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي   د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ یوه ورځ وي   لاله ځکه د کمیس گریبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي   هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي   هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حیران یم
چه له یاره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا   د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي   منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم   نه به خداي د عزازیل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هیڅ ندي راضي یم   که په میان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[1] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یارئ هیڅ یارئ نه دئ که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[2] وهې ورې کړې جگي جگي څه خو لا وطې وفا[3]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته د غره کاڼي به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا د درویش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي د درویش جامه له ځایه[4] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي د درویش هونبره قوت دي د دعا

---

[1] ځان.

[2] ق،هـ، ر: قهر.

[3] ل، ط، ف: لطف.

[4] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېري د درویش په مهر یاد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شي په جهان بد خواه د چا   د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فلیل په یوه مچ سره بد بوي شي   بد دي نشي یو زمان همراه د چا
کاڼي لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده   چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي   خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم یار جفا کا   بخت دي نشي په دنیا سیاه د چا
د جمشید او د سکندر فلك پرې نښوې   پرې به نږدي همېشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مین کا[١]   سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بویه چه خوی ئي د بورا یا د بلبل وي   درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسیځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي   و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کړ شي ځوک خالي وزي له باغه   ځوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې   ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[٢] کا
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلي خوني   هر کالي لیدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُني توري زلفي   څر په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي   هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کمیس د سري[٣] صافو
گل د چنبې بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي ولیدې دا توري سترگي ستا   زه به نکړمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دئ   یا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[٢] د اغزو خواړه.

[٣] یو ډول کالي و.

[٤] نور هېری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلۍ په مرغزار کښ د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنګ نېزه په غاړه دا اوږده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم زه چه ووینم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ د هر چا د زړونو چوري[1] سترګي ستا
چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته ګوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترګي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تګ و پو کا د خپل یار په طلب ګرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم ګوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي هغه درسته شپه له ما همه ګفتګو کا
که زه ورو وایم خبري ګرم مې مه کړه ځایګي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان يې ارزومند د ننداري دئ ګدایان به ئې د خولې طمع په سو کا
د ګلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوګند خوري ورځني ډار کړه یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ په هیچا کښ به ښا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته نه په شرم ننګ حؤک ښر دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا د هر چا نظر پخپله مدعا
همګي واړه یاران د خپل مطلب دي بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي　سل بلا دربانديي وايي پسي شا
د دو دام ترې سرپونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا　د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې　سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو　نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ　چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي　چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه　چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي　رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه　په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا　تروري خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر　که سری ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ　لکه بي اوبو څوک بند په گرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي　د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[١] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلگېری　اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته　که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي　څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي　خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه گلونه د بهار واړه تمام شي　د زړه سود شيدا بلبله په ختول[٣] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي　چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[٤] کا

---

[١] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[٢] ترپي.

[٣] يو خود رويه گل دي.

[٤] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[١] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا | لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپی دئ | چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته | چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو | پیشو گرزی ښکار[٢] مږک کا
دا خبره ده که کېږي | که کیسه د دو تك کا
چتی[٣] باز په پرونو نشو | گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو | نن څه ناسته په انډک[٤] کا
ځما ژبه نده اور ده | گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ | خداي دي خوار هغه ختك کا
خوشحال ناست په برَمَوَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا | بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا | له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادئ غمونه سره گډ دي | په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي | نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي | دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي | امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی | یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه | که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[١] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اوریدلي.

[٢] یعني ښکار د مږک.

[٣] یعنی شب پرک.

[٤] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زيست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا — څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[١] غندي تېره لري مرک داړه — څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرې سلام دئ — چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي — په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصويري ځنبل مي نه وي — چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښي يښي دي پوهېږې — هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ — لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال خټك دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مرده ګام د تمنا[٢] — هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[٣] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ — که دا طور به تل درومي ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي — آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترګو په کاته کښ — بڼو به ئې را واستاوه[٤] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا — عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ — چه ياری د ديدن په تمنا کا
د ګونګټ مينه په غول په غوښايه ده — خاصګي مينه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته — که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي — چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[١] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،

[٢] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[٣] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

[٤] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه   چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا   عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي   چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني   چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه   چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه   که ځړه توره شړي ځوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[1] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا   دوې د توري ورځې لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[2]   بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا   د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا   چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا   لکه غل د خپلي خوني همېش روړد يي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا   پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا'
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی   گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم   که کډو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي   هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه   د وربل غوټي کوځی د گیسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه ميخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[١] هم لا

دوه زړونه چه يو شي غر به هم پاره کا | ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم | مخ چه ښايسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا کښ | زر سازي نا سازي په دنيا کښ آواره کا
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه | چاري په سړيو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه | دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالم ورباندي ټول شي | چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي | څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر يکرنګی چه زړه ئی يو يو ئی اقرار وي | هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي | ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بيچاره کا

ګل و سړي ورکړه چه خوشحال په يوه ګل شي
خره غوايه نظر کله د ګل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما | لوئي پرېښوه وينو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي | چه که واخيست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي | په ژړا کړې يو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[٢] بېريه! | استاده کړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده | په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو | په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا می به کښې نښول | د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم | چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو | که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم | چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو ځار شول | چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ | که ليدلي د هزار الم ما

---

[١] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو يو پسول دې.

[٢] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یارۍ دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاڼي گلونه په اوبه کا
[1]په درتللو ئې شرېږ په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال ختك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پرې دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي   و عاشق ته ده صلا
دا د نې چاري ادني وي   د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړې   پخپل لاس کښ ده لالا
لکيور[۱] د ستا په سر کړه   سر وهه په مصلا
يا مسواک کښېږده په سر کښ   يا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبيح خو ځوه شونډې   نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه ګڼه خوشحاله
چه ئې کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا   واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه هميش ئې په عالم کا   د جهان ګوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل   بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي   د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په ګور کړل   ښوک پراته دي په زګروا
چه مي ويني د کوګل خورې   ويني کله دي روا
د چمن ګلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا   که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما ګرزي   چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
که رشتيا وايم ويل ئې په ما اور دي   ښوک چه ما سره بی عشقه بل بيور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي   په سينه کښ ئې ززه وګوره څه شور کا
د ليلی نه نوريده د مجنون مينه   چه مي زړه له ياره نيسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندي محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنيني د دې ښهر واړه بويه　　چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما يار په هر محفل باندي چه راشي　　په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ　　دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه ديدن د مين نه وي زه ئې څه کړم　　که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر ياران به نورو نه ويني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا　　که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي　　پا بسته يم د زلفينو په ريسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړيدو ئې　　د ښايست خبري لاری په جهان ستا
په ښايست د ښايسته يوسف ثاني ئې　　په دوه کونه ښه ديدن دي رايګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته　　زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانيه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اريا[1]　　بيا د زړونو آزار اخلې پاريا پاريا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه　　چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساريا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم　　ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاريا
د چړې د کټارې حاجت هيڅ نشته　　د بڼو په غشيو تا بېچاره ماريا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاريا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا　　که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي　　ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کينی غصې واړه تر شا کا　　که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بيتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بيت د لمړي مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بيت پاريا په معنا د کناره ګېرئ او د دوهم بيت آخر په معنا د فراموشئ او دريم بيت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ويشتلو دي، په څلورم بيت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بايلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بيني ور ځځه نشته — د جهان نندارې ځكه دوه لېمه كا
په كينه په حسد هيڅ د چا و نه شي — هر سړی چه حسد كاندي ځان اوبه كا
نصيحت د نيكو ښه دي نه د بدو — كم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله كا
و سړي ته ئی اختيار وركړ هوښياره — كه په هره چار كښ خداي واړه خپل كړه كا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ — نيك او بد د قافلې په لاري تله كا
يك تنها په لاري تله[١] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک ځه د لاري مله كا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ كا — چې د عشق سيلاب پرې راشي واړه نوړ كا
ما ته مه وايه عاقله چه عشق څه دئ؟ — كه مين شي تا به هم له عقله موړ كا
زه به هيڅكله له عشقه نه وانه وړم — عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ كا
زه كه هر څو خپل پېوند شولم له عشقه — ولي ما او عشق خداي لا ويله جوړ كا
زما عمر په حساب تر شلو زيات دي — د عشق غم به مي په ديرش كاله كښ زوړ كا
كه ئې چيري د خپل يار په وصال لاس شي
بيچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ كا

كه بې نمازه د قيامت په ورځ ممتاز كا — و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز كا
نماز گذارو ته ئې هسي حكم وشي — چه فرښتې ئې د دوږخ په اور كذار كا
اوليا او انبيا به هيڅوک نه وئ — چه تر شونډو به بيرون نری آواز كا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ — چه په خپل طاعت به عجب يا به ناز كا
دا ځاي كار د هيڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز كا

كه يو ځل دي د وصاله بهره مند كا — په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند كا
په زمان به دي پيوند له هر چا پری كا — كه محبوبه دي د ځان سره پيوند كا
نوې مياشت به دي په مخ گوري وگري — كه په مخ باندي دي جوړ سم د سمند كا
زه به ځان لكه پتنگ ترې صدقه كړم — كه له ورايه د ديدن مشغل څرگند كا
مبتلا خاطر مي مري د يار له لاسه — بيا له ميني هم د يار په سر سوگند كا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي — زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند كا

---

[١] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي   د گني قدر ځرگند د گني خوند کا
چه د عشق د لېونیو په حلقه شي   کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره گلگښت لکه دوږخ دي   له دانا سره راضي یم که مي بند کا
که د خپلو سپیو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[١]   ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه   ابتدا په انتها
چه به کانده[٢] تنها کېږي   خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي   پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه   چه په تا کېږي څه، ها[٣]
درته وایم نه پوهېږي   څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه گوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[٤]

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنگ کا   اواره دي د نیمگړې دنیا ننگ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي یار دي غواړي   که مین وي په رښتیا ځان دي ملنگ کا
و اشنای وته د یار مینه ځرگنده   لکه قصد چي له ډیوي سره پتنگ کا
دا د غم کښتي چه گرځي په دریاب کښ   یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنگ کا
ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترگي دي جنگ کا

---

[١] لمړی بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[٢] ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[٣] "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځای (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

[٤] شها یا شهی په ښښتو کي لکه لیلا د معشوقو عام نوم دي.

[٥] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما ډکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماڼي په وخت ئې تل هسي خواب وُ گوره بيا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي يار سره څوک څه لره ياري کا چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم پند گويانو خپل پند وساتي شما
څه خبر بې چه اول په عشق کښ څه ځي په اول وصلت[۱] ئې ځي د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ د يوه نصيب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم دا گټلې دنيا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مين شوم[۲]
پارسايي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بيا نرگس په باغ مستي کا چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني چه په هسي بلندئ[۳] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

ناديده په نادانی څه بلا کا الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستايی تر دښته نه وي رسېدلي بيهوده ويل د دښت کربلا کا
و کافرو[٤] ته روغ کړې د دين توره مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خويی علامت دئ چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خويونه د بدی دئ يو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[۱] يا به وهلت وي يعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[۲] يم.

[۳] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[٤] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دين توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[۲] څرنګه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر ګفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترګو ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي هر لوري ته ډېر دي که ئې ګورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبګار ستا
زه به ورته نه وايم سړی چه تش کالبد دئ هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
ګل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼي چا وې چه لاله دي يا رابيل دي ګلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل راشه حال ئې ګوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا و سريو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

۱ ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

۲ دا بدله هم په چاپی ديوان کښ نسته.

۳ غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا　　که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي گه ترې ووت　　په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي　　د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي　　په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د گونگټې[۲] د گل د بویه نه بلا ده　　ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول　　واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[۳] درومي　　مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه تږي تشنه لب مري[٤]　　هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي　　نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا　　چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي　　په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي　　چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره　　هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه گدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥]　　ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري　　څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبیب.

[۲] جعل.

[۳] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱] وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هیڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دایم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه یم ځو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

یار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنیا کښ خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
که رشتیا ور څخه نشته مرګ ئې مه وه تل رشتیا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل یم تل بلبل د ګل ثنا کا
هیڅ مانه مکړه خوشحاله
ښایسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصیت دي د سیماب ځو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه دیت شته نه فضا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

۱ څه ئې دود دي څه ئې رسم.

۲ یعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

۳ سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن موجم که په وېښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو اروېده شو يو ځای نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګړم د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[1] وژنې ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور ينښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد وربانديي صوت د غراب شو خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته بن په پند ته نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي د خولې[2] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ مشاطه ئې چه پرانزي[3] پيچ و تاب

---

[1] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[2] د خولو.

[3] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبيٰ[۱] دي　　چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريتېږي　　وې ئې پرېږده چه ښه وريت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي　　زړه مي گوره په تصوير کښلي کتاب
عاشقان مي کشتگان د معشوقې دي　　کشتگانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترگو
د خوشحال ختك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زړه آشوب　　يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئی راته وايه　　بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چېبيه ده د حيات په تور ملسل[۲] کښ　　نوم ئې شته لا هيڅوک ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي کړه　　نرگس ځکه کښيښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پری نږدم　　چه ئې تورم د مژگانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره يو نه دي　　څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښگار د ده دئ　　که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښې ويني بدي　　د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت　　عاقلان ئې دِي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ　　دا نعمت په دواړه کونَ دَی راحت
بل نعمت په دا جهان د ډير دولت دئ　　چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ که ئې گورې　　په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه کښ "تر خولي" ليکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مین شوم د بلندي په قامت راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه ګویا پاڅېده بلا د قیامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژګانو ناوکي ئی هسي نه دئ چه به څوک ورځئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د ګلو تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښلیو د دیدن نندارہ ګوره او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښلیو ننداره ور څخه ولاړه خبر نه یم کوم ګناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي ولیده په سترګو ستا ښایست ښاپېریو څخه نشته دا ښایست
هم هغه درباندي هسې شان مین کړم چه درکړي ئې و تا دي دا ښایست
مخ ئې کله د لاله غندي زیبا دې د لاله تر ګل ئې ډېر دي لا ښایست
ګرمه نه ئې چه خپل ځان ستایي نګاري وایي نه لري قمر ځما ښایست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي که صبا کا د ګلونو وا ښایست
د نرګس ګلونه هم هر ګوره زیب کا ستا د سترګو وینم لا زیبا ښایست
عاشقان دي پرې پتنګ کړل چه وریتېږي خدایه تا کړ په جهان پیدا ښایست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښایست

چه د پلار بد ګوئی سر شي پوت[1] صد لعنت د ده د مور په ګنده چوت
چه د مور په چوت ئې خیر و برکت وي له هغه موره به نه زېږي کپوت[2]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زویه ږغ د فسق و د فساد ځي د ښه زویه ځي ناری په ملکوت

---

[1] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[2] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالایق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه   ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو   هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې   که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار ښک دي پير فرتوت

د شوم سړي له کوره که اوبه وي د حيات   [۲]په ما باندي لګيږي لکه زهر د ممات
موسی څخه هيڅ نه وُ ور څخه يوه عصا وه   قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي   دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر   دا درې څلور کارونه بې بقا دي[۳] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤]   په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه   عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا   که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو ښکو کا صفت[٥]   په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا   ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سرې واړه سره زر کړې   خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي   جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو   شيرين عمر بزي تيريږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دواړه تو که نه وي   چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[۱] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[۲] دا بدله په چاپې نسخو کښ نسته.

[۳] وي.

[٤] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[٥] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن يې نه د ګيډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما جه نظر وکړ په ذرات په موجودات   ګول په جهان راغلم ترې په ګول درومم هيهات
يو څادر تر ميان وي فهم پاتو شي له کاره   دا هونبره کيسې هونبره ادراک د سماوات
هيڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ   لويه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[۱] له نوح د طوفان په موج فنا شي   زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکيم دي چه څه کاندي هسي کاندي   واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبيعت دي که د نور څه   نيك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نيکذات
هونبره[۲] علم زده کړه چه فربنتو ته سبق ورکړي   بيا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ   ګوره نندارہ کړه، تر دا دم مه وهه زيات
سر په سجده کښېږدي وايی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښې څو لات و منات

نن مي وليده هغه مست   غنچه خوله ئې نيست و هست[۳]
په دوو زلفو عنبر پاش   په دوو سترګي[٤] مي پرست
څه[٥] شېوې دِي په جهان کښ   دَ همه شېوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه   تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بيا مونده په کور کښ   چه دايم ئې وم په مرست
دَ بالا[٦] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پيوست

---

[۱] مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهيم وُ.

[۲] همره شي عالم چه فربنتو ته.

[۳] خوله په اعتبار دَ تنګی ګويا نيست دهَ.

[٤] سترګو.

[٥] چه.

[٦] چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ   تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه   د ګلزار له ګلو څه غواړي ګونګټ
د چندڼ دوني لړ لرګي تحفه دئ   نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي   د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي   راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا   د جيجي[۱] جدائي نشته له لويټ

چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا خټ[۲]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث   نور به څه کاندي خبيث
ځني طمع د ښو مکړه   کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېګړه ويني   ځان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ   خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځما په خوله شي خداي دئ   زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځني خلاص شي   خداي دي مړه کاندي خبيث

د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترګو تور کا الغياث   واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[۳]   سل بلا د څنګه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ   په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[۱] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[۲] خط.

[۳] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع   جدايي به هغه خور کا الغياث
د خزان دوک ئې ليدلي دي په سترګو   چه بلبلي هونبره شور کا الغياث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغياث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هيڅ   په نفر کښ چه هنر نه وي هم هيڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېري   هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هيڅ
له معشوقي نه شېوه بويه څو رنګه   د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هيڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي   چه زلمی په بلا بر نه وي هم هيڅ
هوښيرانو لره عقل فکر بويه   لېوني چه بی خبر نه وي هم هيڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي   د ژونديو چه شور شرنه وي هم هيڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي   چه ئې ښه جنګې لښکر نه وي هم هيڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ   چه سخی سړی تونګونه وي هم هيڅ
زوړ سړی که تر څنګ کښېنوي ښه ناوې   چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هيڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي   په کيسه کښ چه ئې زر نه وي هم هيڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا   چه د ده د عمل چر نه وي هم هيڅ
باز که لوی کتِه خو شرنګ د ډېر صفت وي   چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هيڅ
يو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سير نه وي هم هيڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارونه سترگي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنگام د حادثې ساقي په جام کښ مي چه باد را پاڅ‌ث په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنگ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للؤ من عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان مى وشو په عرفان د محمد　　پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په يسين[۱] کښ　　خداى دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډير خلق پيدا دي انبياء که اولياء دي　　نشته په خلقت کښ يو په شان د محمد
خداي سره موسى په کوه طور کړلې خبري　　دَى د عرش د پاسه لامکان د محمد
پيك ئې جبرئيل وُ دَ رفرف جلب نيولَي　　پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسى خوړمن سلوي يو لك وګوري　　انس و جن مړيږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته وُو عاصيانو　　خواست به محمد کا، خاندان د محمد

لاس دي لګولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډير عالم ځما په ياد　　راغَي تير شو لکه باد
هم دا هسي راشي تير شِي　　په ځاي نه لري ايستاد
عجب لويه کارخانه ده　　چه پيدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه　　څه حباب څه ئې بنياد
هسي نه ئې که پوهيږي　　ښه مثال شو درته زباد[۲]
هيڅ خبر نشوې له ځانه　　هي فرياد، فرياد، فرياد
غمجن والي دي په څه وِي　　بيا په څه شي هسي ښاد

څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَى چه ولامبى په رود　　لا بد بوى شى دا دَى دود
په بهار او په خزان ئى　　هيڅ و نه شو ځما سود
ليونى لېونى تر شِى　　څو چه شِى ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وکړه په طه په يسين باندي.

[۲] يعني ياد او بيان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښی چه کار شیِ و هیچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د گزار نه وِئ هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد مرگ دي هر سړَی همېش لَرِی په یاد
چه د عمر ئې بنیاد په هوا اِیښَي په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[۱] په اوبو نم دئ خمیره[۲] په قدرت کړې چل بامداد
انبیاء او اولیاء لاړل و کور ته ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنیاد
د دنیا ژوندون هیڅ ندي که ئې گورې چه هیچا ځني بیا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[۳] غواړې درته وایم همیشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوراند په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غیرو پریکړه اې خوشحاله
په امید ئې دَ دیدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږِ فرزند د بابا په غولي وند[٤]
د مریخ په کوکب شوي شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي په عالم کښ شِی څرگند
بختور دانا مخ دُونَي دَ وگړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ دَ همت سَرَه پیوند
هَمگي په خوږو ډک وي د گني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي نه سبق دَ دانشمند

---

[۱] د مرگ په اوبو.

[۲] خمرت طینة آدم اربعین صباحاً.

[۳] یعني ځما گله.

[٤] سید راحت وند په معني د خندق او غنډی را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسِی نصیحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود هر سړَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دَئ که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دَئ
غير جنس سَرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوړو شونډُ وې ډير دَی تلذذ تر همه خواړه ئې تير دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم د دشنام ئې په بل پير دَئ تلذذ
له شکرو زړه نيوه شِي نه له ده نه د پيو[2] روي[3] په څه څير دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ نور می کل له دله هير دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تير دَئ ولي زيات ئې[4] دَ[1] شمشير دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سيب په هغه شان دَئ نه چه اوس ئې تير و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډير منت را باندِي په دا يم ئې را بر سير دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هير دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پيو وړي، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قيماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار   چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئ   بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دي په دروغ کړې   شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې   ترس د نشي[21] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم   ته مي وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم   پرده پوښ مِي شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم ځیر ځیر   گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار   ای دریغا در گلستان گر بماندې ډېر ډېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست   کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود   گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت   گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کښلې په دا دور   یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[2][3]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي   راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[3] [4]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم   باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور[4][1]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ   عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په ځور

---

[1] ترس دِ نشته.

[2] یعني طاوس.

[3] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[4] یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راكړه   تَل به بهار نه وِي چه تيريږي وخت دَ ثور
كښينم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه گورم   عمر غُنديِ درومي چه ښه وكم بانديِ غور
يار دي كه دَ كور[۲۸] دين قبول كا پدا څه شيِ   شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د كور
مينه [۲]دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره[۲]   څو چه عالم وَربانديِ وكړه هور زور
طبعَ دَ خوشحال ده لكه ښه باغبان په باغ كښ
گل و هر چا وركا چه ئې زړه وږي على الفور

په تازه عاشقي مهر كوهَ مهر   چه آشنا شو نور كه مهر كړې كه قهر
كه دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه   تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلكو جفا اروم   مگر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم كړي بلا ستا سترگي نزولي   څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول كړم   چه مي خپله تمنا وركړه په مَهر
د وصال ورځِي هلكى تر گړى دِي   بى ليدلو مياشتى كال شوې گرَي پهر
د ديدن تږَي بې حده تلوار كاندي   گوره كله به خروب شي ستا په نهر
خوار خوشحال ئې لكه خس هسي لاهو كړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه كړې برابر   ربښه[۳۳] شي په دا مخ كښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توگه   توري ورځَي توري سترگي مخ لښكر
چه پلو له مخه واخليِ زه دعا كړم   هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُنديِ مخ پټ كړه په برقع كښ   چيري نه وِي چه پرى ولگي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم كا   نه هغه چه لكه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود كا   ستا د ورځَيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شيِ په خالونو   كه ئې گورې لكه گل دَ پيغمبر

[۱]محشي تر كور لاندي كافر كښلي دي.

[۲]مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره   څو به چه عالم ورباندي ډېر كړ هوږزرو

[۳]دا توري د هري نسخې لېكونكي په جلا ډول غلط كزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربښه صحيح دي، د سپوږمی   سپكي رڼا ته وايي، يا نوره سپكه رڼا .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه   نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله
دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[١]   دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم   د ما هم له لاسه ولاړ دِي ځو دينار[١١]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي   که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي   چه مير ښکار سَرِی پوهيږِي پخپل کار
سرښته دَ مير ښکارئ ور ځخه نه وِي   بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه   او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه
تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

ځه سړی ځه ئې تدبير   هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره   ستا په مرګ شي خلق خير[٢]
بی تقديره به وَ نه مرِي   نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته   تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مړَني دئ   هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو   پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري   که کابل دَي که کشمير
مَړَنيِ دِي چه[٣٣] يادېږي   په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا   د هغو[٤] نه يم دلګير

---

[١] محشي روته کښلي دي چه يو ځو اينار بازونه.

[٢] ځير.

[٣] که يادېږي.

[٤] په هغو.

توره بخره دَ خوشحال ده   کان[۱۱] په کان خلق خبير
تر اووُ پېړېو پورى   واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په ځَير[۳۲]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور   که وګړِى په سولي[۳۳] کړ مخ ئى سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي   په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي   له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
ځو دَ عشق مينه زيار تېرِي په کوګل کښ   دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ   راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي   که قيصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد   که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پايه واړَه آبله دَئ   په فراق کښ، لکه وَړي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا   د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال يواځې نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ ځوک درومي[٤٤] په خره سپور   که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل   چه دَ خط سترګيِ ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[٦٦] دي   بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

[۱] کال په کال.

[۲] ځېر

[۳] يعني دار.

[٤] ورشي.

[٥] شته.

[٦] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سَرَه يَو وِي لکه ښه کښيده روغه[١١] په انځور[٣٢]
په[٣٣] خصلت هنر سيرت دانش باقي وي قد قامت صورت فاني دئ سپين و تور
دا همه له نا پوهَی پيدا کيږِي خر خښيِ دعوي نا سازي شر و شور
پېرځوينه، ښه سلوک، نمځنه،[٤] عدل که دِ دا خويُونه شته څه غواړيِ نور
کبر جن، حريص، بيِ زړه چه دروغ وايي دَ يارئَ لايق نه دِي دا څلور
که وعده ئيِ قيامت وي دَ غوښتنِي د هوښيار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئيِ دَ دولت په شربت ډک کا بيا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ يارئِ دَ دوستی لايق هغه دِي چه آزاد ورځي نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد يې ځوانمردي به دِ هاله وي سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ايمان په ځان په دواړه خرفه نکا چه دَ خپلي ژبي وَلگيږِي اور
دَ هوښيار[٥] سَرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سَرَه ښه ندَئ بيور

خپل پردَیْ راته په خوله وايي زر زرْ و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَليدَل خواړه دِي تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو ته څه گوريِ دا گوره چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښينه حسد ور سَره پرېوزي په وژو دَ سيد درست کا محضر زر
فيروزه الماس يا قوت لعل له کانه له دريا به نه وَکاږی گوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښايست په زر دي ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بيِ زرو گُښي تنها گرزي دَ هندو سَرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هوريِ درومي چه زر وي دَ پادشاه په سر څوک کښيږدي افسر زر

---

[١] جوړه.

[٢] نقش يا د نقاشي اسباب.

[٣] چه.

[٤] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) ليکلېده، چه معني ئيِ نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه يعني لمونځ کول.

[٥] خپل پردي په خوله په زړه وايي زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا   چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه   دَ نامرد په غېږ کِي ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو   قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی   دَ زمري له تنه هم پرې کا سر زر
هر مراد چه دَ سړِی دِی په دنيا کښی   دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي   تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لږُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1]   د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوږده نه وي   چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ   په هيچا باندِي مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځار شوم   هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همگي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[1]   ړوند که سترگي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې   دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي   ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي   که سواري ورباندِي کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ می اول ټټو راغلَي   د ما بخت وُ لا اول له ځَايه تور
ټټوگي دِي تازهگي دي ترې زوولي   همېشه کا په پايگاه کښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه   نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم   دَ خوبی بِږغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونو کښ نفاق کا نا لايق دي   يا ئې ښه کړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَرکړه
که بهرام[1] عابد[1] دِي واړه کر و کور

[1] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار — هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زيان ئې نکا — که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دينار[١١]
دَ هغه سرِي څه کار دَئ په بازُونو — چه بنده دَي دَ درم او د دينار
دَ ښکار کار په مصلحت په سيالِی نه دئ — دا يَو عشق دَي چه ئې ورکا کردگار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ — دَ هفه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا — مست نه هم شِي له شرابوُ توبه گار
زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېنږدم
څو ژوندَی[٢] يَم دا مي کار دَئ دا روزکار[٢]

زه ژولېده تر يم که مجنون ژوليده تر — هيڅ خبره مکړه[٣٣] سَرَه دواړه سر په سر
گوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي — باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[٤٤] زلفي دِي کافري — دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
گل د لاله ښه دَي راته وايه که بارخو مي — ستا زيبا بارخو نه له گياه کړم برابر؟
نه په گښت دَ باغ ځِي نه په سيل دَ گلوُنو — څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډُو قدر ښکاره ندئ — ما زده چه عسل دي يا نبات دي يا شکر
مخ په پلَو پَټ کړِي رڼا ورَځ ور باندي شام کړِي — بيا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپين سحر
ډېر[١٥] په غېږ کښې پروت قدر ئی هيڅ نه نه ئی زده شِی — چا دَ سر قيمت زده جوهري صاحب نظر
سترگو ته ئې وگوره خوشحاله باڼُو ورځِي
ستا دَ مرگ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

[١] محشي ورته کښلي دي: يعني دينار بازونه، ممکنه ده چه يوه نوعه د باز وي.

[٢] په ژوندون ئ له ما نه درومي دا کار

[٣] نده.

[٤] توري زلفي.

[٥] در په غېږ کښ.

راشه ګوره دَ بهرام دَ نفاق چر　　ګاه سني ګاه را فضي ګهي کافر
کله ښه زوىَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي　　ګاه له دواړو توګو ګرزي پر پر نځر[21]
دا تاثير دَ بد پېتي دَئ که د تخم　　چه غنم باندي کرېِ کېږِى جودر
که لوګي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه　　چه دَاور غُندِي ئې نشته خير و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئ که په پلار کښ　　چه دا هسي ځني زېږي ګيدي[22] خر
بهرام خان[3] دَئ سعادت دَي هم يحيى دَي[3]　　په خصلت کښ سَرَه يَوْ[4] ترْبل بدتر
و خانِى وته ځغله هنر هيڅ نه　　و عالم وته پيدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ　　چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
يکباره ئې په نظر کښ شرم ننګ وِئ　　دَ دنيا په سود زيان نه وِئ خبر
دَ خوشحال خټك که سل زويه نمسِي دِي
لا لايق دَ خاني نه وينم پسر

راشه مه کوَه ډېر جور　　زه هم خوي لَرَم يَو طور
زه فرهاد دَ زمانې يَم　　ته شيرينه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[5] مي وژنې　　نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم　　زه ته رنګ لَري دَ ميور[1]
ګُندي راشې په منګلُو　　درته پروت يَم لکه بور
په خوشحال کړې ځني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وينځه بې بې نور　　تور زنګي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دئ　　مړ جهود بولي مغفور

---

[1] دا کلمه په چاپه ديوان کښ پزنځر او په نورو که هم ډول ډول لېکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[2] سيد راحت ګېدي په معني د زره را وړي دي.

[3] بهرام، سعادت، يحيي د خوشحال خان زامن دي.

[4] سره يو تبله بتر.

[5] په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[۱] لولي	ځان ملا کاندِي مشهور
سفله ټول کا څو درهمه	تر خواجګانوُ شـِي مغرور
دروغجن تر ټوپه[۲] ورشي	د کابل کاندِي مذکور
خپله بل وته نیولِي	په پردی باندِي غیور
پُټي ډکِي پیالې اخلي	ښکاره مه خوره یَو انګور
موحد دَ رسالو شه	تر ځان کوز ګڼه[۳] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[٤]	په پخه ونه لا ښه لګېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ	دا یو اور دَي لګېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور ترِي په نورو	هم په دَه پوري به لګ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[٤] انکار کاندي له عشقه	نلدمن[۵] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته	زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوګل کښی	چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي	په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانډه[٦] شو رنتبهور

---

[۱] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[۲] په ننګرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڅه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[۳] منصور.

[٤] یعني دروازه ترِي.

[۵] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[٦] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك كا دا هسي چارِ　　دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه یاران سَرَه جدا كا　　بیا ئې بند كا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي كښ　　گاه دَ غم ژړا چیفارِ
گاه دشواري كا آساني　　گاه اساني كا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

كه په خوله را سره جنگ كا هغه یار　　په زړه مهر رنگارنگ كا هغه یار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړیَ　　څه مِي لیري له زړه زنگ كا هغه یار
هیڅ حاجت دَ توري نسته مانَې بس دَئ　　كه مِي مرگ وته آهنگ كا هغه یار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښكاره كړ　　بیا به ما باندِي پتنگ كا هغه یار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته　　عاقبت مِي به ملنگ كا هغه یار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه كا　　خو په ما باندِي زړه تنگ كا هغه یار
مرصع بسیر[۲۱] دِ نور لَري په پوزه　　اكتفا په تور لَونگ كا هغه یار
زه فقیر یم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي　　كه ځما له یارئ ننگ كا هغه یار
رقیبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ كا هغه یار

كه مسجد گورې كه دیر　　واړه یو دِي نشته غیر
یو مي بیا موند په هر څه كښ　　چه مي وكړ دَ زړه سیر
هغه ځاي په سیر گرځم　　چه تر نه رسېږي غیر[۲۲]
په احوال باندي یو دوه شِي　　ځكه نشته باندِي خیر
خوشحال یَو وینِي خوشحال دَئ
ورته ورک دي غیر و زیر

---

[۱] دا كلمه په هره نسخه كښ په جلا بول لیكلې ده، په چاپي كښ بیر، په بله كښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[۲] طیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار   ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه   په سينه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مينه   هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ يار له لاسه مرينه   بيا مدام وايې يار يار
توري سترگې دي گواښ گرندي   بانه ستا وايي مار مار
ستا دَ شکرينو شونډُو   اشتياق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وايي
واړه ښه وايي ځار ځار

لکه کار لَري نظر   هسې ژبه کا اثر
ماهيت ئې مونده نَشي   چه څه ځيز دَئ دا بشر
هم ترکيب دَ نيك و بد دَئ   هم معجون دَ خير و شر
هم فرښته دَئ هم حيوان   هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شي   کله توره کله سپر
کله ځورب شي له باده   کله بيا په هيڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ   بل به نه وي ديده[1] ور
دَ څلورُو[2] ميندو[2] زويَ   دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي   که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[1] به څه کړې نور تدبير[1]   ليوني لَرَه زندان بويه زنجير
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو يوړ   لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گير
که خوښي دِه په جهان کښ دَ ليدو ده   نه خوښي دَ بادشاهیَ دَ سرير

---

[1] د پدر.

[2] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قديم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایگیر
دَ بهار په وخت په بوړهٔ د سراي گرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډیٔ اوبه هغه گڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشې په گفتار   ښو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه یې   که له تا نه وِي په ډار
چه څه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور ښخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَري هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَري نه پلار
دَ خوشحال خبري گوره
لعل و دُر پېئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که گردش دی دَ روزگار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر ویښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد گار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ   چه تر هر څه دَئ دشوار
خپلي اوُښي میي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه ښوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زړَه څه اسان ندي   چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننګيالي قبلوي ګور[1] ګور خو نه وِي[2] رنتبهور
لس په کال پرېِ نَنوزِي ځَني وزِي درېِ څلور
مور زادي بلا پروټ[3] يَم چه بلا هورېِ مِي کور
ننګيالی دَ ننګ دَ پاره په هر څه لګَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه چه ئې وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننګ اَړ نه وِي خو دي نشِي ويَي[4] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حوْک طلبګار نه د ما دَي ددېِ ملك منر په کار
خپل ځانونه هوښياران کښي نادان دئ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزګار
په يو ژبه ويل سرَه پښتو کړو ولي هيڅ ځَبله[5] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو هر سړي ئې طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لَري سترګ وړِي ملکان ئې لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزيز کاندي نا حقه که په بدِي رشوت مومي يَو دينار
ختکیَ له ختکی نه رنګ آخلي عالمان شيخان ئې لا دِي نا پکار

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] خون دي.

[3] وټ لاري او سړک ته وايي.

[4] په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

[5] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مِي وليدَل له نورُو خبر نه يم   دا خو واړه[۱] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار كښ سيل هم بد نه دَئ   چه خوشحال وته څرګند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي كړې
يَو سرَى[۲] به ځنِي نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي همېش لېندى په سر   كله منځ كله ښَي كيڼ كله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟   يا هر ګز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان كښ به خپل ځان تر هر چا ښه كا   دَ سړى كه لاس رسېږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښكاره شه   چه مي ښه تر عراقى شِي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل كامران دئ   دَ سړي طالع په كار دَي نه هنر
هنر مند سړى په هر ديار عزيز وئ   په ځاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په كار ګل دَي نه دا نور څه   په چمن كښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زركو ښكار په غره كښ پيدا كېږي   باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فكر دَ زړه وَكړه بيا وَيل كړه   كاتبان تر كښو پخوا وهى مسطر
هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال خټك اختر

ولي په كوڅه دَ هغه يار نكړې ګذر   وَرلَرَه دي بولي ته لا ګرزې در په در
خاورِي دِي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې   زده كړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست كښ دَ بهار تر ګلو ښه دَئ   ولي ئې له مخه لاله ګل ته كړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ   دواړه سترګې وَخورې هيڅ په ځان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېكخواه يَم   فكر دَ توښې كړه چه پخوا لَرې سفر
زركى تور تارو تمځرى هر لورى ته ډېر دى   هسى باز در څخه تا ئى وَترل سهپر
تخم شته هم مځكه هم قبله لَري تياره   هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نكړې كار د كَر
كانده به حساب وي مو بمو به سوال ځواب وي   څه دِي پكښې كښلي راشه ګوره خپل دفتر

[۱] دا خو بې غوږو لكى دي حمار.

[۲] به پكښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غلیمان لکِي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځِي هسِي بې کار   تر هغه نه زه لا ښه ګنم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دِئ   روغ سَړی به ولي نکا خپل روزګار
که هیڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وایَم   هَسِي مه کښښنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي   که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[1] حال شِي   همېشه په یَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
یَوَه لویه مشغولا دَه ستا دَ کار

یَو دا هسِي ښه بهار   بیا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقیانوُ   تر چا لاندِي ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه   په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجي[2] وړاندِي نیولي   دَ باز ونوُ سَرَه یار
ښه تازی په دور تړلي   پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوریه   پکښې واړه خیال دَ یار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنیا ځار

ړ

په سرو شونډُو دې بازار دَ شکر مات کړ   تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه تړلې   تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

---

[1] بېل بېل.

[2] په قلمي نسخو کښ کرځي لیکلي دي، یعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد نند اره وکړه　　صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت　　دواړُو سترګوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترګي　　تا مي درست دَ بارسايَى لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پرېښې　　ګوره بيا دي دَ چا نَوي سنګر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو　　دې ارزو مي په ځګر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوګند دَئ　　په سوګند سوګند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي　　ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي ګوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره آتش کړ　　اګر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو　　دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دِي　　چه ځما دَ زړه ئې ليري غِل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله　　چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم　　بېهوده مِی په سراب دَ اُوبواَش[2] [3]کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز ګارُو　　چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3]　　[1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي　　دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوړ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئ　　دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا　　راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ　　باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو　　په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

---

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را ښخه وایې هر گز نه وُ هیڅ مِي نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مانې وه یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توریت[1] دَ خپلي چاري ځیر کړ[2] ځان مي واړه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ خلقو ما سره په مهر کښ تروير کړ
ما پدا سترگړ لیده دَ دنېا خلق څو ئی ډېر دَ دنېا سود[3] هونبره ئی وير کړ
مور زادی کانه هر گز نه هوښیارېږي نصیحت په تور زړگي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده دَ دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
راشه وگوره یو گز مځکه نیولې چه ئی مېز دَ خپلی خوني په توفیر کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په گور کښ چه مو ولي په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دئ خپلو پرونو په خزه بندي کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مېز حواله کړَي چا دَ هري چاري حکم په تقدیر کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شِي مست هاتي خپلي مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي چه له زنگه ئې صفا ځما ضمیر کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَیل ئې دَ غماز منلي نه دِئ بیا ئې ولي له حیرانه زړه دلگیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ دا غزل مي په بیاض باندِي تحریر گړ
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرايَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمیر کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهیر و نه کړ[4] په گلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کاني هم په مخه یووړل ولي ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

---

[1] د طالع ستوري، نجوم.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[3] سور.

[4] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له لیدَل مومم — ما په دواړو توګه هیڅ تقصیر و نه کړ
په خندا خندا دي مرګ وته نیژدې کړم — ترو دي څرنګه په ما تزویر و نه کړ
خو لا زه یم چه له غشیه نه دي درومم — ګڼه هونبره مې په تور نخچیر و نه کړ
مګر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه — چه ځما په مرګ دِي هیڅ تکبیر و نه کړ
اوس به څرنګه خلاصیږم له دې غمه — چه لمَری مي دَ خلاصی تدبیر و نه کړ
د کعبې په لار به څنګه برَی کړې — چه هر ګز دَ یوه شپه شبګیر وَ نه ګړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرګه — که د ځَان دی په ژوند وني ویر و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تیر ځم ستا له تیره
هیڅ ارمان دي دَ غمزې په تیر و نه کړ

خداي یَو هسِي فکر راکړ[۱] — چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي — پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه — را ښکاره ئې هر اشیا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپین سبا کړ

لکه خداي چه دَ یار حسن بې نظیر کړ — هسی ما دَ زړه په سر باندي تصویر کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ — پخپل حال مي همګي خلق خبیر کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي — تر پرونه نه ئې نن مانې کبېر کړ
ښایسته د قندهار دَ چا په یاد دئ — پدا حسن ئې بنده واړه کشمیر کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئ — چه شالانُو ئې په وَر کښ ځان فقیر کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو — دَ زلفینو ئې هر تار ورته زنجیر کړ
نه ګناه نه ئې خطا نه نیت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلګیر کړ

مخ ئې فکر دَ نسرین را څخه یووړ — خط و خال ئې مشك چین را څخه یووړ
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه — شکر شکر چه ئې دین را څخه یووړ
بې د یار دَ شونډُو تل چه یادوم ئې — میني نور ذکر تلقین را څخه یووړ

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا نارې آه و فریاد کړم بیا ئې خوب په څه آئین را څخه یووړ
دواړه سترګي ئې شاهین شهپر ئې زلفي ځما زړه کوتر، شاهین را څخه یووړ
په راتله ئې درست آرام را لړه راوړ او په تله ئې درست تسکین را څخه یووړ
د چمن ګلُونه کوز ګوري دا واړړ چه دلبري هر تحسین را څخه یووړ
چه مِي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده ولی تُرکي په زمین را څخه یووړ
زه هاله دَ عافیت ناوِي قبول کړم چه هوس ئې په کابین را څخه یووړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تېږي عقل و هوښ ئې نخستین را څخه یووړ
هغه ورځ مِي زړه له خپله ځانه موړ شو چه له لاسه دل سنګین را څخه یووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وګړي عشق دَ دې دعا آمین را څخه یووړ
ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[1] خوشحال زړه خوړین را څخه یووړ

ما دَ کښلیُو نندارہ کړه زاهد ننګ کړ[2] ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنګ کړ
هغه وخت چه را په یاد شِي ډېر خوشحال شم چه به ما درته دعا کړه تا به جنګ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو یووړ ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنګ کړ
که ژوندی نشي له خوبه عمر ئې شوم دَئ چه په خاک ئې دَ پایلو باندِي شرنګ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بلېږي خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنګ کړ
ملنګان ئی دَ دربار دروېزه مومي ما هم ځکه ځان دَ یار دَ ور ملنګ کړ
ته دَ ځایه هسي نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنګ کړ

---

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ر

پر د قاز شته پر د باز[۱۱]   لکه پر هسِي پرواز
لکه سترگي ليده هونبره   لکه خلق هسِي آواز
لکه قد جامه هم هونبره   لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښيده بويه   نه دَ سرو زور طراز
بېړۍ کرزِي په ببله[۲۲] کښ   په قلزم گرزي جهاز
سگ لاهو غُندی خو نشته   مړک که هر څو وي اوباز
په دا پړانگ نشو خوشحاله
که پړانگ [۳]پش[۳] دَي پړانگ ته ساز

چه هر يار ته مي تر خوله ويوست آواز[۱٤]   زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که ديِ زړه دَئ چه سوا په هيچا نشيِ   د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ   چا به چېري ور پسيِ گرزاوه باز
چه ناريِ کا تور تارو په مرغزار کښ   باز جره ئيِ بتيِ يوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه ويِ   خپل نفس دَئ په سړی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ   چه په شپه به ما وَزوي ته ويِ په ناز
ډېر ياران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم   په زرگونو کښ پيدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جگرخون کوَه خوشحاله
خپل پرديِ ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بويه تير انداز   هسي شعر لَرَه بويه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن   زيات وکم دَ وزن يو توري غماز

---

[۱] دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[۲] يعني جزيره.

[۳] د زنگله ياغي پېشي چه لکه پړانگ داسي ده.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقیقت ناوې سپَره کا — په سپین مخ پلَو نیولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکیزُونه — په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترګو ناز
دَ صنعت زیور په حؤ رنګه پرېوزي[1] — د تشبیه چندڼ چووه باندِي طراز
دَ تجنیس پایلي جوړی[2] په پښو کړي — د تر صیع منی[3] په غاړه اوړد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه — سر تر پایه درست صورت سرَه یواز
که په نظم کښ کارګه او ټپوس را وړي[4] — هم دَ زړونو په ښکار ګرزي لکه باز
چه یوه وینا ئې وکړه هوښیار هغه — عاقلان به وَیل کاندِي په ایجاز
و پښتو ژبې ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

---

[1] پر ېوزي یا پرې پوري.

[2] څړي.

[3] امېل.

[4] دا درې بیت په نورو نسخو کښ نسته، له یوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس
په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس[۱]
په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سرَی خبر وِئ
په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
چه کښتیِ پکښي بيايي په عظيم درياب ګډېږي
په بيلو د کښتیِ ملاحاان پوهېږي بس
چه ګردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره
په اسرار ئې کاملان يا دا آسمان پوهېږي بس
سپينیِ ږيرِي وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا
او هوس دَ شوخي شنګي پدا ځوان پوهېږي بس
نادانان دَ ملك ښبتن کا دانا هسي ورته ګوري
دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس
چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِی
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس
چه په درست تومن اوښار دَئ هغه کس
که په شکل شمايل سرِی ليده شي
سر تر پايه پر يوار دَئ هغه کس
ځکه زه وَر باندِي هسي عندليب يَم
چه په حسن يَو ګلزار دَئ هغه کس
که هر ځو راته ښکنځَل کا يا قهرېږي
په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس
که ئې زلفي که کاکل که ئې ګيسو دي
همګي مشك تا تار دَئ هغه کس
چېرِي نه چه په ټولی کښ ئې غلط کرِي
هوسی سترګي ګلرخسار دَئ هغه کس
دَ جايفل په ځای به سر ورته ببښکښ کړم
که په سرمی مينه دار دَئ هغه کس
چه زه خوله ورځني غواړم نور ښکنځَل کا
بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس
سر تر پايه زرزری جامې آغوستي
سر تر پايه زرنکار دَئ هغه کس
زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې
لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس
چه صورت سيرت ئې دواړه سرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[۲]
در سَرَه به خپل عمل دروِمي نور بس
بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کره
روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس
فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي
لکه در بې بها دَي دا نفس
چه دا در بې بها هسی تلف کا
دَ ښارويو په شمار دَي هغه کس
د خانانو په خاکونُو ګذر وَکړه
زرغونه ئې په خاکونو خار و خس
هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کرِي
هونبره ډېرِي انديښني هونبره وسوس
نصيبه له جهانه يو کفن ورِي
هغه هم اته يا نه ګزه يا لس
دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه!
که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیارېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارې اَروې دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس   واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکی طراحی کړې   گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې   د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پوند[1] یې وَ اور ته   وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر یې هم شبه یې   هم کُتني[2] یې هم کرباس
هم ملك یې هم ملِك یې   هم خنزیر یې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی   په دولت کښی دِ افلاس
ته له دیوه په هراس یې   دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ   لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وایې خوشحاله
وایه هیڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4]   اندېښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دئ زر زری جامې اغوندې   دَ قانع گداې په شا باندې یو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه نندارہ کړه   دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو یوه گېده خواړه دوه درې خرخوری   که دانا یې په جهان کښ دا جنجال بس
و حریص وته درست مال دَ دنیا لږ دئ   و قانع ته یَو فلوس دَ دنیا مال بس
زاهد سترگې ترې پوښې زه کښلي گورم   که جنت لَرَه مي بیایې دا وبال بس
که لایق ئې دَ جمال دَ لیدو نه یَم   که ئې بیا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو نندارہ د خوار خوشحال بس

خدایه که زه تا ته نیژدې کېږم په افلاس[5]   زر مي گند په غاړه کړه یَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ یې چه خاوند د ملك و مال وم   مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروې تر قیاس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته   هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په واړُو غلیمانو   دوه می غلیمان دِي یو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خویونه   واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ   نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[1] یا پوڼ دا یو راز قدیم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخیستونکې مواد به وه.

[2] هم کیمخا یې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال خټك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لرې ټېنگ دَ دين اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[۱]
ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدير د ما تدبير په مصلحت کښ
صائب دَي څما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وي د سرونو
هغه زمان مي گوره تل به سور وِي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هيڅ حساب دئ
په قدر په قيمت کښ يا ياقوت يم يا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي
قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز يم که وَ ما وته نظر کړې
باطن لکه خورشيد يم هيڅ مي مه غواړه په قياس
که لافي د کوزئِ د هسکی وهم باور کړه
تر تورُو خاورُو کوز يم تر اسمانه يَم لا پاس
ويَل کوې و چا ته چه د ما ويل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس
سر دئ خوړي ناسپاس
دَ يوې داني اوربشي
احسان ډېر دَئ تر قياس
چه احسان وته ئې شا شوه
مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ
ياري نَشِي په لباس
يار ئې مه گڼه اغيار دَئ
چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[۲] له خلله
دَ رشتيا ميني اساس
که دي يار دَئ هغه يار دَئ
چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا دری توکه
توره، ښځه، دريم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس
دغه کار دَي د کارگه و د کرگس
و گفتار وَته ئې غړوه سترگي
په کرده په عمل گوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ
په هيڅ رنگ به نور څه نشي سگ مگس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ
د ابجد په حساب نوي وگڼه لس
ده سړی په باغ کښی گړ شي يَو گل گوري
دويم گرزي په طلب د خار و خس
زه دا يم په بېلتانه کښ له هغو يم
چه دَ يار بې يادوندی يو نفس
که هر څو ښايسته روغ دي څك ئې څه کا
د طوطي له مخه ښه يشي[۳] قفس
خوار شوخحال به څَني څو شړې په جور
که سړې شونډي دي شکر دي دَ مگس

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] وِئ.

[۳] يعنی ښه ايسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وِئ لکه وئ هسي به اوس[۱]　　چه په څه دئ زړه مینه هم هغه مینه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي　　څه تسپې په لاس کښ نمو‍ړې څه په ړمنځي زیره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني　　حؤک سپیدار څوک چنار دئ څوک پلو[۲] دئ حؤک پلوس
اینځر نه لري گلوُنه مېوه سپینه لَرِي توره　　د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[۳]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا　　چه په خیال په هوا گرزِي زیر پړوني سر منډوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مینه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤]　　دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ایراني د آشنایئِ د وفا دِئ　　د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نیتی د خصومت دِئ　　په حیا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکین دئ　　نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه　　نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
کشمیري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ　　د مردئ ور څخه نشته هیڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ　　دواړه ورک شه یو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنگښ سواتي تیراهي واړه　　موت مټر لوبیا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال خټك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښایست چه ئې په تا باندِی کښېښ　　دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و یوسف نه وُئ ورکړَي　　چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[۱] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

[۲] دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

[۳] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پرېښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وي چه[1] بلبل ټېر په ما باندِي کښېښ
که دَ زلفو[2] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ چه ئې لاس په اږدهار باندِي کښېښ
زه که ستا په لړ شوبو[3] باندي پروت نه وئ دَ سپي نوم به دئ په چا باندِي کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض د شمع د اور پښتی[4] مينه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل يار وته معلوم کړم بيمار به له تبيبه په څو پټ لرى امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله چه يو ساعت مي کښېني دَ زاهد سرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه دا اوښيو محرمي[5] ئې اوس وړينه په بياض
د يار کوڅه مي بيا مونده دَ يار له بويه پُره هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ رياض
خوشحاله مستعد اوسه و فيض ته قابل يې[6]
ورېږِي دَ قابل په زړه تل فيض دَ فياض

ظ

چه دَ کښليوُ په ليدَل نه وِئ محظوظ د سرود په اَرويدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل يار ننداره نه وئ په گلزار ئې سوخته دل[7] نه وِئ محظوظ
که شيخان که زاهدان که عابدان دي په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شوندِي کښل کړم پرى محفوظ شم څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سرِى راشي چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[1] چه بلبلي ټېر بيا باندي کښېښ.

[2] د زلفينو مار کښ وخوري.

[3] دا کلمه عيناً وليکه شوه حل طلبه ده.

[4] يعني پټن.

[5] د اوښيو محرر ئې اوس درينه په بياض.

[6] شه.

[7] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[1] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[2]
ببله ګښلیه مخه په ګلزار نه وِئ محظوظ
کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ
دَی دَ تېرې توري په پرهار[3] نه وِئ محظوظ
هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا
هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ
هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا
هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ
خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو
هر چه نن دَ ګښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ
عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت
زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ
دور دَ عاشقانُو دَئ که وَګورې په عشق کښ
پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع
په آشوب و په صداع
چه یَو ځَل سَرَه څوک بېل شِي
بیا په بخت وِي اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا
نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتي وه نزع
ترو به څه وئ په نزاع
هم مي وغلوي بیا وایي
نه پوهېږي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال[4] کا
چه مي وَویني اوضاع
دَ بورجل غمجن په رقص
دَ پایلو په سماع
چه ترې دَ لیدو لارې
څه دِ خیر دَئ مناعَ!
نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[1] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[2] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[3] ګزار.

[4] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري کا په دروغ
و به نه وينې دوه زړُونه سَرَه روغ

د شودو پيو عوض ئې وي په زړه کښ
چه سفله و چا ته ورکا چېړی دوغ

د هغو صحبت کيميا دَئ که ئې مومې
چه ئې بيا مومې په ناسته کښ فروغ

د دې دور ياران واړه منافق دي
په خوله تا سره هو هو کا په زړه يوغ[۱]

په قيامت به ئې په کوم عبادت پټ کا
په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ

نور کارُونه اوس په کار ندي خوشحاله!
يا و چا څه ورکوه يا الچوغ[۲]

که يو گل و ما نه راکړې دَ خپل باغ
خداي دئ تا تر و تازه لَرِی تل باغ

ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ
نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ

چه ورتله دئ باندې نه وِئ سپېره ډاگ وئ
په راتله دي شی درست ملك و بورجل باغ

په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وئ
چه ښکاره کړې راته ته په ښکنځَل باغ

دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي
تل گلونه به خزان رېژول باغ

نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي
په اهاړ کا غوړېده دَ کابل باغ

همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز کړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف
دَ ده ښه مسلماني ښه اعتکاف!

سَکه ورونه وار په وار واړه وژلي
پلار په بند کښ اچولَي په مصاف

که هزار ځله څوک سر وهِي په مځکه
يا په صوم تر شمځَي وروِلي ناف

څو نيت[۳] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي
عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف

چه دَ ژبی لار يَوه دَ زړه ئې بله
په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف

مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ
ولي ننه[٤] اندرون لرَي ناصاف

مرنی په کرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ
د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف

که دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مکړه معاف

---

[۱] د دې کلمی معنا حل طلبه ده.

[۲] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۳] څو دي نيت.

[٤] د دننه مخفف دئ په جاپي نسخو کښ دا مسرئ داسي ده: ولی تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱] د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وِئ په ذات توره شړئ سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق
چه په باغ کښ رنگارنگ مېوه پیدا شِي لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق
دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږه به نشِي مَرَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي کونگی[٤] هیڅکله دَ باز نه وئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد ووايي په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق
دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړِې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[٥] ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشِي چه راغلِيَ له ازله دَي فاسق
د سینا[٦] زويَ له ځایه شیخ ملا وُ آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي چه له ځایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې گل دئ چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارگه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷] سپور په شا پریښي نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي ښکارِوَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی تړوُن.

[٤] یعني جغد.

[٥] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[٦] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړئ.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ بېلتانه دي — تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږي — د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[1]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي — چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه ښکارېږي — پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورې گوره — خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شي — تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق
عاقبت به واړه سترِي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړي مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کرَې دا يک زړُونه دَ فراق[2] — ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره — څه کرم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو — غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[3] — اوس به له ما څه غواړِي وَگړي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ — يَو بېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ ماروُنو[4] — ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو — ووري [5]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوږ شي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړې تحقيق[6] — دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نښته نه پوهېږم — دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ يارئ — ما يَو يار بکښې وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم — زمانې کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ — اوس تر دَه نه بَل څوک نلرم شفيق
په لُمرِي قدم دي سر له تنه پرې کا — چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره — دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی — له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې — د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[1] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[2] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[3] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[4] مارانو.

[5] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[6] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګېږه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق دَ سيماب غُندي حريق
په شنا ترې واته نشِي څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده چه څه حال لَړی غريق
حال د ما يو معما دَیٔ چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان ویٔ پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ عجب فکر دَیٔ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَیٔ جدايی نه وَیٔ تفريق
په نامه به شقيق[۱] نشِي که څوک نوم کښېږدِي شقيق
پدا ښـهر کښ اکبر دَیٔ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښې پاک نا پاک[۲] بل سړی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص) په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې درويزګر يم تَل دَ دُوي په محبت دَیٔ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوې ئث ژبې چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسِې مړنتوب ئې آفرين وُ چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مَړَني دَ لښکر ډېر دیٔ لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[۳]
محمد (ص) دَ علم ښـهر دَی ئې وَرُوُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله ختِک فداک

---

[۱] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دیٔ.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] چه له وېخ ئی راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[1] و د محرم دَ صفر[2] اک[3]   دَ ړومبی خوري دروښیم څه یك[4]
دَ دوهمي خور ړونبیه اتلسمه   دَ دريمي خوري یا[5] مه وکړه شك
څلورمي خوري[6] دال چه سَره يد شِي   دَ رجب دي ب[7] ويج د شعبان دک[8]
دَ روژې د میاشتي جك[9] پوره حساب دئ   حي[10] شوال ذي القعده بط[11] ذوالحجه وک[12]
چه په هَرَه میاشت کښ دوې ورَځِی دِي نحسي   هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بیا وروستیَ چارشنبه دَ هري میاشتي
نحسه ورځ دَه، وایي ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځَان لَره بلل څوک   په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گیاه کړ   گڼه[13] زه په ځَان مین دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنايي دَ څراغ ښکاره شي   نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[14]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي   یك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دي[15] مښُو پیالې ډېرُو دِي آخستي   ولي ما غُندي به نه وئ لا یعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي   روغ هوښیار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[16] راته ووایي چه وایه   گڼه زه دَ میني راز ښکاره وَیل څوک

---

[1] دال یعني څلورمه او (و) یعني شپږمه ورځ.

[2] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري میاشتي نحسي ورځې بیان سوي دي.

[3] ا یعني لمړی او ک یعني شلمه ورځ.

[4] ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.

[5] ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.

[6] ی یعمي لسمه او دال یعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کیږي.

[7] ب یعني دوهمه او یج یعني دیرلسمه ورځ.

[8] دال یعني څلورمه او ک یعني شلمه ورځ.

[9] ج یعني دریمه او ک یعني شلمه ورځ.

[10] ح یعني اتمه او ي یعني لسمه ورځ.

[11] ب یعني دوهمه او ط یعني نهمه ورځ.

[12] و یعني سپږمه او ک یعني شلمه ورځ.

[13] کنه.

[14] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[15] د دیو میو.

[16] ته پخپله راته ووایې چه وایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] يو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښي يادېږي   په فاني دنيا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپينه خوله و خوشحال ورکړه
گېه دَئ دا هسي شونډي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوړ په زيست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فريب، نه تش تپاک
لَږ ويل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سينه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شِي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکين کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ   په هر لور څانگي ږنگوري لکه تاک
لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ويل کا زه حيران يم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله گولی خوړي دَ ټوپك   نه نمرئ دَ ليئمانځو دا ښانك
که دَ تن ويني يو جام وڅښي لانبې دِئ   نه اوگره دَ بخيلانځو يَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخيل دَ منگی وڅښې   ستا دي وَخېژي دانه په چنغړک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ببري خوړلی   نه[٥] د مرد دلاسه پانړي دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په ببد ببد يا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

[۱] ونسيم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او گردنه درلونکي غر يا د کلا برج (سيند).

[۷] دلته کنډک په معني د يوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول — رضا من مِي په تعب شول
دواړه ترُونه مِي ناأهلَ — ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولوُ — په خانی[۱] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه — په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه — دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم — په نشاط او په طرب شول
خپلخانه می شوه په غُرونو — پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مي واړه — په فریاد و په شغب شول
چه ئې نمر لیدلَي نه وُ — په ځنگلو تشنه لب شول
درست اولس قبیله واړه — گرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو — زړُونه وړی دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو یو یو کال — نوم ئې څه دئ پارسي سیه پیخال
طعمه اَچَوِي طلب دَ اُوبو ډېر کا — ور پیخال کاندِي دَ لویو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا — یا علاج د سنگتا وکړه دم در حال
دَ سنگتا و ترتیب اوبه دَ دریاب واخله — د صحرا په غوشیو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا — بول[۲] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنگتا وکه دَ اوبو سَرَه باز ښښینه — فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که یوه ذره لونگ هم پکښي وینه
په ښیښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ یو د ما غُندي رسوا بل[۳] — ورځم توره وکښلې چه مین واروم په تا بَل
یو تیر دي وَویشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو — هان اې د ما طبیبه! چه ښه روغ نه یَم یَو بیا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته — څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته — دَ خداي دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه یووړ سترگی ستا راته پځو دی — تاراج به دا ترکان کا نه به څیز یوسي په غلا بل
نه ننگ لَرِي نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ — بې ننگ دِي که بیشرمه هیڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[۱] په خانیو په منصب شول.

[۲] یعنی د انسان بولي.

[۳] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئي فتنې جنگونه
تعلیم ته ئې خوشحاله زر پیدا شوي یَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول　　دَ ماهِي غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته　　چه دَ شاه دَ سترګو مست شول
چه په لام[١] و بې ئې مینه　　دَ سرو میو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ　　چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بیا موند　　عاشقان له نیسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[٢] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول　　کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله　　اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
که صاحب[٣] و که تُر سم وُ　　ختِك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوئَ　　چه اَتش[٤] شاهي بیګ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځان ته　　څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرۍ ده که طالع دَه　　چه ګیدړ وه راته شېر شول
هیڅ دم مه وهه خوشحاله!
ګه نبات درته ګنډهېر شول

دَ ښه یار دیدن وَئ تَل　　سَرَه ځاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر آغوش مِي　　هغه ګلبدن وَئ تَل
لکه سیب ځما په خوله کښ　　غه[٥] شیرین ذقن وَئ تَل
رقیبان وَلاړ له ورایه　　له ما هم سخن وَئ تَل
جدایِي نه وَئ له یاره　　سَرَه ځان و تن وَئ تَل
مه مانې وَئ مه عتاب وَئ　　په رقیب شیون وَئ تَل
دَ خپل یار دَ کوڅې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[١] لب: لب.

[٢] قست.

[٣] که ساهب وه که تور سم وه.

[٤] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفین وه.

[٥] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشین اې شاه خوبان چګل[۱] — لمعهٔ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدهٔ؟ — آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[۲]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست — از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی — نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[۳]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب — شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شړل
څو په تن ګتّم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف — نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړ — من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېگاه آه و ناله و فریاد ماست — بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژَړل

هېچپېری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله ګل دئ لا بهتر تر لاله ګل — سرې شونډِي دِ مل دي لا بهتری دِئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري — مښك دئ كه عنبر دِئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِې کار کښ — څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال — نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم — نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا — په اعلی ختلَي[٤] فال
په اسمان باندي ببره کړم — دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندِي چه ئې رانه کړ بل خیال
بخارا بخښم هغه یم — په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

یو ځله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل — نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځاي پاتو شه له ملونُو — بې وفا یارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سَړی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا — کومه ښاغلتیا دَه چه څوک بد کا زړَه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که وینې دِ ځګر شِې — مه وایه دښمن ته که دِئ دم خبږِي اسرار خپل
زه خو امید وار یَم ګندي وِئ چه مرهم کښېږدِي — پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنګ کړې — ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکړه — هر چه کښلي ګورِي نور دِئ واچَوِی قرار خپل
ګبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ — دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[۱] چو ګل.

[۲] سرور ماهر چه.

[۳] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[٤] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وايه و چا ته دَ خاطر له درده دُوكه　　اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
يَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا گنبُې گنبُې دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال يم　　همېشه دي پدا خيال يم
نورُو مينُو ته مِي شا کړه　　مين ستا په زلفو خال يم
چه مِي اُوښي په گرېوان ځي　　دا په تا پسې بې حال يم
ځاي مِي ته يې په خاطر کښ　　ته ريحان يې زه سفال يم
نور مي هر څه فراموش دي　　آرزو من دي دَ وصال يم
لا د مهر وَيَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال يَم

په مردن پروا دار نه يم　　په زندان پروا دار څه[1] يم
يو غصه دوهم ببلتون دَئ　　چه په اور په اوبه زه يم
اشرفخان[2] دي راته کښلي　　څه خو خوښ په خط دَ ده يم
پنځه مياشتِي يم په بند کښ　　بابا ډېر ډاډه په زړَه يَم
زويه ما خو غم دِ تا کړ　　چه ته ښه يې زه خو ښه يم
چه فلك سرَه سر باسي　　په همت کښ هغه زه يم
کړه يې نه دِي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه يَم

په زړه تر يار ځارېږم دَ پتنگ غُنډي پېرې کړم　　يَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
هو باغ دَئ دَ گلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي　　چه يار را سرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق مى باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي　　ښائي چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مِي په گلشن وُ هغه زه وم راشه گوره　　په هر چرته چه دروممم په گلخن باندي دېرې کړم
دا زړه دئ که قسمت دَئ که څه نور څه کوډي موډي　　چه زه ئې مبتلا د ستمگري په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالى وي　　په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پايم په دنيا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پرديُو به لا حُو ميني سپرې کړم

---

[1] نه يم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو يو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار يې زه وامق يم — ستا په مینه کښ هر ګوره موافق يَم
ته که له ما نه پایې معشوقه ئې — زه به بې له تا په څو پایم عاشق یم
ته تل خانده هوسیږه ځما زړه بې — غم به زه کړم چه همېش دَ غم لایق یم
پتنګ خان په اور کښ وَویشت دا ئې ووې — که مي لاف دَ میني وَواهه صادق یم
که د غشیو باران را باندې وشي — که به سترګې له تا واخلَم منافق یم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا — زه حیران پاتو په صنع دَ صادق یم
د نیمګړو طبیبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق یم

تا چه زلفي کړې خم خم — ځکه نه وایې سم سم
تا چه سترګي کړې را پورته — پکښې زه وینم غم غم
څو به ته لکه هوسی یې — تل له ما ګرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ — نن په دا دور تم تم
که د دېر نه وي په زړه کښ
خوشحال یاد لَرَه کم کم

تا خو یاری پرې کړه واړه زه در پسې دروممِ — څو در پسې دروممِ هونبره دېره خواری مومم
هیڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ — قیس دَ لیلی وُ، تا ویشتلي لیس نومم
زه څه هغه نه یم چه خوښې غواړې له ما نه — تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتبخَّلي [۱]وراندی — زه دَ دُوي په منده دا یم[۲] ځَم ورپسې دروممِ[۳]
ځار تر تا رسول[۴]! تا مي یار لیده په سترګو — راشه را نیژدې شه چه دِ دواړه کَسې چومم
یو لوري مې نشته میني هسې سر هوا کړم
باد غُندې خوشحاله په هزار طرفه دروممِ

څه عجب زیبا صورت دَئ چه زه بېبست دَ ده یم — راشي وګوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده یم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړ — زه په ځان و زړه بندې په هر یوه شکست دَ ده یم
زه حیران یم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې — چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده یم
آوازه شوله په دهر نیك بد واړه خبر شول — چه ځما اشنا یَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده یم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ نارې وَهمه — چه اې خلقو عیب نشته که مستي کړم مست دَ ده یم
که دا خپل صورت دې نیست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بیا دَ ځان دَ هستی[۵]لاف کړه، وایه زه هم هست دَ ده یم

---

[۱]یعني تاخت ئې وکي.

[۲]یعني لار او شهراه.

[۳]لغومم.

[۴]ځار تر تا رسول شم.

[۵]دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش يم — له آزاده مي حذر کوه درد کش يم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې — زور قوت را باندي مه کوه آتس يم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه — چه مين په هغه يار پرېوش يم
څوک به ما غُندِي يَو هېښ په زړه ساده وي — چه وفا غواړم له کښليو په دا اش يم
راته څه وايې، چه ته په چا مين يې — په ايمان به درته وايم پنځ[1] و شش يم
که مريي مي زر خريد گرزي بې شماره — و خپل يار ته زر پېرو دئ دَ حبس يم
طعام خورم مزه مي نه درومي تر کومي — همېشه د شيرېنى مزه چش يم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي — ځما څه اندوه له اوره چه بې غش يم
د دې دور حريفان که شوده پى دئ
زه خوشحال دَ شودو پيو په سررش[2] يم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم — و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په ياد شِي — وَ خپل خداي وته گويا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه — بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شيخانو حال مي وکوت — چه ساعت ور سَرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شيخي دوي[3] وته بخښلې — په محشر دِ دَ رندانُو سَرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري — خدايه بځن په شېخي دَ شيخ مکار[4] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شيخان کا — که زه په تاخت راضي په دانا تار شم
چه ځرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك نديم يم — دَ اندوه په ملك مقيم يم
نه بهښت وَته هوس کړم — نه په وېره دَ حجيم يم
بند دَ يار په اختيار يم — آزاده له هر نعيم يم
سينه زه لَرم روښانه — تا ته تور سيه گليم يم
هغه قول چه حما کړَي — په هغه قول مستقيم يم
خليفه[5] اصل ځما دئ — لوي نسبت يم که يتيم يم
که نور اوس دَ ميني لاف کا — زه عاشق په يار قديم يم
په غه اور چه عشق ئې نوم دى — گه براهيم کله کليم يم
دَ يوه نفس دَ پاره — په اميد، وهم، په بيم يَم

---

[1] محشي ورته ليکي، چه د ابجد په حساب ٥٠، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين يم.

[2] محشي ورته (پېروي) معني ليکلې ده، په يوه نسخه کښې (د مخ رش يم) هم راغلي دَئ.

[3] ديو ته.

[4] په ځنو نسخو کښې د مکار پر ځاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرى کښې د (بخن) معنى حل طلبه ده.

[5] تلميح دي په دې آيت شريف اِنى جاعل فى الارضِ خليفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
ګرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېرې ګل وته نظر کړم — پخپلو سترګو خیر شم چه که ښځ[2] پکښې خنجر کړم
چه ستا له زیبا مخه څوک بل مخ راته وستایي — یو هسې قهر راشي چه که غوښ ئې دغه[3] سر کړم
که هر څو دَ بهار ګلُونه ښه دي په چمن کښ — یو ګل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[4] وایه و ما ته چه ته ولې وَر په ورشوې — خپل مخ وته ووایه چه ئې ولې ور په ور کړم
خاطر مې څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو — چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي — همه واړه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم

رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مې مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم — دا هونبره عزت لږ دَئ چه ګداې دِ دا دربار یم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندګی لَره څوک بولي — زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزګار یم
په لویه ورځ به ستا په ګریوان ښخي کړم منګلي — څه ته څه دِ وېل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم
په ما باندی ته تل د واړُو سترګو عزیز یې — که ستا تر فهم هر څو تر دا تورُو خاورو خوار یم
سودا دَ یار دا وصل که په سر شي پایمال شي — دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم
چه وَمرم عزیزانُو تور کفن را لَره بویه — پدا سبب چه زه دَ تورُو سترګو سوګوار یم
هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ ګلُو وخت وي — دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم

څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزګار کړه زه خوشحال پخپل روزګار یم

چه نظر د په ټیکٌ[5] د تور وربل کړم — دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي — چه دا هسې کښلیو سترګو ته کتل کړم
دَ سرو شونډُو په شرابوُ چه بېخود شم — د مستی رقیبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندي — چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مې زړه ورپسې سه[6] هونبره سرېږي — چه په مخ ئې پرهاررُونه په چیچل کړم
د ښه مخ مینه می نه درومي له دله — که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ویل کړم
په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي — په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[1] په خیر آباد کښ.

[2] سیخ.

[3] که غوښ د هغه سر.

[4] و مه وایه.

[5] یو پسوال دئ چه ښځې ئې پر تېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه مې سرِ په زړه بنځُوس دئ　　تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي　　وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مې دَ غم بخره ده راوړې　　غم که نورُو لَرَه دروميي زه ئې خپل کړم
يو نېيبخت ساعت به وِي چه راته غوړ کا　　چه په وَرئې په ياد فرياد ژَړَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خياله سَرَه خواب کړم　　چه بيدار شم دَ مخ سود دِ په اَفتاب کړم
چه مې ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو　　نور به څه مينه په مښك او په ګلاب کړم
بې نصيبه ليدل نه ميسر کېږي　　په ليدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه ليدَل ئې په مثال اَب حيات دئ　　دا تشنه خاطر به کله پرې سيراب کړم
په ښکنځا مې کله کله سر افراز کړه　　هغه دم چه دَ سوال هيله په خواب کړم
ما ته څه وايې چه چا هسې خراب کړې　　چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وايه چه ولې پېچ و تاب سوې　　ستا دې تورُو زلفُو هسې پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخيست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې دَ زرق مه کوَه هيڅ غم　　خپل قسمت به در رسېږي بېش و کم
قابل غم د ننګ و نام کا په دنيا کښ　　نه په غم وِي دَ دينار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثری لَرَه لا دروميي　　موسی (ص) پاس په عليين کښېښ قدم
پسله مرګه ښخ دَ مرد تر قدم ښه يم　　ګور مې مه شه دا نامرد له ګوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هيچا نشته
پسله مرګه به ئې ياد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مين باندې مين يم　　چه څما په غم غمجن زه ئې غمجن يم
ما وې يَو زمان که بېل شم زه به ومرم　　چه جدا پايم له ياره دروغجن يم
که دَ پېښو خاورې[1] ئې نه يم باري شکر　　چه دَ ګرد په دود ئې ښبتې په لمن يم
په نور څه مې دَ خاطر دلاسا نشي　　په جهان کښ اَرزومن دَ ښه ديدن يم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم　　په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن يم
که رقيب په دا خبر شي ترو به څه کا　　چه له ياره سَرَه زه لاس و ګردن يم
يماني چهره مې ولاړه حبشي شوه　　دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن يم
زه دَ دوو په ځاي درې ګواه لَرم په عشق کښ　　رنګ مې زير، سترګي لندې، زبون په تن يم
ته محبوبه له شيرينه د دې وخت يې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن يم

---

[1] خيري.

[2] د دې کلمې معنی نسوه را ښکاره عيناً وليکه سوه، په يَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک خو به کېده واړه به نه وه سَرَه سم[1] — ته د کښبلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ — چون کښبلي هغه دَئ، چه ئې ستايي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره — ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته — دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي — څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
څوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لړېږي — څو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازئ په جهان کړم هغه زه یم — هم ئې پوسم[2] هم ترې یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته — په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ — و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ — چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ — په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله — آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین — دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ — خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم — چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي څیز هم مي نا څیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

څو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم — دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه — دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي — په ژړلو خاوري ختې دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي — چه له حاله ئې خبر شم ځني تلَل کړم
نور به هسي یك تنها له خلقو اوسم — دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ — غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ میُو زه وم — اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقئ سَرَه مله دَه — په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځني ځم هیله مي نه وه — چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیارئ هسي هېښ یم — څوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندي ښکارېږي — چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال ختك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[2] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مين دی د زلفينو په سلسل يم — خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل يم
وايیِ ته به دَ مجنون غُندِی مين وېِ — که وَ چا رُوته می گورېِ ترېِ فاضل يم
ما به څه پوښتنېِ چه څه لَرَه زړه تنگ يېِ — ستا دَ تنگی خولېِ په فکر کښی تنگدل يم
دَ گلونو په ليده دی مخ را ياد شي — ځَکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل يم
په ځَبر ځَبر راته کاته کړېِ ځَبروېِ مي — چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل يم
لکه څوک چی پخپل دين کښي مستحکم وئ — هسي زه دَ يار په مينه مستقل يم
چه جدا له خپله ياره ژوندة پايم — زه په دا ژوننَون له ياره تل خجل يم
دَ نفر غُندِي مي عذر چاره نشته — هر چه ما وآته څه وايېِ په منَل يم
لکه څوک چه خواړه شهد وَخورِي خوښ شي — هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل يم

زه[۱] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زيبا وَيَل هر گل ته مقابل يم

حيران يم نه پوهېږم چه زه څه يم څه به شم — له کومه يم راغلي بيا به کوم لُورِي ته ځَم
خبر دَ هغو تلليو بيا په بيارته چا رانه وړ — له حاله له احواله ئېِ که هر څو څوک پوښتم
دلېِ چه څوک ليده شيِ نن[۲] ئېِ ّپه پدا باندِه[۳] کښ — آخر ئېِ له دېِ ځَايه وار په وار واته گينِم
جهان يَو کتِوري شُوه زه په مثل دَ مېږي يم — حيران پکښ جار وَزم لاس وپښېِ پکښي وهم
په هيج[٤] کله زړه ښه کړي کله زړه په هيڅ بيا بد کړي — په کام که په ناکام دي واړه باد د دېِ پيما يم
دنيا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي — دَ اوړکيو تماشېِ دئ زه ئېِ هم ور سَرَه کړم
چه ته پرېِ مبتلا يېِ که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ — دا واړه بېِ له خوبه بېِ له خياله نه وينم

چه تور وېښته دِسپين شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سړی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه يښي قدم[٥] — هميشه له دروِېشي وهي دم
هغه کله شيخ، ملا، ولي، درويش دئ — چه نظر په سود زيان په مدح و ذم
درويشان په تفاوت ندي راغلي — خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درويش تر زړه به نه رسي دا دواړه — آئينه د سکندر که جام دَ جم
و درويش علم په درس په مکتب ندئ — تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځَه که شپږ اوه دِئ — دَ درويش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته ديوار شته غاړي غرونه — په درويش تر شرقه غربه دئ يوسم

---

[۱] د خوشحال.

[۲] نن ميشه په دا.

[۳] له کلي جلا يوه کوچنی بنا باندہ بولي.

[٤] که زړه په هيڅ ښه کړي که نه زړه په هيڅ بد کړي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1] کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم — دَ خداي منت را باندِي چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده — که هر څو کښلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُنډِي پرې راغلم — بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ — که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني — ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ — که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهیَ — انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سرِي دَ زړه امید شي — یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډِک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم — چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم — دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترگي، توري ورځِي، توري زلفي — دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا — دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه! — چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځم — چه بې کښلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي — چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتَي نشم — دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارِي وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم — چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو — هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره — زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم — چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو — که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه — چه دلبرو ته دَ سترگو غَروَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه درومي — زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا — زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وایم دَ میني
د هر چا سَرَه چه یار شم یار خجل کړم

زه لمړی په آشنایَی بازېدلم — واړه غم وُ چه پرېِ ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه — چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنایي یاري په مهر په رضا شِي — پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ یار دَ یاد په بالین کښېږدم — له غه پسه په پالنگ باندِی څملم
چه دَ سر په ځَاي سینه راته بدهٔ[۱] کا — هم هغه به دَ ښو په غشیو ولم
ښایسته لکه گلوُنه زه طوطی یم — چه و هر لوري ته ځَم په گلو ملم
که سیالي له مَرَهٔ[۲] شِي نه ئې له بخته — شاه پخپله بې ریباره و بللم
هوسی چا په دَو نیولِي دِئ خوشحاله
بیهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجیل او په شتاب ځَم — خرابات لَرَه په هیله دَ شراب ځَم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم — بیا په بیارته به بیخود دَ مست خراب ځَم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي — چه دا هسي میکدې ته په ترتاب[۳] ځَم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي — اوس په هیله په امید دَ مي ناب ځَم
چه مي نشِي بله یو سر بل سر سترگي — له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځَم
له دوو سترگو مي روان دَ اوښیو سیند شو — د دې سیند دَ پاسه زه لکه حباب ځَم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي — دَ جمال په خیال ئې سرسته شپه په خواب ځَم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځَم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم — دَ خپل یار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم — هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښِی راشي — چه له کښلیو جدا کېږم ځَني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله — په محشر که ځَني وړاندي خپل علم وړم
هر قدم په ځَگر خون ږدم توئي مشه — دَ شرابُو پیالې ډکي په تور تم وړم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره — و هغو ته څه گلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا — زړه چه حکم فرمایي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنگونه — بیا به وایې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه یار منت را باندي — چه ئې هسي ډیر خیالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په یاریَ — که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[۱] محشي نښانه ورته کښلې ده.

[۲] له نره شي.

[۳] یعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقیم شم دروغجن یم   که به نوم په ژبه چېړي د ارم وړم
راته وایې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
که دِ خوړین کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه بږدم   هر زمان له تنه سر لکه گیاه[1] بږدم
دَ جمال خوبي دي زیاته تر آفتاب ده   دَ نظر دَپاره نوم دربانديِ ماه بږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم   هر سحر په افلاکونو باندي آه بږدم
که ته تیغ دَ جفا وَکاږې و ما ته   ستا وَ تیغ وَته به سر لکه گیاه بږدم
که مي چېړي لاس و واک در وَرَسېږي   په سپین مخ به دي دَ غاښ نخښي سیاه بږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور گداي شو
ځکه زه ورباندِي نوم دَ بادشاه بږدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لَرَه ور درومم   وایم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښك غنبر ئې په ما توي کړه   اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور درومم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترگی تُرکه   اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور درومم
زار دَ خوږو زړُونو، خوښ خرم زړونه آزار کا   غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور درومم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي گلونه   ځکه پدا هیله هر هر خار لَرَه ور درومم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یمه   مرگ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور درومم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنگه ستمونه   بیا له ناڅاریَ ستمگار لَرَه ور درومم
یار مي په ښایست کښ لکه گل دَ نو بهار دئ   سود ئې دَ جمال کړم چه گلزار لَرَه ور درومم
ښه خواږه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترگوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مین زه په گلزار یمه په ځاي یم   که دَ مخ ئې په ننداره یمه په ځاي یم
چه جدا ورځَنی پاتو یم عالمه!   په ژړا که په چیغار یمه په ځاي یم
یار می ولاړ شو پدا لار وریپسې درومم   که دېر ستړی پدا لار یمه په ځاي یم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره   که دایم دَ عشق په چار یمه په ځاي یم
په جنت کښ هم دَ حورُو صفت کېږي   که طالب دَ ښه نگار یمه په ځاي یم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري   که طوطي دَ شکر بار یمه په ځاي یم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار یمه په ځاي یم

که مي هر څو ته بادشاه یې زه گدا یم   مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا یم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه   هیڅوک ځان سَرَه سَم نه کڼم بادشاه یم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2]   له عالمه سَرَه ناست په فکر ستا یم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کرونکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره بږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم   که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم   کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته   ولي زه په همه وارُو کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه   که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي   که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم   غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم   زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي   دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَږي   که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي   لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آدم   ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ   چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي   دَ سرِي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي   شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه   دَ شیطان وِئ بېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا   دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي   یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[1]   دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا   که سبا بېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو   هغه ښېل یاران په کومو غړیو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی   چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي   څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم   نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملك شي   چه باران دَ دوارُو سترگوُ باندي وورم

---

[1] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې　　کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده　　که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نياز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غمُونه د دې خپل خاطر کباب کښم[1]　　بويه دا چه دفتر وُ نه يا کتاب کښم
په بيان په قصيده به تمام نَشِي　　که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
دَ فراق غمُونه لور په لور انبار دئ　　په کاغذ باندِي دَ کوم يوه حساب کښم
په ډېر غم کښ هيڅ خبر نه يم له حاله　　چه زه دا ويَل په ويښه که په خواب کښم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق　　زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښم
په فلك باندِي دَ هيڅا حکم نشته　　چه ئې ظلم، ستمُونه، انقلاب کښم
دَ اَګرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ　　دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
نه به زړه ځما سړېږي نه به لاس کړم　　ورځ و شپه که سلامُونه په احباب کښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ　　اوس به حال دَ هغه کوم يَوَه خراب کښم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم　　يا اَهونه يا ژړا يا به عذاب کښم
يَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي　　اوښي بغرګي تويَوَم چه ئې ځواب کښم
حاسدان مي په حساب لکه ګِلاب دئ　　حيف ندي چه به جور دَ کِلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ ليدلَی
چه به دا دَ غم بيتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وايِي لَرَم　　چه مي بخت نه کا يارِي څه وَوايم
په جهان کښ دَ وفا هنر کيميا دئ　　زه ئې څه لَرَه له چا هيله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[2]　　بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په درياب باندي ورېږي　　په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښيارِي شوه　　مرغلَرِی په درياب کښ تويَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زيات شي　　غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زيات ځما څخه وئ　　امانت غُنديِ ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ　　چه هغه لوري ته تېښت ورځَني کړم
که په تېښتي خلاصېدِي[3] ځَني به خلاص شوم　　دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځَم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼيو ولي　　زه ابله دَ ښيښې سپر په مخ کښېږدم[4]
چه په راغله ئې ښادی را سَرَه نه وه　　په هجران به ئې څه زړه[5] زهيرَوم

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] د وفا مېوه د دهر ه با غ نشته.

[3] خلاصي وئ.

[4] په مخ کښ ږدم يا په مخ کښ ورم.

[5] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تَړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[۱] چه ګټَلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدې ځَان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیڅا نه وکړه ځَما دَ زړه ساتنه هر سرَی مِي زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که دَ آه په اور دِ‌وزي پښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال ختك پوهیږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم که ئې وَخورم خبر نه یم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغیار دئ دَ زړه حال وَ چا ته وَوَیلي نه شم
زمانې را باندِي وکړې هسِي چاري لکه دُر دَ خر مهر و سرَه پیږیه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبیبه وخت دَئ هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښیم په ګوته چه دَ چا دَلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخیږي دَ فراق غموُنه، څنګه اوده شم
هیڅ په سترګو لیده نشي یو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټینګ دَئ چه تر یار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر یاره دَ سیمایا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځَلي دَ هلك غُندِي َ هر سرَی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ږدي دَ خوږ زړه دمه مي شِي څه خو تابه شم
نه شیخان نه طبیبان نه ساحران شته چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فریاد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ویشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلَم[۲] عاقبت ئې په کمند وَ څکیږلَم[۳]
وړاندِی ورُوستو ئې را واچَول بندونه په آخور ئې کیزه کړَي وَ تَړَلم
هغه ډیچې[٤] هغه ترنډې[٥] له ما ولاړې چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[۱]دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[۲]منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[۳]یعني پیچل او بندول.

[٤]یعني نه رام والي او نه اېل والي.

[٥]دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده یعني توند والي، د آس هغه هال چه توریږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[۱] را باندِي کښېښ — رنګ په رنګ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي — اوس پخپله شا پخپله زين اَخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته — په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر اَخلیِ — که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري مِيني په ما کښېښ — هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه — چه په هر لوري ئې حکم هوري زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ — هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي — چه اول په څو درمه پېريدلم
اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم — واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي — لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موړ به ځني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم — تل که هسِي ډکي پيالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم — زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ — نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنګ دِ بيا زير شو عاشق شوې — هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم
دود دَ عاشق دا دئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئينه برابر نه کړم — نه به دواړه سترګي توري په رانجَه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکريځيوُ — نه به نور په ږمنځي ساز دَ سرو پښته کړم
نه به ماتی ماتی څوڼی په مخ پرېږدم — نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې ګوري — دَ صورت سينګار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډيوزی — چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ — اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم
هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم — په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم — طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي — خداي به نکا چه ئې زه په ويَل ګوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنګ شو — له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم — په موسم دَ ګلو څرنګه خاموش کړم
چه په زړه ئې اثر نه کېږِي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[۱] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم — په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ — زه زړه سوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنایي دي له ښادئ نه وه غم وه — چه دا هسي له ښادئ بیگانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي ولیده په لاري — له مسجده نه مقیم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځیر هوس مي وکړ — نه چه زه له بې عقلی دیوانه شوم
اَغرین[١] دي د ښو نه وُ بلا وُ — چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونیوُ په شماره وم — بیا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بې نظیر یم په عالم کښ
چه مین په بې نظیري جانانه شوم

یوَه نخښبه درته وایَم دَ بې شرم — په وعده په قول نه وي نرم گرم
خدایه ما دَ هغو مل مکړه په لاري — چه ئې نه وي په یارئِ کښ آزرم
دَ ناکس یاری په مثل دَ اُورو ده — چه دَ باد په مخ کښ درومي ترم ترم
یوه بده زمانه شوه درېغه درېغه — په هر چا چه دَ یارئِ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ — چه مي ولیدَل دَ هیچا نشته برم
څوک چه نرم ویل کا عمل ئې گوره — تِگان هم په خوله ویل کا نرم نرم

دَ هغو وَ مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حیران — چه دا نس دَپاره څه کا دا سگان
هَسي چارِي ئې پیدا شِي له وجوده — چه په فکر ذکر نه وِي دا شیطان
تل قرآن دَ وړاندي ښسی قرآن لولِي — ولي هیڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم — دَ کیمیا غُندِي نایاب شول دانایان
ښه سړی لعل و یاقوت دَي مونده نشیي — لکه نور کانِي لړ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي — ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وایې — دَ پلار پند ئې هم ښه نه لکِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده — اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[٢] او د شیر شاه[٣] خبري اورم — چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[١] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني لیکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزین راغلي دي، منسوب وَ آغزي ته یعني خار دار.

[٢] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لودیانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (٨٩٤ هـ\١٤٨٨ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپږ اوه پېړی ئې هسي بادشاهي وه   چه په دُوي پوري درست خلق وه حیران
یا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول   یا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفیق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي یکرنکان   په لمبوْ[1] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر یَو، د دُرو بل دي   ننګېالو سَرَه څه ژوي بی ننګان[2]
ارتګي دَ زړه دلیل دَ جنتي دَه   دَ دوږخ دَ اور لایق دِي دلتنګان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپېرو ایرو لَړلي ملنګان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي   ماتوي لویي ببړیِ نهنګان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پیکه وي   چه دَ میو پیالې اخلِي سرهنګان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنګان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان   په ساړه په غارمه چینګه خوله حیران
لېونی ملال دلګیر دَ خوب په وړل کښ   نه دَ لوږي نه دَ تندِي لَري توان
په یوَه ذره خبره خوار خسته شي   په یَوه ذره سر خوږي شِي په ځان
پدا هسی رنګ څو کبر څو لوئي کا   چه نظر ئې له خودیَ وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ   تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا   پسله مرګه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شیخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حیران بهاردر خان   هدایت ترین سوخته وُ تر دا میان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحیم وُ   دَ ټوپك کُنده خداي یار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر ګز نه وي بې سیخه[3]   حق ناحق ئې پکښې جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای ګویا دا نور عالم وه   اسفند یار غَندی یو څو ګېډِی پاجیان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه   بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ ګذارنه وُ   په آزار به ئې ګړ وړ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه ګزار ورباندِي وشو ناګهان

---

[3] شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (۹۵۲هـ\۱۵٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[1] په سوځونکو لمبو سوځی پتنګان.

[2] ننګیالی سره زر کنجکی بې ننګان.

[3] بې سیخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو گلرنگی چهرې راغلې په جهان — بیا فنا شوې لکه گل دَ گلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ — چه په مرگ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه — په وصال کښ مهیا گڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده — چه تبدیل ئې په دنیا شي هر زمان
دا څه توري خاوري ندي چه پرې درومې — خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و گور ته تللې — تل په ما وي دا غمونُو گڼ باران
همگي تر مځکي لاندې شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خبر په قباحت نشي انسان — نېك و بد هوښیار نادان کڼي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي — په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ببره خو که نشي — څو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي — کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه — په مرداري باندي گرزي کرگسان
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره — مچ، مچی دِي سَرَه واړه مگسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي — نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر بوږ ئې وار ووته هوس کاندي — دَ زربفتو هنر چېرې دَي آسان
که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوږ ژوندُون په سرې تریخ کاندي ښلتون — په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لرمون
چه څه زور قوت دَ زړه وي په کوگل کښ — وار په وار ئې له دوو سترگو کا بیرون
تر دا هسې عمر، نه عمر بهتر دَي — چه تېرېږي ورځ و شپه په ځگرخون
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا — دَ غم لیندۍ راته وواهه زنگون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي — څیراوه شِي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب څیرې کا گانډه شه — سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي — زه همښ په هغه هسې لار کړم یُون
یَو دَ بل په ځاي کښېني دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین — ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترگه ئې رحمان بله رحیم شوه — چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي — زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي — پسو سرې سترگي راځې په شین شین
واړه لواړ سرونه نغرې دَ دردمنو — دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي — غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ، خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تین

دواړه شملې پرېږدې برېښوي ورته خپل ځان
ګوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو ګلرنګ مخونه پدا خاورُو کښې بدرنګ شول
څو دَ خیال کړې بګړې یاد لَري جهان
دور دَ دلبرو دَ ښایست دَي یو څو ورځې
ژر له برمه پرېوزي لکه ګل دَ ګلستان
سرې سترګي اَوښتې لکه ډېر خونُونه کړي
خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه ګوي دَي دَ مستۍ په میدان کښ
تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوګان
تل دَ تن هډونه را وګاږم په نوکونو
غم ئې دَ ناوک خورم چېري مات نشې پیکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ
مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران
مخ په وړاندې درومي پټ په ځنګ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان
دَ جهان دَ کج فهمیو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې
په بازونو چه غوټې وهې کارګان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې
چه مغل کاندې بازۍ په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې
چه ګیدړ په وازدو[1] ډک وَړی زمریان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حیرانی دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان
دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وِئ نه عمل لَري دَ نېکوو
په دا ئې نظر مکره چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ دِ بلا دِی دا دَ نفس غلطي چاري
که ته په ځان شیطان نشې بل هېڅ نشته شیطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه
بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَیل نه په لار نشې
که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عیسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بینا کړه
دانا ئې په دعا نشو په عمر یَو نادان
که هیڅ ور څخه نه وِی غم دئ نکا که دانا وِئ
خوشحال خټك ګواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

ګوره راته څه وایې دا ستا دواړه چشمان
نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دین او دَ ایمان
مرې چه لینده وینې کارګه ستا داخال دَ ورځیو
ناست دَئ تورکارګه په څو په موټی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه
چا ورته وَیَل دا په رقیب نکړم ګمان
ورتې ورتې اُوښې تل ساړه ساړه آهونه
ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پیښکښی را څخه نشته په فراق کښ
یار لَرَه به وړمه دُر دَ سترګو په دامان
یَو زمان مي نه ځَي هغه یار دَ زړه له سره
څه شي که ئې زه په زړه یاد نه یم یَو زمان
پاتو یم له خپله یاره لیري لا ژوندَي یم
خداړو په دا خپل ژوندون هر ګوره یم پښیمان

---

[1] وازګو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درېغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان

خوښ اوسه خوشحاله دَ خېل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېږي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار یې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت یې[۱]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار یې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وِئ که په گور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا درومي   مؤمن سرَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږِي څوک به مومي گورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سرَه ئې مرگ وِئ   گور په عزت بیا مومي پسې لولِي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ گور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لږ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[۲] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپېن
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرگس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کرم په پاسته بالښت سریښبي   پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِئ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشېن
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترگو پرېووت   نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

---

[۱] که هر څو ډېر حشم لَری بادشاه دَ مملکت وی.

[۲] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځاى ئې سقر شو مگر خداي پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سرَه قرين[١]

ندِي لب دئ جان من[٢]   ښه ياقوت دئ دَ يمن
نن ما خپل گڼې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښېښ   لا که نشي دروغجن
څو نې تاو کا چين ئې گورم   شي بنده درته ختن
پښتنې په چين چين څوڼِې   بخښي چين، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فيض ځني زېږِي
په زمين چه ځِي په فن

---

[١] چه خوشحال لرى قرين.

[٢] دا بدله له يوې قلمى نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښى نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرین دِ پدا سرو سترگو خونخوارو | چه بې تورو پرهاررُونه کا په خوارو
تورِي سترګي ئې تور بازبانه ئې نوکي | چه ځما خاطر ئې یووړ په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وئ | پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ | مشاطه وربانديِ نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عیادت مګر ګناه دَئ | چه دِ هیڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پی له دوارو شونډُو نه څڅېږي | په ځواب دی ژبي بند کرِې دَ هوښیارو
خپل یاران به په پېغور کرِي دَ وګړي | چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغیارو
په ښایست که ښایسته تر ښاپېرِی يې | ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کرِې | تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ ګلستان په منځ کښ ګرزِي | کرګسان ګرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر ګلونه نږدِي | هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نیژدې یار سرَه ورو ورو خبري کېږي | لیري یار وته وېل شي په چیغارو

یك تنها ئې دَ خوشحال خاطر يو نه وړ
په جمال ئې زړونه یووړه دَ بسیارو

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو | چه ئې ځاي دَ پاسه ونیوه په ګلو
ما چه ستا دَ شونډو مَې سره مزه کړل | مستغني شوم دَ جهان له وارو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان يې | دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مګر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسی وه | چه دَ مښکو بوي دِ درومي له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي | چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر ګل ثنا صفت کا په زر ژبه | پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو

دَ خوشحال په زړه ئې هسې چارِي وکړې
لکه باز چه زرکه یوسي په منګلوُ

بیا له کومه لوریه بوي راغَي دَ څونیُو | چه خاطر مي په هاي و هوي راغی د حڅونیُو
دا اوړده اوږده غمونه پرېشانِی | چه ځما دِئ دا ئې خوي راغَي د حڅونیُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار ګانډه شِي | شکر شکر چه ئې موي راغَي د حڅونیُو
په هر مخ باندِي څه څوني ښايست نکا | لایق شوي یَو یَو روي راغَي د څونیُو
چه په خیال ئې په سپین مخ باندِي وَلول کرِې | نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څونیُو
پدا کوي کښ چه مقیم شوم خلقه ځکه | چه نګهت ئې پدا کوي راغَي د څونیُو

بیا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څونیُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو   یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د ُهمت په بال و پر سرِی الوزي   مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ   هر سرِی چه مَړَنَي وِئ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه   چه یادېږِي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري نادرِی[١] ده   دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له یوه دریابه خېژِي فرق ئې ډېر دئ   که نظر کړې دَ دریاب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غلیم نشته بختور دَئ   خدایه ما کړې په شمار دَ بختورو
دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاڼي بلبلو   تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ   کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې شبنمه   ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم   کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه   سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده   زه دی خوښ یم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې   په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم   نه به راشې په منگلو
وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ وارُو   مهو شاني قبلَوِي و بال دَ وارُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي   ستا جمال خجلَوِي جمال دَ وارُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ   ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ وارو
ما ئې ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي   په هجران باندِي وخېژِی فال دَ وارو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه   په یوه ځواب پوره کا سوال دَ وارُو
چه ورتله کا تله به هم ورځَي کاندِي   سلامت به پاتو نشي مال دَ وارُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي   چه پرې راشِي څيري کاندِي جال دَ وارُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دِئ   له عمل سَرَه جوړ ندي قال دَ وارُو
چه ئې لافي دَ یارِئ د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو   څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ   چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره   ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[١] یعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګیَ   ما فیها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وینم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په څنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه یاران ور ځَني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[١]
چه ئې لافي هر سړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښیو پډَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرې چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ړو[٢]   د غمجنو په ژړا ړو
دَ رندانو په رندیَ   د شیخانو په تقوا ړو
دَ وصال په سل خوښیَ   د هجران په زر بلا ړو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا ړو
چه ترې سبروني هیڅ دئ   په هغه قد بالا ړو
چه مکحولې دې له نازه   په هغو سترګو شهلا ړو
چه نرئ تر وېښته دَه   په هغه باریکه ملا ړو
چه عاشق ور پسې مرینه   په هغه جمال زېبا ړو
چه راځِي دَ یار له لوریه   په هغه باد صبا ړو
چه پیغام راوړِي وصل   د هغه ناصد په پا ړو
چه دوهمه پکښې نشته   د رشتینو په رشتیا ړو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بیا بیا ړو
چه تر ځان پتا مین یم
زه خوشحال خټك پتاړو

راته مه وایه پتا ړو[٣]   چه پتا نه ړو په چا ړو
ته ځما دَ سترګو تور يې   پدا تورو سترګو ستا ړو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا ړو په مسا ړو
په جهان کښ مي ځَان ته يې   نه چه نور، پتا جانا ړو

---

[١] یعنی اوږدو.

[٢] ړو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[٣] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته یې په خاطر کښ هر زمان پخپل مولا ړو
ستا دَ پښو خاوري توتیا دي چه ما ستا په خاکِ پا ړو
تمنا لَرم ستا ډېره پدا خپله تمنا ړو
تر خندا پورى دِ هیڅ دي لال و دُر ستا په خندا ړو
یار خو ستا یم دَ چا نه یم
زه خوشحال ستا په لقا ړو

ستا په ورد سر فرازُو تل سجود دَي د پې نبازو
ستا ملالو سترګو پوچ کړ واړه کار دَ سحر سازو
سا یِوه وینا تېرِي کا تر هزار سخن طرازو
سپین او سره دَ دنیا دارو دَ عشق ګنج دَ جانګدازو
دَ خوشحال وَیَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپینو وازدو لَرَه ورغله پیشو خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خیل دَ معشوقې وي دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټیکو
د لولِی پرتوګاښ پیه پرانزي محبت ور سَرَه نشي بې پیسو
په خالي کیسه به نه رسي تر کامه څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[۱]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه ګرزي هرزه کار شي تر دا هسي کښت زنجیر ښه دَئ په پښو
یو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو ښه روزګار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفینی زړه مِی په کنار دئ ستا د شونډو
د یمن یاقوت آبدار دي که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ یو یادګار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې اوښې دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزیز دَئ پرې ګزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مایه ده[۲] چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[۱] کِسه له قصې څخه مغفنه شوې ده.

[۲] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ   لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ   که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندی پېغور کاندِي په عشق کښ   ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ   په لیدو دِ پرهېزگار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرگه مي یو هسي مکان گور شوي   چه پرِيِ تل د کښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي   زه هم گډ دَ دُوِي په شمار وئ څه به ښه وُ
ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو   ور ځارېږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ   تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته   پکښ ځاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا دروِمي یا نه دروِمي   ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي   ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ   خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرگه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړِي   چه قتلان کړِي په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي   خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
گښي گښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ   که ئې گورِي خط و خال دَ ښو یارانو
دَ یارانو د یاری په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منصبونو   خدایه ما ژغورِي له هسِی غضبونو
د کنگاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو   لکه څوک لولِي قراَن په مکتبونو
د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ندئ   خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې گورِ   چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندي   خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکړه   که کښدَي چېری په نورو سببونو
خټك واله بلنځَه ښه ځما تر ملا ده   نه ښېوه دَ نوکری په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده   چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنگ مغل سَرَه په تېغ کا   هر خټك نیوي مغل تر جلبونو
د خټك دَ ننگ جرگه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو   خوږِي خوږِي خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه   تا څخه مینا ده دَ گلزار په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه گرزُو کښېنو پاڅو   خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم   دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندۍ ښبي   په بم په ځېر جار وزِی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ   ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم   نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته   یو زه یم یَو دي غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو
خوشحال یواځِي ندئ څو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورَکوُ   چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ   چه غوټې ئې دِي په شلانډو[1] یا په مړکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبي   لکه پېغله جن بازۍ کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځان څرګند کا   ټټو سم په لارِي نه ځِي بې چابکو
چه ئې ډېري اندېښنې دَ دنیا نشته   زه پدا خبره خوښ یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خوري له کبره   لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ   ناشپاتي دَ ثمرقند دَ هند په مځکو
دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَي پرست یُوُ[2]   دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم یښَي   لکه مځکه هسي پست یو
هغي خولې وَته نظر کړه   هغه هسي نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو   بیا یو مات کچکول په دست یو
حڅک دَ وصل خبري کاندِي   موږه خوش پخپل بربست یو
تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو   که بې تا را درومي بل جمال په سترګو
مېلمستیا مي دَ زړه ویني ورته کښېښنوې   چه مېلمه مِی شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مي دَ زړه داغ له دله دور شو   خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وي عحب ښه شِي   دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزونُو   نن دِ نه وینم په ملك کښ سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِي   چه ئې نه راځي د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم   ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښیده رومال چه راغَی   زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مِي به تل لیده اوس ګوره   چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[1] یعنی چونګښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم   زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترګو
وَ ښه مخ وته له ورايه ځَلبلاند شم   لکه وَويني لوغسي[۱] تهال په سترګو
نور عالم خو دَ يارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ يار خوشحال په سترګو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو   دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سرَه انشا کا   يَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئ   ياوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سرَه ډېر دئ   برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئ   مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عيسی وم   که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَيل پوه شي
دَ گوهرو قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښ مهر ځَاي وَئ دَ بتانو   يا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
يا حيران عاشق په مرگ وَ مرَي چه خلاص شوي   يا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سرَه جوړ وئ   څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په يار پسې روغ ځَان سېځي په اور کښ   زه پدا رسم مَيَن يم دَ هندوانو
دَ خپل يار په بدو خاندم هوسېږم   چېري زړه نشي را ښه د رقيبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم   لکه ډغ دَ خلاصی وشي په بنديانو
بيا به صبر دَ خوشحال ختَك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو   دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
يا ئې عين په زړه وَخوري يا زخمی ځَي   چه هوسی په پره ور يشی[۲] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي   خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو
دَ ښو اوښي مې ويني شي ترې څاڅي   دا دَ تن جامه مي نه وِئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا   که ئې وايې ښکاره نه وِئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرايه
ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه   تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گويي خست بد نيت تر دا پهورته   سکه ورونه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دَي   دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له يده
په مجلس ئې برآمد له منځَه تلليَ   بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[۱] يعنی لکه دَ لوشلو حيوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه دربېږی.

[۲] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترگي　　په دوستانو ئې دَ پلار كينه بې عده
كه دَ باغ انگور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته　　مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شِي له ښه پلاره　　يا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
دَ ژونديُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]　　په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه　　كه ئې را كړې دَ خاصه ښيبې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې مَيو　　دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه گار شه　　دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي گلگښت كړه　　په دا باغ كښ تر صباحَ تر رواحه
د نرگس گلوُنه پلي سپاره راغله　　ننداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه دِ وا كړه په چمن كښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنگ زيبَ بې دليله!　　په ظاهر باطن عليله!
لكه مچ په انگبين كښ　　پسو بند شوې په قليله
په تسپو كښ دِ بلا دَه　　هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره　　خېلخانه دی كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې　　په هر چا باندِي بخيله
پدا هسي بې عدلیَ　　هلاكوُ سَرَه عديله
ښېله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[2]

آه هم دا هونبره آهونه　　دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښی پرېوزي　　چه كښې چا ته څاهونه
لكه باد هسِي تېرېږي　　دَ فانی دنيا جاهونه
اور دَ آه هسی لگېږي　　لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمايت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ بروسه ١له اصلی کاره مایوسه
دانه نه یې چي دي مغز وئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عیب وَته ړُوند شوي دَ پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبویي شوه اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه یې که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی[2] په چرگوړیو په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنگ نه لَرې عروسه
راشه مخ په آئینه کړه چه چهره شې در معکوسه
دَ خوشحال خټك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښایسته دَي په خالُونه پدا خپل ښایست ډېر مکوه خیالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښایست نه وِي دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ویال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښیل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځیو خال کوتره دَ هونیا[3] دَه تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شِي که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هیڅوک باور نکا په وعده دَ کښلیُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په بېړی ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپینو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ یار له غمه استغفا دَه که سینه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هیڅ دَ خپل مَیَن دَ بدو غارت مشه دَ اغیار تر وفا ښه دَ یار جفا دَه
دَ یار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زیاده نه گڼې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ یار و غم ته وَدَرېږه که دِ غیرو اشنایی وَته قفا دَه
آه که یو ځله مې ولیدې په سترگو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[1] د بروس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بروس دارو درمان کا – دا غ مي کله مرور دي ستا له دردہ. دلته یو محشي بروس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[2] کې.

[3] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طبيبه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو په غافل باندِي شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسِی تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه آزادي که ځني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بزګر چه دانې لوني په مځکه دَ يوې دانې زر طمعي لَري ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئې وايَم يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ په ظاهر ډېر ټګي لَرې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ بې اوبو که ماتېدَي د تړيَ[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دِي چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ چه همېش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکي[5] دَ خولې غوارِي يا ئې دواړه څوني نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟ چه دَ لويو چارِي غوارِې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري واړه روغي چاره[6] توره بې سندانه بې[7] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرِې شنوبې[8] ئې چېنم په وخت دَ اوُرِي بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غرکه
کوم ياغيان هوډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوبنره ډېر دماغ لرې ختکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پیوندونه　　په دل[1] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي　　سَرَه بېل لَري سندونه[2]
نه امېد شو سَرَه پاتو　　نه باور په سوګندونه
نه سزا دا بد کردار شِی　　نه دَ غله ځَی مړوندونه
دَ اورنګ په ظلم مات شول　　دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرګ بهتر دي له ژوندونه

بیا ځیره۳ په سر کړه کښېږده له خیاله　　چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پیا سینه پسې په دواړه لاسه مړم　　لکه باز د هوښائي[4] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو ګول نادیده نه یَم　　چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزِي　　همګي به صدقه کړم ستا تر خاله[5]
ځما مینه هسِي نده چه نورېږي　　که هزار رنګه جفا کړې ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا یم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بیا له ورایه په خندا راغله نګاره　　دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقیبانُو دَ یار وصل　　فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ ګلزار ګلوَنه څه دِي راشه ګوره　　تر ګلونو ښایسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا　　په دا شان مي جدایي کېږِي له یاره
دَ ماڼي توره ئې څه توري پرې باسِي　　چه په زړه ئې یَو ګزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه　　اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي　　معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنګ لافي خطا دِي　　څو ځما په سر کښ پروت یې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبیبان واړه نا ترس دِي　　دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پېتوې پسې ئې غوارِي　　په دا باغ کښ به یَو ګل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه یَو نَوِي نَوِي خیال وِي　　که ځما دَپاره بیا ور شِي ریباره
که څوک غوارِي چه خپل زړه په غم اخته کا　　آشنایي دَه لاس په لاس فتنه تیاره
په یرغ په مصلحت نه دَه ځَایي ده　　دَ خوشحال چه سریکار شه له اشعاره

---

[1] پدل.

[2] یعنی کناره او ګوښه.

[3] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چیره) لیکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[4] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[5] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واوړي ګُندې واوړي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بیا مي څه دَ نورُو یار بولې تور مکړه   په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وایې سپی غُندې مې څو په کوڅو ګرزې   څو ژوندَی په جهان پایم، بېغور مکړه
سر تر پایه اخلاصي یم په یاري کښ   په ناحق مې لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پیالو دَ میو بد مستي کا   هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
یَو عجیب دَ میو جام دَئ ساقي راوړه   خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ   په هیڅ رنګ مې په هغه کلي کور مکړه
آشنایي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه   ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وریتېږم   دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ یارئِ جواز نشته   خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه   چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې   دَ یاقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو   اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوایم حیران یم   په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وینا یَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ ګلونو بکښ ناست وَئ زه او ته   ګل وَئ غوړېدلَي باندې نماست وَئ زه او ته
زیره زعفراني شوي یا ګلګونه معطره   لاس تر لاس نیولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړَه بیا مې هم در څخه غوښتَي   نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مي درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مینه   تل پدا دنیا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ در ناراست کا   ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نیاز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بختَه   چه د غم له پوسته ووتم یك لختَهَ
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دِي   که د بخت سترګي مي خوږ وې څو وختَه
ګرد غبار لړي وریځَي تر منځ ولاړې   بیا د نمر سترګه ښکاره شوله له ویختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو   په دنیا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم   خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي   په خزان چه پاڼې پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[۱] ښه دي
چه بندي شو خاوند بيا ورو ست تر تخته

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه		دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي کړې وه توبه له مي خورُئَ		په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې		لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ کړه		دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده		دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه کښ		دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم		محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
که دَ نورُو هوښياري په عشق کښ پس وړي[۲]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پيدا ساه نشته وپسا		هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ		پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل کار کړه		که دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ		ته ئې وايه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه		زړه پيوند کړه له اللّه
که هوا دِ کړله ترکه		نور قبول يې دَ درګاه
بادشاهي به دَ هر تن کړې		که دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبلَ اَن نموُتوا[۲]		پيدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت کښ		دَ کم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ		ښه دولت دَ سحر ګاه
څه اميد دور و دراز کړې		پيدا لَږ عمر کوتاه
تل توبه کوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي ګناه

په جهان که لويه چارده دَ مير ښکار ده		که دا چار ګورې هر کار لَرَه پکار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښکار کښ		چار دَ جنګ دَ مرنتوب که دَ پيکار ده
ورته هيڅ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه		دَ هغه سرِي چه طبعه دَ بيکار ده
آلوده دي په ډېر غم دَ عمر ورځِي		چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښکار ده
په خوشحال باندِي دِ ښکار هوا ژوندُون شِي
مرده دله که پتا باندِي بېګار ده

---

[۱] محشي شاه جهان ورته کښلي دي.

[۲] حديث شريف دی: يعنی تر مړينی دمخه ځانونه مړه کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه — زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستهٔ[1]
خداي دَ دريِ واړه مستانو سره سر کړ — بله نشته يا به نيست شيِ يا به هستهَ
ننداروُ لره ئې راشي نندارچيو — يوه لويه هنگامه شوله پيوستَه
چه ئې ستا زلفيني گنبىوتې په لاس کښ — لاس ئې پرېوزه که ئې دَی پرېږدي له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ — زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي — چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په وړېو سترگو ډېر ياران خوړلي — په ځير ځير دِ مخ ته نه گورم له کستَه

د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندِي کافر شته — دعوی کا دَ شيخیَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوی قاضي گري کا — اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروِي کون خر شته
له گوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شيِ — تقوی تر هسي حده په اولجه ئې ورِي که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزِي — په ځان باندِي چه راشِي کله روي دَ پيغمبر شته
يو ځای آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو — پدا دور که گورِي دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گرزي — کږې څير ترِلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانې دِئ حال ئې دا دَئ نور وگړي — دَ غواوُ د خرو کلِي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو — رشتيا غواړِي له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق — عالم سرَه برهم دَئ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي ښه وه — چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنگه خطر شته
تر دې ژوند يو ښه دِی مړه پراته په گورستان کښ — چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته

دروغ وَيَل هغه کا چه ئې وېره وِی يا طمع
خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سرَ شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره — راشه خضر دَ حيوان په چشمه گوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي — دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم — همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي — لکه تور لوگي چه ټول پاځي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر کړې — درته چا وِې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې — چه په ما باندي غوغا شيِ لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زيبا يې! — که زوولې يې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي — عاشقي چه وېره کاندِي له پېغوره
زه له ميو توبه وکرم توبه گار شم — دَ ساقي پياله مي بيا کا توبه نوره
چه ئې څوک په کوڅه پَل ږدِي هغه سر خوري — په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کږې څېرِئ ترلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ځوله ده په قلمی نسخه کښ تر ميزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خیال وَي ما به یووړ   ولي ما سره ډېر کبر کا هرګوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ   خوار عاشق ئې ځکه درست پرې یوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَیَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[2]   وایې یښې په مځکه نه کښېږدي له خیاله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه   هم هغه چه مینه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې لیده شِي   چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترګوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3]   نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شیرین اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر ګښ دي نه وینم څوک سیاله[4]   خبر دار نه یَم دَ بل ښهر له حاله
په ښایست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته   دریغه دریغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه یَم بې مانندہ   په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپین تندِي دئ طعن په آفتاب شِي   په آبرو دي ګرو وَړی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا   چه په خلقُو دئ نارې دِئ دَ جماله
که تل جنګ و خرخښې کړې زه برې خوښ یم   ښایسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرګ مي راغي   کله کله مي خبریږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم   ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپین وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښلیو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاڼِي نه وِئ ګله   که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځي غنیمت ګڼه په باغ کښ   چه په تا باندِي سینه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ   چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږِي سترګيِ   دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو ګزر ګوره   څوک پر ېوزي، ځني پور ېوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له یادو   چه لیدلي وِئ تا رُو دَ باز منګله

---

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلی دئ یعني میانه.

[6] دعا ګویم په ډېر کاله.

مقدر به په هیڅ رنګ مبدل نشِي که په ځان باندِي تل لولې ځلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا دَ رقیب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر یم کښه ما به دنیا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندِي چه خبر وِئ دَ فلك له تزلزله
هسي یار لَرَم ښایست ئې تر دا قیاس کړه چه دَ مښکوُ بوي ئې هیڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په ماڼي کښ هم مزه شته
بیچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ یارئ ډېري په محنت کښ په زحمت کښ یاران چیري
نه به هر کله بهار نه به خزان وِي دا د ستوریو[1] چارِي ونیسه په تېري
که مي لاس لکه دریاب[2] له درو تش وِي ولي سَترګي مِي دریاب غُندِي دِي سېرِي
له یوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم فلك بیا نَوِي فتنې کا را بر سېري
دَ دې دور په یارانُو باور نشته په زمان ورته اغیار شِي یار دَ غوېري[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه له هغو خبرِي اَروم تېر و ببرَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړې دَ خرما تر خوند به نه رسېږِي ببري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږِي که په لعلو مکمل کړې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشِي هېري

په طلب کښ د سستي وینم دروېشه چه وتَلي یې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور بلکه لا تر طلب بخره مومي ببشه
د عسلو خواړه کله هغه مومِي چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبیب طلب بایده دئ څو لا پایې په دنیا دَ زړه له رېشه
په هیڅ دین کښ ما وفا لیدلې نه دَه خبر دار یم د هر چا له دین و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بیا مي وکوت هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هیڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم خوْ[5] دي پانڅي بلا له ځانه خوښه

---

[1] دا د ستور، یوه چار ونیسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سید راحت په یوه معني راوړِي دَي یعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سِد یا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسې[١] سود نشي خوشحاله
چه ځما[٢] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لوري دَي فغان دَ مرگ له لاسه | په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ | خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه | دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه | دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه | کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه

اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگینه | گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه | په دواړو خوړو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه | په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه | په پوزه لکه لندي[٣] چه را پاڅي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه | ټېکه پر تندي اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه | بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه

که زر خونُونه کاندي زړه ئې نشي لاندي باندي
لا نور ورپسې غواړي خوشحالېږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته | دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وئ | دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه | ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم | یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په آشتی کښ کشتن دَئ عاشق وژني | همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا گړه | په جهان کښ ښاَدی نشته چه اورنگ[٥] شته

په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[١] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[٢] که ځما.

[٣] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنگ.

[٥] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښ په خیرات مي یاد لَرَه   دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور   وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ   مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ   سخت څما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته   ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ   څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لره
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پیدا دي   مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته   مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره
زلفي دِ زنجیر دِی پکښ ډېر زړونه اسیر دئ
څوک پدا تدبیر دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه   چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې   له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سیوره وراندِی وروستو را سَره ځې   چه و هر لوري ته ځَم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول تورېږي   په دوستی ئې سړی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم   چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئ   دَ اوباش پکار کښ هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځې په ما ځاي دَ زړه سوي دئ   که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه   راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایې سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟   درته وایم که باور کړې یو ګیاه
رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته   خپل پردِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې   کله خیر برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه   چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ   مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ   که دَ سر سَرَه عزت شته
دَ سړي چه عزت نه وئ   دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئ   دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه   که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ   څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه   که دانا سَرَه صحبت شته
اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یارئ سَرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه — فراغت دِ مبارک شه که دِ ونیوه دا دواړه
دَ ژوندون پیوند تړلي په یوه اومه سپنسي دئ — دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِ دئ که پردئ دِئ قلم وڅکوه په واړو — دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه ویاړه
هر چرته چه گرزم ځنی هسې چاري وینم — کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم یو باد دَئ چه په درست جهان را والووت — زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندې راغلم — تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزې په لاحول ترې تېرېږه — سل بلا په زړه کښ سل داني تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه — وخت دَ مازدیگر شو دلَ دادکان ونغاړه

تل وایې خوشحاله چه دنیا وته به شا کړم
لا خو دا دنیا دَه مخامخ درته وَلاړه

بړ بړ راشه نور وزه دل افروزَه — ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري — پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفیله حظ حاصل کا — مغني شي عندلیب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فیروز شي — دَ گلزار په وخت بلبله وئ فیروزه
خپل غوړُونه ورته څك[١] کړه کنُدې واروې — راز دَ میني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فیضه بوټي خالي نه دي — فیض رسي هم تر سپاندې هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم — ځما خوا به پرې سړه نشي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه — که آفتاب وریسې ته نه وي تموزه

په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندې دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخوري یَوه لپه — نه پریوزې اندر غپه[١]
هیڅ خبر نه وي له ځانه — نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر — هندو هم به وي بې جپَه[٢]
چه هوا وی درته ښه کا — زړه دي ځي په هغه هپَه[٣]
په هر ځاي چه له چا کښېني — یا د راز وي یا د گپهَ
ته به ځان تر هر چا ښه کړی — که ښه کېږې په غرډپه[٤]

که پخپل فهم طبیب یې
د خوشحال تر فهم تپهَ[٥]

---

[١] غپ د سپې ږغ ته وایي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي یعنی غوطه، یا به خپ وي یعني پټ او مستور.

[٢] په هندي ذکر کول او خداي یادول.

[٣] خواهش او هوس.

[٤] په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري یعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بر بر ویل دي.

[٥] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو تپ لکه چه صحیح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتيا ويل غوړېږي د زړه غوټه   دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په درياب کښ خښته واچوي هيڅ نشي   په ېو څو ځانڅکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغِي ښځِي صحبت لکه دوږخ دَي   چه مېړه وته تل کښېنِي په مخ نوټه[1]
پدا کار نادان هوښيار واړه پوهېږي   د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[2]
حڅک خمونه تَشَوِي مستي ئې نه وي   څوک دَ ميو عربده کا په څو گوټه[3]
د هغه ياري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوټه[4]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواړه   په ځنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تاړه
سَمِي کږې دِېرِي پخپل زړه لرِي خپل يار ته   ځکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِئ هم کاږه
بخت دَئ چه ئې اوس ستا له لبانو سرَه ښمه   تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځاړه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړِ پرهارونه   څه لَره مي وَئ دَ يار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مين کېدلم   ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاړه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخورلم   مرَم راباندِي نه ځِي دَ دم گريو هيڅ پاړه
مست يم مَي پرست يم زه خوشحال په خرابات کښ
له ميو به وانوړم که مِي وژنی په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې درومه   راته وايه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ   دَ جهان په مخ به نه وئ هسي سلومه[5]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو   اوس به چرته ځِي چه نښتي دَئ په لومه
دا چه وايې درومه صبر کړه له ما نه   بيا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي   ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم   په خندا خندا بورجل لَرَه را درومه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه   سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې   هم خپل ځان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[1] يعني په تربو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسری داسي ده چه مېړه وته کښېنِي په نغر لوټ.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[3] يعني يوه هنده او يوه جرعه.

[4] يعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[5] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ كم عقلی په جرگه مړ كړ اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پيدا كړه خېلخانه دِ په بد خوي كړه بې آرامه
په دا هسي بد خويی بې بخت نه يې چه لا نه يې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان كړ ته خاني كړې دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور كړ لا ځايي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زويُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټك وينا پدا تمامه

تل په ځان كښېږدې تازه تازه نومونه زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ويني په سترگو نه په خون كښ چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
كه مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه يې خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لكه ستا باڼه په شمار په حساب ندي هسي ستا دَ سترگو ډېر دي ستمونه
بيا مِي هسي دا غمزې په غشيو وله لكه تل دِ په ما خوار كړل كرمونه
نه چه زه يواځې ناست يمه ويرژلَي لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هيڅ نشته په وكښبل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي ستا سپروُ په ويڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې كښښبول پرې پرهارونه طبيبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لكه لوي غر دَي راته پاتُو غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
يا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك كښ يا دِ نه نيسی په گوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په كاغذ يا په قلم كښ
په خاطر كښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څكوې په مځكه غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځكه
په ببسر دي رنكارنگه ټكي گوره پدا شان به ښايسته نه وِي لوڅكه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې سَرِی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادكه
دَ مستی له مخه دا پرېشان وېَل كړم چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټكه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم كه د ما گنده نه كېږي ستا كركه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز كړه همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سكه[2]
لېونی دي د جمال نه يَم نور څه يم چه پخپله خونه نه پرېږدم كڅكه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ دَ هر در رالَرَه بس دئ څو كنډكه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه يم لكه څوک چه په بل لوري غواړي وركه
دَ ښايست بخره ئې وركړه د تركانوُ[4] محبت را پيدا كېږي له تاجكه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته ليكلې ده په چاپي نسخه (څكه) ليكلي ده، يعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه ليكلي دئ.

[4] و تركانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وئ حبطه دَه   که ئې روغه وئ دَ سپینُو زرُو تکه[1]
مگر تا ځخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ می سپېنه خوله غواړې ختِکه!

تور وربل دِ په سپین مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه لیدن ته   چه دَ کښلِی مخ صفت دِ شنفته شه
ځه خو سر له غرفې هسک کړه وئې گوره   لاله زار دِ په جوار کښ شگفته شه
تا چه زلفی پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په گلونو کښ یو تور منگور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ تېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شیخ تر سیوری کښېناست آشفته شه
ځکه هسي رنگه بوي لَرِي خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت گفته شه

په زړه مي هسي نهال یې اې له دوو سترگو غایبَه   که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مي ډېره ځله اضطراب شي ستا دیدن ته   په تَرِې باندي تل وي دَ اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائي شوه آشنایی سره واجبه
یوه دَ بېلتانه رنځور گرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږي دِي که تبه
نا ځاپه دوه مشتاق چه سَره وَویني په سترگو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ یار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سریکار وِي له کتابه
واړه زه یم چه مي هسي شراب بد کړل   گڼه کومه بدي غواړې له شرابه
د شیطان له چارو لیري لیري گرزه   یو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خیریت دَئ   که ځما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسي ارت ملك په خپل سر تنگ کړې   په خلوت کښ دِ چه ځه سود دَي شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولي   د ښه بوي نفس پیدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سړی یې هم ملك یې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وایم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا لیدلې   بیا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال ختِك په ژبه برکت شه
چه ویَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسي په غوغا درومې سیلابه   ولي هسي په ساعت کښ شې بې آبه
آفرین دِ په همت دَ لوي دریاب شِي   چه په هیچري ئې چار نده کربابه

---

[1] د قندهار په اصطلاح تېکی یعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړئ درومي ـــ که رشتيا ده دا د درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق ـــ ګڼه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ د نابود شي واړه ستوري ـــ د اسمان په ستوريو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندې بلې کا اېرې شي ـــ د ژوندون هنر به نه ځي له سيمابه
له ياقوته د هاله سيالي شبَه[1] کا ـــ که دَ اور په تاو کښ دا نشي بې آبه
چه مرغونه وزر بيا مومي آلوزي ـــ هيڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بيداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږی خو ګزار لَرَه کنه ـــ زلفي چه ولَول شي خو خپل يار لَره کنه
ولي راته وايې چه په کښليو نظر مکړه ـــ سترګی چه پيدا دي خو ديدار لَره کنه
شيخ د نمونځ روژه کا زه به ډکي پيالې اخلم ـــ هر سړی پيدا دئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه ـــ غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ويني مې د زړه خورې مګر نور څه لَره ندي ـــ زړه ځما پيدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فرياد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو ـــ ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګياه غُندی څرګند شي ـــ ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَی شته دَ خپل يار سرَه خوشحاله
خپل بياض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکيه ـــ درويشان په ذوالجلال لَري تکيه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله ـــ عالمان په قيل و قال لَري تکيه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا ـــ ښايسته پخپل جمال لَري تکيه
که تکيه دَه خو تکيه دَ يوه خدای دَه ـــ چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکيه
دا نابودي تکيې ګوره دَ وګړي ـــ چه په ستوري چه په فال لَري تکيه
دَ دنيا تکيې ئې وليدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکيه

تر هر چا دَئ د ما يار ښه ـــ شکر لب و شيرين بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي ـــ تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي توري ورځي ـــ تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته ـــ لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه ـــ لا تر درو سپين هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نری ـــ تن ئې لا تر سپېين چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني ـــ لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکېی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرئ ځني مطلب دي.

[2] خداېه راکړه د ما يار ښه ـــ شکر لب و شيرين کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې گورم　　سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې　　چه به وایې هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه　　پکښې نشته یَو نگار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ　　پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو گلونو[۱]　　تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا گل دئ　　تر دا گل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه　　له دِ زړه باندې یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دې په کوڅه کښ　　چه انگڼ دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[۲] مې نورُو ته بخښلي　　کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ　　چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ　　دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس اَوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه　　ځکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترگي په کجلو　　په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې　　چه دَ زړُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته یې　　کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلې دلبره　　مگر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمیږي نه گروهیږي[۱]　　خدایه څه مې سریکار شُو له کافره
نه مې خوب نه مې قرار نه مې آرام شته　　همیشه را باندې تبه وې شېبره[۱]
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته　　او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي　　په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنگ به هغه خېژي　　چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَري آزاد دَي　　باز په دوارُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شي　　اې یوه خدایه ځما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي　　دَ غریق اوبه چه پاس واوړي تر سره
مگر خضر مي مدد شي دعا را کا　　چه لاهو بېړی مِې وَوزِي له خطره

---

[۱] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[۲] منې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ئې ځله هر ساعت شي هونبره ځله
دَ خوشحال سينه لګېږي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه — الوداع دَه دَ خوشحال خټك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي — بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز كا جنګيالىِ — هم پخبله صلح كاندِى صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي كُټل نشي — په خندا خندا خونونه كا خونرېزه
زه د كښليوُ په دا كار پوري حيران يم — چه له چا نه زده كَوِي هونبره مكېزه
كه له دله ئې شلوم شلوله نشِي — دَ دلبرُو ياري څو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدِي — تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نكا — چه خوله وركا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز كا — د شيريني بازار تود دَئ له پروېزه
كه مي بې له تا نه نوره ياري وكړه — راته ګوره را څكوم حديث په بېزه
په كاته كاته زړه لا درته تاوتاو شِي — دَ لرګي لښتي په غاښ كړې رېز مريزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه — يا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې كوم دَئ — راته وَوايه همرازه!
غم مى واړه تار په تار شِى — دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځاُي چه ښايسته وي — ترې سلام مي دَئ له نيازه
ځما لاس له كاره ووزِي — چه په كار كښ شې شهبازه
چه دَ كښليو ننداره كړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګڼى افزونه — تر دا بله اندېښنه نشته زبونه
باور وَكړه چه د عشق په كاروبار كښ — كه زيات نه يم كم هم نه يم تر مجنونه[1]
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي — كه هيڅوك ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نكړې — كه له دوو سترګو روان كړم دوه سيندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1] — اثر وكاندي آخر په واړه زړونه
كل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار كا — زه په څو خبرو خوښ يم له بېلتونه
يو ئې قدر دَ وصال راته څرګند كړ — بل ئې سهل را ښكاره كړه نور غمونه
چه تا شان دَ ليلي كړ زه پوهېدلم — چه به ستا له لاسه ځاُي كړم غاړي غرونه
چه يك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَيوست
در پوهېږم ډار دِ نكېږى له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځكه — وَ اسمان وته روان شو عيسى (ص) ځكه
په زرګونُو راته لاف كړې اوس يو نشته — آشنايِي له هر چا ښه دَه بې خټكه
دَ هغو له خولې كړې خبرِي اَورم — چه به ما وَرته كاته كوَل په كركه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربږي   په سختي کښ وېزاربږِي له ابکه[1]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئ   همگی ئې زيست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترګو گوره له دانا يې   په ظاهر جامه كه ښه بربښي لټکه[2]
مروت ياري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړَی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندِي را درومي په پوښتنه   رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسير موتي د لاس د سکندر کړ[3]   ښوريده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن يم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا می دريغ کړ   بيا هاله وايه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زيبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوِي دَ گلو وَنه
که يو ځَل ئې طماغه[4] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئي وهينه
که دَ کښليوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وايه مطربه
چه ځار ځار كله به رايشې مينه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وينې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گړنگونه
صد رحمت را باندِي ښايي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځَني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښېږده پښه په پلنگونه
نه دين شته نه آئين شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[5] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بيداره اوسه زرکی   شاهين[6] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[1] يعني پلار.

[2] يعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[3] د بسير لولو د لاس د سکندر شوه.

[4] محشی ورته ټوپی ليکلې ده.

[5] مختوري.

[6] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښایسته ئي زیږه گله ځکه تا په ځان شیدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخیست ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکړي تر مله
چه په پټو سترگُو ناست لیدل دَ یار کړم خلق څه خبر له هسې رنگه شغله[1]
راشه خپل وژلې گوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وئ همېشه وربانډې لولم څلور قله
لکه یار را سرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بیا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي چه دَ مښکُو بوي دئ درومي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!

درست عالم دئ په خوشحال باندې غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارگانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصیله[3] دا فلك ئې همېشه گرزي په سیله
چه عزیز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشي د هغو چېري ذلیله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخیله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ چه دنیا ئې په هر چا بانډې سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزی شوی بې تحصیله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وینا به نه ویي بې تاویله
دَ دې دور درویښان خلیفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازیله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنیا له قال و قیله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دلیله
دا جاهل شیخان شیخان نه دئ شیطان دئ چه فساد ئې پیدا کېږي له تهلیله
که دَ یاره نه جدا وئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږي دوه درې میله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عدیل یم په جمال مې معشوقه دَه بې عدیله

چه آرام ئې دَ خپل یار په لیدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړې تعجیله!

څه به وواېې خوشحاله له تکمیله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچگون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پایه بې وزره هم بې باله
په یَوَه نفس آلوزي څو عنقا دروِمي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپی دیوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي   چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[1]
ځان به خلاص کړې[2] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهٔ   نن هغه ده ځما یارهٔ
لا جنوتې سر کنډي   چه حجاب نه کا له پلارهَ
یو سورکی پیزوان په پوزه   ور بلوتې یو څو تارهَ
مخ نسرینه مه جبینه   سنبل مویه پري وارهَ
شکر لبه پر طربه   هوسی سترگې گل رخسارهَ
قد عر عره مو کمره   سر تر پايَ قلم کارهَ
په زړه سنگه شوخه شرنگه   جفا خویه زره آزارهَ
زه ئې قتل په لیدل یم   دا را نه ده پروا دارهَ
چه مي نوم ورته څوک اخلي   و ښکنځولوُ ته تیارهَ
څه کړم کوم فکر علاج کړم   دم واهه نشِې له ډارهَ
د دې خوي خصلت دا هسي   ځما دَه مینه بسیارهَ
دا یَو څه علامت وشو   په ما خوار دَ خداي دَپارهَ
که پَټ نیاز ورځني غواړم   په نیاز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندي ښکاره کړم   خیلخانه لَرِي خونخوارهَ
که ئې وغواړم په زرُو   زر هم ډیر غواړي بې شمارَه
نه په زور شي نه په زر شِي   په جهان دِي دا دوه کارهَ
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهَ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه   غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده   په بهښت کښ مِي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور   له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ   وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا   دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو   پکښ زړه مِی سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِي ولیده پخپل انگڼ ولاړهٔ   ما په ټیکي سترگي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول گناه دِئ   دا گناه دي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[1] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[2] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځن[۱] زړه ئې راکړ هسې وایم   چه د ما وَې دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!   په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې   که دِي دواړه لېمه ووزِي لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرِي دِي خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِي له معبودهَ   لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي   گنه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا   خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[۲] د عشق هنر کړ   که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده   له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې   که دِ چار شِي تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي   که تمامه لار په وینو شې اَلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا   تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هورې چه هغه یار وي   بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو ښېر در څخه شته   پرئې خوره له ځانه ښېر در څخه شته
اَئنې وته نظر کره او گل بوي کره[۲]   چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئَ چه ئې تول کړې   تولَوَه ئې چه کمښېر[۳] در څخه شته
ډېر به ما غُندې په عقل تېر و بېر کړې   چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا دربانديِ کا ځني خبرېږه   یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي   دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَږ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه   دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه   دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
که ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسې رنگ مانې کړې بې گناهَ   ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورِي روانه په شیوه شې   در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَگورم   بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[۱] په اصلي نسخه کښ بځن دي ثه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ٠ ئې راکي.

[۲] نظر کړه گل بسو کړې.

[۳] د دې کلمې معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا   گل بورا وته ونه وې توره سیاهَ
یا په ما باندِي مَیَنه کړې دلبره   یا مي مینه ځني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم   یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا مې نشِي   شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په یوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده   که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه   لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ یاریَ صفت کېږِي   زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه   هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښ جمعیت دئَ   دَ دنیا په جمعیت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا   دَ هغو سړَیُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر وارو تېر شُوم   و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولِي   الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه   مگر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبِده لَرِی په میُو   ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه څما سترگِی   له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله   دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم   د وارو سترگو مِي خجله نربده[1] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولگي ښه ندئ   لا دَ وختِه ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوگي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه   چه اَفتاب ئې را ښکاره کړِ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سایه بان وَه   چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو   چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ   چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه   چه بره ورته گویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواړه[2] کړل   دَ تورات و دَ انجیل واړه ورقه

---

[1] "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

[2] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[۱] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[۲] ثنا هیڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه راشه گوره نندارهٔ کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهني[۳]ده ځکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده شپون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلئ[٤] دا طوفان دئ که ژلئ چه ئې ویږي[٥]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېنې دَ شاهانو یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[٦] کړه د جهان گنجونه ټول کړه نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَني فکر دِ نور دي چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښَه[۷]
په دنیا کښ که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[۸]یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه! چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه: په ورتله په ستغ[۹] خَتَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه
که کم عقل که کانا[۱۰] یې که هوښیار یې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه هونبره چېري قرارېږي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي یا دِ تا له لاسه ویر دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبریو، په ښزوشي صد چندان شي په تدبیر په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کېږی نور په واړو باندی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته چه جنگجوی سَرَه ساړه کا ټټرونه

---

[۱] چه کونین په طفیل.

[۲] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[۳] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤] درمن، د غلې کوټه.

[٥] وړ يَ.

[٦] په مجهول واو لښکر او فوج.

[۷] چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[۸] هغه.

[۹] په غره کې نرئ او سخته لار.

[۱۰] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ ریاست و نه په وینو   په لیږ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په میدان کښ توئي ښې دِي دَ سر ویني   نه چه ډکه سینه وړي له ځګرخونه[1]
یا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پرېږده   یا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدایه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَېَلي هر یَو بیت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه   په وېښته سَرَه ترلي پیوندونه
په یَوه قفس کښ بند کارګه طوطا کړه   سَرَه ببل به وِی دَ هر یوه سندونه
یا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه   یا د دُوي غُندي پیدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه یُو لېوني یُو   معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې یُو زر مو نشته   که په سر ئې لیدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتیا خبره نکا   وَ هغو وَته به څه خورې سوګندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي   دَ دانا سړی کیمیا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنګ باز آلوزي   چه باز دار ئې پسِې   وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هیڅ ورباندِی نه وِي   چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځیر کښ خوشحال بند کړ
آفرین دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه   نوِي نوي را پیدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي یاد کا   که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې ګورې   باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وکړه   بیا به هم شِي څو رنګه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته یو تاوان دَئ   که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې ګورې نه لتانه نه له مانه

څه به وایم د دې نفس له آزمیښتهَ   نفس آدم دَي را یستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې   هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کیمیا د بوټي ګل کله مونده شِي   چه د پښو تلي ګلګون نشي په غوښتَه
د سړیو په عظمت پوري حیران یم   چه په ګور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بیا به څله څوک طلب دَ دنیا کاندي   چه ئې خلاص نه وِي یو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د َپرونو   عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنیا مینه په مثل د خارښت ده   هیڅوک نه وینم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[2] د شیطان شوه   عیسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مینه په مثال لکه پټك ده   چه د ګوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

[1] نه چه خوړین له عیبه غاړی ځګرنه، یا نغاړي ځګرونه.

[2] حسد، کینه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سريکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ ګلو وختهٔ[1] که ژر در پسې نه وي د خزان سيلى سختهَ
په وخت دښو ګلونو د وساله باده نوشلي د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت يو سي يکلختَه
په وخت د ښو ګلونو په خلوت دَننه ناست يې را وزه ننداره کړه ناسوتي شيخه بدبختَه
هر ګل وته چه ګورې ګوښې ګوښې ئې نګهت وي په رنګ سَره يَو ندِي نه يَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دئَ که پهٔ غره دِئَ د بهار خاص ګلونه آخر به ئې رژون وِي د ګلونو له درختَه
چه تعين[2] دا هاږ ګرمه سيلى راشي په چمن کښ ګلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه کښته پورته زانې مرغاوئ تله راتله کا
خوشحال ختِك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندې وه شه تندر وُ يا توپ وُ پرې مِې تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه چا وې چه په رنځ کښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هيڅ نَدئ چه مي ساه وينى دا خلق زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وې زړه مى سنګ دَئ، چه په هيڅ به نرم نشِي راشه که ئې ګورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په ليدو مينه ماته نه کړه: څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنګ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنګه ګل وُ دَ ګلابو شګفته شه نور په تله شه
دريغه دريغه که ئې مرګ په بد لېده وئ څو به مي پرې ورکړل ولي مرګ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنګ توري نېزې وې بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرګ دَ خداى په کړه شه
زه يواځِى نه يم ډېر عالم پسې کباب دَئ آه دَي پس کېږِى. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاريخ ئې راغَى "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نيکه دَئ، دَ نيکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي دروېشه[5] په طمع په اميد اوسه دَ هر غني له وېشه
يو ګل مي په دا باغ کښ ناګهان په نظر کښېووت عجب ئې خوشبويي وَه تر هر ګلوُنو ښېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه ګل له حقيقته ده کړي تحمل وُ د يوه اَغزي له نېشه
نافې چه له اوله خپل ځګر وَکړ سرې ويني له ورَوسته ئې روانه خوشبويي شوله له رېشهٔ[6]
په څو به دَ ويشتليو له احواله نه خبرېږې چه هيڅکله دي نه ده چېري پښه په اغزي رېشه

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعينه دا هاز ګرمه سيلى شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنى لمسى وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِي، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اویا مذهب سَرَه به ساز وکړې له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق دَ عشق له کېښه

چه بنیاد دَ عاشقۍ چا کاوه / دا ئې څه پدا کار نه پوهېږه
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه / یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم / دا دوږخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي / آشنایي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ / په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ / په مرغیَ هیڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنایی پرې ډېرېږي / درومي درومي په اورو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده / دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سَرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه / ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې / قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دي / فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقیب خبره مه نغوږه اې یاره / چه رقیب هغه شیطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکیو دِ غلبېل کړ / نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندي مي داغ دَئ ستا له لاسه / ولي هسي بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موږه / خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسِې پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سَرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه / خداي مي پدا خوي کښ په ده مینه یَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده / زه وَ غم ته روغ یَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي / څه ئې راته ستایې ما لیدلې دَه نور بس کړه
ګرزِی په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي / څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پیدا شوې دَ بهار زیریه ګله / تَل دِ یادَوَنه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي اې ساربانه! / پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ / نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقیري ده / خداي مي چه شرئَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافیت ور څخه نه وُ / ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس[۱] کړه

---

[۱] سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه   خداي مي مينه په ده باندي يَو په لس کړه[1]
ښه چه راغلې دَ بهار زيريه گله!   اندېښنه دِ عندليب په هر نفس کړه
دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غواړي   په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه
که زه خوار دِ دَ گلونو لايق نه يَم   ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئ   چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه   نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ   عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته   دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[2]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه   اخ چه لاس په لاس په دَه پوري دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو   دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ   نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[3]   راشه گوره په غيبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډيري په وکښل ئې ورته وايم   نصيحت دَ نېکخواهانُو باندي اور شه
گوره ځو عالم به لاندي کا تر چلو   نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته   ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر کاڼی سخت هغه مي يار دَئ   بدي بخري څه ځما کاڼی په کور شه
توري سترگ ئې بلا دي عاشق گوره   په بلا باندي ور درومي کر و گور شه
دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه   چه توره[4] لَري دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ ياقوت دَ گوهر څه دَي   چه احسان ترې پيدا کېږي کان هغه
چه ئې ته په گېډه وخورې حبطه شي   دَ مجلس سَرَه چه خوړ شي خوان هغه
که د مال دَئ که دَ ملك دَئ که د لېچو   چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ   چه دَ خداي په يادو درومي آن هغه
چه دِ ځوک دَ وړاندي وروستو ځَي دا څه شي   په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[1] خدای می لا وربا‌ندی مینه یو په لس کړه.

[2] هر څه بس کړه.

[3] تر زيانه.

[4] د دې کلمه معنی حل غواړې.

ځَان چه پېژني که گورې ښه هغه   چه ناحق په ځَان غره دَی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ   چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ   ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې گورې   په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندِې وروستو ځَي مله ندِي   چه په لار در سَرَه سَم ځَِي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندِی دِئ هغه نه مرِي   چه بې عشقه ژوندِی گرزِي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسِي کله خوله دَه   چه رشتيا تر خوله وَباسِي خوله هغه
هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايِي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[۱]   مست يم مستي کړمه گڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه   نور را خبر نشول يا مي سترگو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه   شيخ ملا زاهد عابد صوفی په ميُو څه زده
کله دَ طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده   راشه که ئې گورې زرکِي تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېري دَ دردمن په حال خبرېږي   درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو   ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دَي بې حسابه   څو رنگه فتنې چه دَ جهان دِي واړه ده زده
چېري به له دِله يَو ډک مهر را بر سبر کړې   تل دِ که دا هسِي دلاسې تشي په خوله زده
څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتياق کښ
ستړي په منزل پوهېږي تږَي په اوبه زده

چه پيدا چېرِي په ملك کښ يو حبيب شه   لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا   راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وِي   دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دئ   دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنگ و بوي و گل نه وَئ ورکړي   مبتلا به باندِي ولي عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترگو ننداره گړه   هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم   نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي   لکه ملك دَ ياغي لاندِي تر تخريب شه
چه ئې پرېښوه يارِي دَ لېونيُو
گمان مکړه چه خوشحال ختك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړوُ بد شه   ښه خو دا چه اوس يواځَي دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ گه ليده شِي   ښه وَ ما ته مړي خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مِي وليدَل په سترگو   هر سړَی ځَما په سترگو لکه دد شه

---

[۱] تا د زړه ساتنه نزده   مست يم می پرست يم گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حيا شته نه وفا نه خپلوي شته
خلق واړه په معني لکه مرتد شته

چه ئې نن کانده له ما سړَه خپل قوم کا
مگر دا جور له قومه په احمد شه

تفحص دَ تور و سپين نشته په چا کښ
دَ همه عالم په سترگو کښ رمد شه

تور به چا ته يادوَم چه رد گمراه دئ
چه پيدا ځما له ځانه خلق رد شه

فرزندان چه مي له گېډې نه پيدا دئ
پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه

په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ
بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه

له هغه بخته ځما توره بلا دَه:
چه له هَرَه نا همواره په مدد شه

چه دَ پلار له ځانه ښه زويه پيدا شي
ته به وايې چه ژوندون ئې مجدد شه

چه قابل ئې پيدا نشي په اولاد کښ
که هزار زويه دَ پلار وئ بې ولد شه

دَ بهار گلونه هيڅ دي چه تېرېږي
ښه هغه وَ ما ته گل دَئ چه سرمد شه

که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته
په صفات کښ لم يلد و لم يولد شه

يخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرې خوشحاله!
په دا څه که يَو ورَځې منجمد شه

څو په باغ کښ لا يو گل دَ نو بهار شته
دَ بلبلو دَ طوطيانو پرې جيغار شته

نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا
چه په سېل دَ بهار را سرَه يار شته

چه له ياره سرَه مست دَ گلو کښت کړم
محتسب که را نيژدې شي پايزار شته

شيخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري
چه رباب و سرينده غُندې غمخوار شته

نه به زه دَ ميو جام کښېږدم له لاسه
نه ځما له پارسايۍ سرَه کار شته

ما وَ خپلې پارسايۍ ته رخصت ورکړ
په دا نورو پارسايانو مې اوس ډار[1] شته

ساقي بيا ځما دَ ښهر خبر واخله!
لا يو څو په کوڅو پاتو پرهېزگار شته

گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي
[2]لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته

چه په هَرَه پياله عقل له ما زدويي
دَ ساقي منت را باندې په بار بار شته

دَ گلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ
چه ئې نه پياله په لاس نه ئې نگار شته

نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ
چه دسته ئې دَ گلونو په دستار شته

چه نا اهل په غفلت ورباندې نه ځي
ځکه وصل دَ هر گل په څنگ کښ خار شته

دَ بهار زېبا گلونه سوداگر دئ
لخلخه به ځني پېرې چه خريدار شته

نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورَځې غنيمت دي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته
دَ بلبلو دَ طوطيانُو پرې ناله شته

نن دِ غم له ما نه لېرې ليري گرزي
چه په وخت مي دَ بهار په لاس پياله شته

که مې يار په لاس باده واخلي ساقي شي
پرې مي ډار شي چه ئې زهد صد ساله شته

را ئې وښيه چه ځم تر پښو ئې پرېوزم
که په دهر کښ څوک ما غُندې واله شته

دَ بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم
چه باران شي دَ باران سرَه ژاله شته

---

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترگی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځِي چه دَ گلو پر کاله شته

چرگ دي خپل چرگ والي کا که ئې رضا دَه   چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشِي   چه دَ چا دَ هغې چارِي تقاضا ده
څوک به خوښ سَرَه پرېښږدي په جهان کښ   دا دَ ځَايه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادَوِي فايده ئې کومه   وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ گمان لړي به تار په تار خپرې کا   دَ يقين انديښنه بهَ تر بيضا[1] ده
دَ خوشحال په ويل غوږ او فکر بويه
چه موندنه دَ خبرِی په امضا ده

خپل پرَدِي چه چا لينده په لاس آخيستهَ   هر يوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشِي نه وه   د بادشاه لينده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعليم ئې د سيفې[2] له ما نه آخست   بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوستَه
په زرگونه راته لاف کړې د يارىَ   په دولت کښ ئې د ما بلا آخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې يو نشته   چه ځما دپاره ووزي له بايستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي   بادشاهي ده د دولت په تار آمستَه[3]
د نکبت ورَځِي په مثل د دانو دِي   ښايسته سرِي وباسِي له ښايستهَ
هنرونه ئې عيبونه شي خوشحاله
د سرِي چه چار دَ بخت شِي سسته پُستَه

چه مي وليده دَ زړه په سترگو خپل زړه   دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه ليده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې   څوک په سرو سکروَ ټويښي لَرِي تل زړه
په وَيل وَيل مي هيڅ تقصير وَ نه کړ   که ستنېږي له دلبرُو په وَيل زړه
عاقبت به آفت سر لَرَه پيدا کا   چه جار وَزِي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځيرُونه   که هر گز آموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وِئ[4]   لکه خوښ شِي دَ دلبرُو په ښکنځل زړه
ډېر ئې صبر شکيب وَکړ نه پاېئږي   نور له تنه جدا کېږِي په نيوَل زړه
دَ خوشحال خټك فرياد له نورُو ندِي:
په دَه هونبره چاري وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يوه دعا ده.

[3] محشي ورته ليکلي دي "پېيلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنگه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه — اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو — کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده — هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وئ مزر کتِّي ورځني زېږي — د ما زویه وگوره دَ جیفې گیدړ روباه
څو ډېر دئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کاروُ — یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[1] بیوجه څو دي — یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارړُو مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول — زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَري پذات کښ — نه نام نه ملگري شته[2] هونبره گنج هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا کړم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مِي هېر دِي ښایسته — په طور د مین یم گڼه[3] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو — پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژني — چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دي ښایسته
یاران لَری زرگونه دَ هر چا سرَه ساز باز گا — په قول په وعده ځکه تېر ښېر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا — په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو — په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزی څوک له پانه مومیتایی ور لَره بویه — په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کښېني — دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ — طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وِئ معشوقه په اصل لویه — دا کار ئې منظور ندیَ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده — دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وغ لَره بویه
که څوک ښایسته غواړِي په کوڅه کوڅه دِ گرزي — په هر ښـهر په کلي گدائي ور لَره بویه
یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه — اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سرَه مهر — سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځَل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ — که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[1] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[2] نه ملك گېری شته.

[3] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ   ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وِئ   وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه
خوشحال دِ ښه چه مړ کړ ته په کوم توکي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځان يم   دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
ليونی که مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پاڼي گلونه دِي خبري   دَ سړِي کرده دَ وني ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم   ځوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه   درته چا وې چه گلونه پرې کره
شاړي[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مړَنی ليندئ به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوې ښه[3]   په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستې دِ رغبېدن دَ بيمار وشي   په وَلاړي پښې پوښتنه کوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست   وړاندِي ځې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   باندِي هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ يارئ   وېزارِي دَ زړه دذَنه کوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي کښېږدې   بيا گله له دې غمجنه کوې ښه
هم په څو رنگه عتاب کړې بيا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو گلزار دَ وصل نهال کړې   بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِئ   چه ماڼه له خپل مينه کوې ښه
دَ خوشحال په زړه دِ کښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِی را ئې نکړه   دَ رقيب په خوله شوه آري را ئې نگړه
ما وې دروِمم ستا له وره دعا راکړه   په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم   را ئې وکړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور   دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا   هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَيې در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو	را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ويلې	که ئې ورکړه وريباري را ئې نکړه
هسې نه چه ئې د زړه دلاسا نزده	دلاسا لَرې تياري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ يوه ښکلي په طلب وَم
دا فلك لَرې بسياري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سرې په خيريت ده	تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي	رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي	معافي ئې دَ ګناه په روايت دَه
په يوه تبه چه لَږه په چا ورشي	هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندې چه ډېره تبه ورشي	په صحيح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته	دَ هر چا چه صبوري په مصيبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسيږي	همګې واړه له ځايه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي	په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرې حبيب اللّه دئ	په وَيل نده دا چار په عنايت دَه
وار په وار به په خوشحال باندې ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت يا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ[1]	چه ځار ځار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځل کړې	نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابَه
د سمند سمونه سره په وينو درومې	ګوره بيا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسې بې صرفه قتلونه نه کړل	که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي	هسې ډار کَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د ښکلي زيبا مخ نظېر دِ غواړم	په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَه
که فتنې او خرخښې د ښکليو دود دي	نه چه هسې هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق يم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځما زړګی پخپل زړګوټی[2] نَسه[3]	چه دي زړه دَئ ځما زړه هم هسې کَسَه[4]
دا دَ وړکيو خوې د څه ونيو په لاس[5] کښ	چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نَسه
زه به هيڅکله د تا له وره وانوړم	که هر څو وايې چه مه راځه ناغسه

[1] له نقابَ.

[2] زړګوټ کسه.

[3] دا بدله په جاپي ديوان کښ نسته.

[4] هسی نس.

[5] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[1] گل څه ښه لیده شِي — روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[2] ته سورې دي — خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي — که سرې دي که پېرې که کوس[3] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښي نسته — توبه توبه دَ خټکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزریو باندي تیغ[4] کړم
تا ته څه رنگه گیدړ شوم رترومي[5] کسه

دلربا پسره راشه — ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دئ — تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه واړه ناز یې — ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده — په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب — تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي — په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم — د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم — اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم — اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[6] — د چنډن شجره راشه
چه دي نه ویني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه — دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښې مې غمازئ دَ فراق دئ — زه ئې ځکه په گرېوان کښ تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم — چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه — دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِې — څو دَ صبر اُوبه زه پرې پورومه[7]
آشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده — دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا — زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[1] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[2] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[3] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[4] تېځل یعني د آس تند توپ.

[5] عیناً ولیکل سوه.

[6] یې.

[7] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده — نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بندیوان ئې اورنګ زېب لَرَه روان کړم — ننداره مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي — په لیده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي — دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم — چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه یواځېِ په ما ظلم، ستم وشو — زمانه دا هسې تل کا پخپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځېِ فوزونه — د بد به مي دَ مزري یا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په یوه غره دئ — اوچه پرېوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو — محرومي دَ لیدو بده غم افزاي ده
ګنُدِي وِي چه بازي بیا را وَجار وزي — همګي عالم وَیل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښې پرېوزي — عیب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده

نورِي واړه تکیئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال ختِك تکیه په یَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده — چه میشته ئې دَ محبوبي په جوس[1] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نیسي — که ئې ګورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوګند راځَني غوارې هم به وکړم — تر اول مي پتا مینه یَو په لس ده
ډېرى مینې آشنایی څه په کار ندې — یَوَه زړه لَره یوه آشنائې بس ده
چه دوه ښه خواږه مَین سرَه دلګیر کا — دَ غمازُو وینا څه دَ سترګو خس ده

بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنګ مي ډېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ — چه د ګلو نندارە شِې انتساخه
ګل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو — لاس دِ لا لَرِي شرف د ګل تر ښاخه
غنچه ګل ستا له خولېِ سرَه سیالي کا — خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر ګله — په زړه هم سختي لرې تر سنګلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شيِ — سور پېزوان د ستا د پوزي[2] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږِي — له هغو خبرو ونیوَي صماخه

په بېمارو سترګو تل پهي[3] کښېښوې شِې
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده ګستاخه

---

[1] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی لیکلی دی.

[2] دَ شاه دَ پوزي.

[3] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله   دَ یارۍ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ   څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي   کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې   چه دَ سترگو دِ گولۍ دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] بِدم واړه خسا[3] کېږي   چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي ماڼي مه کوه پخولا شه   خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم   چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې   حال به وَوینې دَ موږ دَ ځان زواله
دَ خانۍ دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده   په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې   دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغنې[4] ککر کړې   لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښې پکښې گوره   له دنَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم   دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ   هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شول[5]   چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږِي   که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو   مسله مي دَ آهو پسِې لنگ نده
کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده   وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې   په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ   د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ   تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې   چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ دِرومي مال دِ پت دِ نه ځَي   د سرِی د چارۍ کل خوبي په پت ده
چه یَو ځَله زړه دَ چا په مینه بند کړې   په شلول ځَني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي   تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداې ورکا وَ چا شکر دِ کاندي   په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي   يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کښو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده   چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وګوره   څه دِ نوره تمنا ده؟
ګمان نکړم چه به ستا شي   دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي   کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبې ګوره!   سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې   که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډۍ[1]   ګه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا   دا هم لويه تماشا ده
راشه وګوره په سترګو   چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دَئ   کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ   لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ   درندی کار به نه پرېږدم له دستهَ
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي   د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي   چه خبر شوم د وګړي له بر بستَه
د ښادیٔ په اميد اوسي په غم کښ   تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود ګوهر په لوي درياب کښ پرېووت   غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه ګوري ساحل ته   هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي   چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و ګلشن ته   د ګلونو انتظار دي شګفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟   د ګلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا   زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَرېږم   که هر څو په ځير ځير ګورم و ديدن ته

[1] دا ځائی يوه بوډۍ.

[2] زر راشه ګلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقايق په زړه کښ داغ ږدې　　چه په شين[۱] شين درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځيو په منځ وينم　　د جبين تخته دِ ښښې و لوستن ته
کله جنگ و خرحښې گرې کله مهر　　زه په زړه ساده حيران شم هونبره فن ته
که د ما په مرگ دِ زړه دَي دايم زه هم　　ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندې بل کړه په ستنه[۲] شه　　چه لوگي دِ ننه نه وزي پيرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[۳] کړی و گردن ته

د خوبا له بې نيازی سل اوخه　　چه څما له کاره تښتي په فرسخه
د يارۍ په کار و بار کښ فهم وکړه　　چه را نه شي د بدانو سينه يخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما يووړل　　له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه　　دَ مېړې په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وريته شول　　ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفينو په کمند شول　　کله وي چه به دوي خلاص شي له دې پخه[٤]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا يې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډې کړه په بيارته　　دُر ريزي وکړه خپل يار ته
زه چه ستا و مخ ته گورم　　زړه مي نه کېږي گلزار ته
گل له شرمه خولې پرېږدې　　چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندې جوړ شي　　منتظر يم و خپل وار ته
گله دا درباندِ[۵] ښايي　　چه ځير ځير گورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا　　يار، دم مه وَهَه اغيار ته
آئينې وته نظر کړه　　که دِ مينه شي گلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ يار سرَه جفا کړه　　دَ اغيار سرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترگو لَره غواړي　　دَ هغه سرَه فتنې جنگ و غوغا کړه
هغه ته يې چه له ما دِ محبت کړ　　که غه هونبره مينه ما سرَه نور چا کړه
که په اور مي کښينوې په اور به کښېنم　　چه دِ ځای په سترگو کړم راته دِ شا کړه

---

[۱] تر دې کلمې لاندې محشي ناز او خيال کښلي دي.

[۲] ستنه يعني واپس او تر شا.

[۳] ما خوشحال ده قبول کړې.

[٤] محشي زندی تر لاندې کښلې دَه، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ ليکلي دي.

[۵] ورباندې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ ګداي څه وُ دَ يارۍ   څه کړم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرګ دي زړه تېغ را واخله   دَ قصاب غُنډې مې بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيوارۍ[1] د سبګل نه يم[2]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ بېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښې مرم له سوړه   لاس مې مات شه که دې نکړم روړبوړه[3]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنګ دَئ   سر هوا لويي دا هوبېره سَمَه کوړه
حال دې واړه وار په وار راته معلوم شو   تِګه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې   ولي ما لره راځه د دردو روړه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوږ[4] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهي زلفيني نموړه[5]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه   ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونګو باندي اطلس لکه شړۍ وئ   په نادار باندِې سړيه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلی خبري وايه   نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه   که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې   چه به زه پرې ماتَوم دَ زړګي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترګو   بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ ګلونو قدر چا زده   يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښې به يَو يوَ وِئ   چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې   بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ   ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم   تا خندا زده ما ژړا زده
رنګ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[1] د دې مسرۍ معني حل غواړي.

[2] د دې مسرۍ معنی حل غواړی. په بله نسخه کښې دا بيت په دې ډول دی:

خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دی   د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[3] که ونکړم روړ پطړم پې دې بدله کښې دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقيق غواړي.

[4] چه خور نشي.

[5] محشي ورته کښلي دي: يعني ړمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه — په چمن کښ رنگارنگ گلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[1] — که دِ زړه ځما په مرگ دَئَ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ — ستا دَ سترگو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم — چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو — چه سحر مي ستا دَ لام و بې[2] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه — ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره ناري وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ — چه هر گز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا — هونبره ډېر ورباندې کښېږدې څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه — کله بیا خوبي دَ پاڼیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سمَه غواړې — چه دَ غرونو غرڅه نه گرزِې بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبرې — را څرگند شول واړه دو اویا گروه
پخپل زوې او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوړه — لاس مي مات شه که دِ نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې — ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پورې کړه په سترگو — دَ رنجور غُندِې مې بیا له سترگو توړه
ستا دَ خوې دَ زلفو کار سَرَه یو رنگ دئ — سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوږه
حال دې واړه وار په وار راته معلوم شو — تگه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
ځما یار چه میخورې کا په بدل ئې — ولې ما لَره راځه دَ درُدو روړه
پکښې زړه دَ خوشحال دَې چه خوږ نِشې
ډمې ورو ورو دَ شهی زلفیني نموړه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه — دَ شونټې[3] له روڼایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا — له دې هسې بېنایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرگونو جن بدرنگه — له دې هسې کتخدایی[4] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي — دَ احمق له دانایی توبه توبه

---

[1] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[2] ل او ب: لب.

[3] یو راز لرگی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لگوی عموماً د لرگو څراغ ته هم شونټې وائي.

[4] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توکي   له خودئ خودستايئ توبه توبه
که هزار رنګه شيخي، زهد، تقوا کا   دَ جاهل له پارسايئ توبه توبه
چه عمل ورسرَه نشته تش وَيل کا
دَ خوشحال له ګويايئ توبه توبه

درخو[1] خود په اَدم خان باندِي شيدا وه   تر دا منځ دَ ميروګي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وئ وصال نه وئ   په مجنون باندِي مَيَنه که ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه کښ   دَ عالم سرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټئ ئې شګفته کړه په چمن کښ   که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو   ستا د َمخ خوبي تر ګلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت اَفت ځني پيدا شو   ځو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره   ته به وايې په دوږخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سرَه درسته مخامخ کړه   چه پرُون راته يګلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس کښ   ولي دا پياله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځله[2] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حکم شوم اګاه   امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسی چه را ښکاره شوې   په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عيسی دَ وړاندي څه دئ   هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير اَباد لَره دِ را يشي لښکره   چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا کېږي   ډېر کارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي   ګويا زه هم په حضور يم دَ درګاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه   دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه   په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي کښبُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي   درته چا وې چه لوګي مکړه اوربل کړه
ګه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته   ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده   وَ هر چا ته تويَونه دَ عسل کړه
چه دَ دين دنيا کارونه درته پيښ شي   دَ دنيا تر کاره کار دَ دين اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شميم را خپور شي   را ځرګندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه   دَ شرابو سرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو کښ دوه مينان وه چه په عصر ګښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[2] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده　　چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وِئ　　خدايه څه دِ دَ عاشق ټېر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانگير شاه يم　　راته کښښه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترگي خو توري بلا دئ　　درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځَله شيخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نيژدې نور ئې کښل کړه

د ښايست سَرَه سل نوري چاري بويه　　چه عاشق په ځَان مَين کاندِي مهرويه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وِئ　　دربغه دربغه دَ مهرويو گفتگويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي　　بل په غټي سترگو خوب کا لکه سويه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا کېږي　　دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځما دواړه سترگي جوي ته سبر قد يې　　سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه کَوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائی ده　　دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائی ده
که مي سل هنره کړل تر سَرَه نشول　　يوه څرنگه نابوده آشنائي ده
چه د سترگو ئې تقوا سره مېرڅي ده　　په ناحقه مي نېولې پارسائی ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم　　ستا دَ تورو زلفو سيوره همائی ده
په وار وار را څخه يووړل عاشقيه　　که هر څو را څخه پوهه دانائی ده
'چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته　　تر دا هسې وصل به جدائی ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځَائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره کوڼ او کوره　　څه خو شرم مروت وته وگوره
په درست عمر هغه ځَاي ورپسې غواړې　　چه دِ پرېوزی له پلوه چرته توره
په زړگي باندي د توره سوی داغ شِي　　چه دِ توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره گندِي پتا باندي پريوزي　　چه دَ کوره دِ ډوډي وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندِي درياب شوه　　ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر گوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې　　عاقبت به پکښې بيا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله　　دا به واړه دَ اجل سيلی کا خپوره
گورستان لَره به هسی شان مفلس ځې　　لکه وَزووې اول له خپلی موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه　　ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو گوره　　چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم — که دَ حال وَي گوېږنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو — شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شي — لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم — په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته — نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم — يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه پېره نده غم ده — ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی — عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه — يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه — ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله — که دِ چېری اندېښنه کېږي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شي — يَو زمان مي باندِي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاږي — لکه مست لَرَه کباب ځي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي — دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېوې فتنې جلوې مانې کړې — هونبره کېږي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډې د لعل غاښ دِ گوهر دئ — شرارې دِي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندِي زانگي — ښاماران دِي دَ چنډنُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ — پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره — باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه — خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه — خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته — دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ — دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ — دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندِي تر سره — هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښې پروت دئ — دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا — ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[1] گروېږنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ږک په ښو گلونو په هر کال وُ   دَ دې باغ هغه گلونه سږ کال نشته
راته څه وايې چه يار پټا مين دَئَ   مختصر به درته وايم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غليم سرَه به نکا مکر دروه   مگر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئِی به دَ خپلوانُو سرَه حؤک کا   چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه وليدَل اتلس زره قومه   دَ خپل ذات سرَه الفت کا هر گروه
دَ محنت په وخت يَو مل را سرَه نشته   دَ راحت په وخت زرگونه وُو انبوه
په خوښيه کښ زاړه لکه زلمي شي   ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ گزار په ځاي اوس نه وينم هوسيه   په ځواني مِي له کبلي ليده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه   که[1] دي وَ ويني يار وار وِي کورَ کرهَ
چه وَتا وَته نيژدي شِي هغه تور شِي   په ستنه راځني گرزه تورَ ترهَ
يو يو هور[2] دي چه شاهين ځني آلوزي   مشگيرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په ياد نشاط وِي دَ گلونُو   که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غواړِي دَ اوښيو مرغلري   دا گوهر په دواړُو سترگو ووده[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئَ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه   په جبين خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور گرېوان شلېدلي   صراحي په لاس نيولې غزلخوانه
په خمار ئې سترگي سرې و بله اُوښتي   نيمي شپې را باندِي راغله ناگهانه
سپينه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه   په نرمي ئې دا وينا کړه را بيانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنگ راغلم   ته تر اوسه لا اوده يې ځما ځانه
هر عاشق لَرَه چه هسي شاه ور درومي   نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پيالې ئې پيايي وَ ما نه راکړې   دَ توبې پرده ئې واخيسته له ميانه
چه له هسي رنگه حاله خبر نشوې   شيخه ځکه ځما چار دَه په تا گرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي   هيڅ بدی را باندِی مه وايه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ يار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووينې.

[2] محشي ځاله ورته ليکلې ده.

[3] يعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ویرانه

ذرې ته چه هسې برېښنې منوره   که پوهېږې دا برېښبا دِ ده له نمره

وایې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته   زه به لار درته پیدا کړم بې هنره

دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي   له دې شوره خالي مشې ځما سرَه

هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي   دا به شوې چه یار مِي ته نیوې په غوره

راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو   دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره

ویر مِي دا دئ چه له کښلو به جدا شم   څه له خپله سَرَه نه دَه ځما ویره

زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم   که ئی اروې دا وینا ده مختصره

وایِي وَمرَه چه دِي زه له غمه خلاص شم   حُما دا دعوه لنډېږِي تر محشره

دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده

چه په مهر ورته نه خاندِي دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: چه وَواته له سترګو هغه ووزي له خاطره

مرم چه جدا کېږې ته مي روح یې که پوهېږې   مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره

بخت مِي مَرَور شِي چه په نورو دِ نظر شي   بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره

هر حسن دِ ډېر دَئ دَ لیلا تر حسن تېر دئ   زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره

ډېرِي دِي نګاري هوسی سترګي پري واري   تا غُندي به نه وِئ شوخه شنګه دلاوره

شونډي دِ یاقوت دِي غاښ دي دُر دَ زړونو قوت دئ   درسته دِ دا تنګه خوله حقه دَ جواهرو

لام و بې ئې ځَببښه چه ښه کښلې شِي در پېښه   تل شکر وَکاږه چه شکري خورې شاکره

ډېر دَ ملك شاهان دِي چه دَ کښلیو غلامان دي   تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره

تل له ډېره خیاله څو پېښې کړې له خوشحاله

هم روغه، هم جنګ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نیسي جانانه، دَ شرابو پیمانه   دَ شرابو پیمانه، راته نیسِي جانانه

معني په چغانه، راشه بیا کښېږده لېندئ   راشه بیا کښېږده لیندئ، معني په چغانه

کور دَی دا که بتخانه، بکښې ټولي جونه ناستي   پکښې ټولي جونه ناستي، کور دَئ دا که بتخانه

پاس په سر د آشیانه، تور کارګه قمر تر لاندِي   تور کارګه قمر تر لاندِي، پاس په سر د آشیانه

ګوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي   زلف و خال دَ هغې مستي، ګوره جوړ دام و دانه

په ګیسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي   چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي، په کیسو کښېږده شانه

عشق مجنون کا فرزانه، شك ګمان نشته پدا کښ   شك ګمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه

ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ دَ ملګریه[1]   څه مو روخ دَ ملګریه، ته عاقل زه دیوانه

دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال خټك ویلي

ما خوشحال خټك ویلي، دا غزل دئ رندانه

---

[1] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملګریه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگينه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه   راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر يوانه
خداي دِ تا له وربيو سترګو نه وژغوري دلربايه   چه تېکه په جبين کښېږدې او سينګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګيسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې   خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولې شِي پرېشانه
ځان و زړه مي هم چاپېر ور سَرَه درومي اې نګاري   چه ګهي په شين شين په انګڼ کښ شي روانه
دين و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم   چه يَو ځان دَي راته پاتو دا به هم يوسي له مانه
دَ يارئ دَ آشنايي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[1]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بيا واله مجنون شه ښه چه شه   پخپل يار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شيرشاهي وُ   اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ يار د مخ له خياله بل فکرت مي   له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ   په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ   چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتياق ئې دَ سرو شونډو   که مي ويني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غيرو چارو مبتلا وُ   چه له غيرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم   چه دَ هند پلار مي يون شه ښه چه شه
هيڅ مکتب له يوه فيضه خالی ندئ   چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ   که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه   که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرئِ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وايي چه وئېږه   وايه وايه وايه له وَيلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږي له جوشه   ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ   مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن يم، تل په آه و په شيون يم   وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا يې که زه وَمرم بيا به وايې   مرمه مرمه مرمه څو لا پايم وَ پوهېږه
څه وايم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې   جګي جګي جګي په رشتيا مي مه قهرېږه
تل دِي تېرېده دي ښه له هر چا سَره ښه دي   ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه   وينه وينه وينه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدِي غاړِي غرُونه دَ خوشحال په فريادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می يووړ[2] يو خورد ساله   ښايسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه   دواړه ورَځَيي ئې هلاله

---

[1] دودونه پټ ندي له تانه.

[2] زړه مي يووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ　　را پيدا دَ باز له ځاله
گلعذار ئې لاله گل دئ　　غاښ ئې دُر شونډی ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې　　سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسيږِي　　دلربا شيرين مقاله
تر يانه پوری پوچی[1]　　دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه　　سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته　　هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي　　دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ گل تر پاڼيو　　تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي　　گلغدار تر لاله لا ښه
تورِي سترگي تورِي ورځِي　　تور باڼه اوږده والا ښه
تنگه خوله حقه دَ لعلو　　غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
گبينه ئې سر دَ ژبي　　دواړه لب ئې تر حلوا ښه
گلرېزي كا په خبرُو　　تر شكرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ　　په جفا ښه په وفا ښه
كه مي وژنِي تېغ را واخلي　　دَ ده تېغ لگي په ما ښه
كه هوا ده دَ ښه مخ ده　　نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ　　هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه　　زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه　　ويراني ئې راشه گوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم گڼله　　چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندِي پرېوزِي　　دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله كښېښول　　ظالمي دَ اورنگزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم　　چه ځما دَ زړه متاع باندي گرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا كړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه　　د گلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دَئ　　په جهان كښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[١]	مگر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه گل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ	ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره	په ما خوار باندِي يا زهر يا گندهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله گښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم لا تر اوسه	تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځَني[٢] بعد هم خيال دئ	له هغه چه[٣] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځَان يَم	دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځَما خبري، خلق کا په نيژدې ليري	په وگړِي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يِو مشال وُ چه نما شو	هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکى ئې د مژکان دِي چه بلا د ما د ځَان دي	ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځَان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم	له عالمه بېگانه وم، بېگانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ	دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يگانه وم، يگانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه	له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه	د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو	نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه	که مي خو نه سِي تاراجه
ور گدا دَ ميخانې شه	که شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي	دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره	ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله	بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم	مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره	خداي مِي مکړه د غمه[٤] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ	حُان لازم وينم هر گورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم	ته خپل شرم وته گوره

---

[١] د بهار په سيل نه راځی بلبلی.

[٢] ځَني بعد و هم خيال دئ.

[٣] چا.

[٤] تغمه.

خانه زاد بندي کمین یَم   هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مې واړه ته یې   بې تا نه پېرم[1] په توره
بد غلیم راته په څَو[1] دي   له غلیمه مې وَژغوره
ته شفیع دَ قیامت یې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مې سر تر پایه ولیدله   سنګ به سینه ووړ کړي ستا له هسې سنګه دله
څه خورا ښکاره شوه په خیل دَ سترګو ولاړه   ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مې بېژندله
نوره دنیا نشته چه څه وه را څخه خلقه!   وار په وار مې واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ   اوس مې په دا کار کښ سرَه درست وپسندله
ګل چه شګفته شِي عندلیب باندې نارې کا   نشته یَوَه کښلې چه پرې وبولم[2] بدله
یاد مې هغه وخت دئ چه په شپه به سرَه ناست وُو   شمعې به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندې لګېږي   اوس مې دا خبره په زړه ښه وَلګېدله
تل ګونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه   ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلې دَ خوشحال خټک په زړه کړې
سرې ختې اَغُوستې په دا لارې تېرېدله

ستا په سترګو کښ فتنې کاندِي خوابونه   تورې زلفې دي هم ډېر لَرې تابونه
که ته زر حجا به ونیسې په مخ کښ   را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حورې که وَګورې ستا مخ ته   نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شِي له جماله   لور په لور به سر څرګند کا آفتابونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم   نور می څه دِی دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خیال مېلمه مې ناست دئ په کوګل کښ   تل مې خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه   دَ یارئ په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې   هم لتا ښائي دا هسې ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غوارِې په شرح
بویه دا چه خوشحال وکښې کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسیمه   چه ګلوُنه غوړوې ځما په سیمه
و صبا وَته ئې هیڅ بېځایه نه دئ   چه خبر شوم دَ ګلُونوله تسلیمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځایه نده   چه مستېږی دَ ګلونُو له شمیمه
بیم دَ هجر دَ چا سرَه جار وَزِي   هیڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بیمه
ګل بلبل سرَه ښه وصل لَرې دربغه   که دا چارَ همېشه وِئ مستقیمه
کله وصل دَ خپل یار کله هجران وِئ   سربښته دَ عاشقی دَه دا قدیمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ ګلزار نکا   هغه څوک به اندېښنه لَرَي سقیمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو لیکلي دي، په بله نسخه کښ پځَو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ — که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ — و هر گل وته کاته وکړه حکيمه
کله هر لوري ته گل دَ بهار گوري — کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مې يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته — نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[1]
دَ گلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترگی دِ مستان دِي ځما زړه ښيښه مهينه — پړوکی پړوکی مه شه چه ئي کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ — جگي جگي رايي واخله له جبينه
کښلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا — گل دَ بهار ندِي را زېږي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وئ — هر آفت چه گورې چه را پاڅِي له کمينه
مست په بهار راغلي په سرود دِ گوتي کښېښوې — څو به لا وبا سې دېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور په جهان نه وُ — غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډو — دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[2]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې — دَ زړه ليدوني[3] دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ — اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې — څه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گبډِي دَپاره — هر چه همت ناک دِي که په کور لړِی جوينه
زانې بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا — هيڅ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي — هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به دِ هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا ياري دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه — دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سړِی چه غاښ په ځاي وئ ږېره سپينه — پدا هيڅ زوروالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده — تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
زوړ سړی دِ دَ زوروالي اندوه نکا — که په ځاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر څه دئ — په معنی دَ خوږو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه — لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو — لا په زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
توری ږيرِی سره وصله ناداني ده — سپينی ږېري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي نندارہ دَ کښليو نکا — چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو موميائې دَه

---

[1] غين و ميم يعني غم.

[2] محشی ورته کښلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[3] يعنی د زړه سترگی.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روڼائي[1] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه
یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه

که هر څو پندار کِوي پروا پرې نکړم
دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه

دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ
په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه

حریفانو په هاي هاي باندي نارې کړې
چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه

هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ
چه څَما بلا څَما دَ سترګو تور شه

که ګداي له لوږي مرِئ علاج ئې نشته
چه د دور د خواجه روزګار په پور شه

په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه
ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه

خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا
دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه

هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[2]
آشنایی ئې دَه له غمه زه نارې وهم عالمه

زه نارې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه
عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه

الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي
چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه

دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي
چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه

ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي
نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه

تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ
چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَرَی محکمه

چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر وریپسې غواړي
هغه دُر وریپسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه

چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي
هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه

چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي
په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه

خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي
په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه

څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځَه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه

دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه

په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه

له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه
له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه

دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
حق دَ چاري په ځَاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه

پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن
پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[3]

---

[1] برنایی.

[2] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[3] ستَنه.

که دا هسي څوک پیدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشیي

هیڅ تقصیر به ئې ونکا دَ یارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پیغمبره   اول ثنا دَ خداي ښایي بیا ستا ثنا ده غورَه

ادم که دِ پدر دَئَ په معني کښ ستا پسر دئَ   تر واړُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره

دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو   گلزار په خلیل اور شو ستا له رویه اې سروره

چه خلاص شو له کشتنه اسمعیل مَړي قربان کړ[1]   چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره

موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ   تا ولیده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره

موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو   په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره

ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه

انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه   موت و فوت و ناکامي مومي له کومه

چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږي   پکښي راشِي په چا ښکه په چا شومه

ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره   نجومي ئې که خبر دَئَ له علومه

نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئَ   بېهوده خبري مه پېمه ور درومه

مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشي   هر سړی لَرَه ورځَې بخره مقسومه

که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي   دقیقه به دَ قدر نکړِي مفهومه

گډُې[1] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ویني   ولی نه وینی په زمکه باندِی لومه

په تمځری نن دَ گانده حال معلوم دئَ   ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]

ورځ و شپې سرَه همه ندِي یکساني   نن یوه ده کانده بله شي معلومه

وَ سړِي ته وار په وار هغه رسېږي   چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه

په خوشحال یوه هغه دَه بله دا شوه

بیا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه   تر گلونو دي دَ پاسه

د زړگوټي سر مي ته یې   که یاران لَرَم بې قیاسه

چه به بل تر تا را تېر کړم   دا ویي دَ زړه و باسه

که دَ نورُو سرَه خاندم   جهان نه دَي بې لباسه

له ماڼیه به دِ ومرم   څه خو مخ را وجار باسه

که څوک تا غندي ښکارېږي   څربښت ښېل دَي تر اماسه

تر هغه به نادان څوک وي   چه خربښه گڼي تر آسه

دَ اغیارُو سرَه خانده

په خوشحال تندر پرېباسه

---

[1] ملا چرگک.

[2] یو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپینه　　هوسی سترګه مه جبینه
خدایه ته وَ ماته راکړې　　یَوَه سبزه نمکینه
به دوو زلفو عنبر پاشه　　په دوو شونډو شکرینه
چه هر ځاي وَته ئې ګورم　　ښایسته ګښلې مهینه
هوسناکه ښبوه ګره　　شوخه شنګه زړه سنګینه[1]
دَ یاری په علم پوهه　　سخندانه نکته چینه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ ګُښلي مینه

که هیڅ نه وائ چه ویل راشي له یاره　　ټول دَ یار مهر په لاس راکړه ریباره
سره لاله په هغه محَکه شګفته شِي　　چه خولې دِ باندِي اوري[1] له رخسارهَ
دَ غمزې په تیغ مِي وژني زه دعا کړم　　چه ځما په خون ئې مه نیسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په یاد وِي　　بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
یوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه　　خلق څو ګلوُنه وړِي له دِې ګلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شِي　　چه خبر شوم دَ عاشق سرِي له کارَه
که ئی درست په سیند کښ ډوب کړې هم به سېځې　　چه شېځل ئې په نصیب شوله روزګارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځغلِي　　نیم بسمل ئې په ځاَی پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونیو نور مور شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که ګذر په خیر آب آباد وَکړې نسیمه　　یا دي ګشت وشي دَ سراي دَ سیند په سیمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه　　ور سرَه ځما دَ لوریه څو تسلیمه
اباسیند وته ناره وَکړه په زوره　　وَ لنډی ته وینا وَوایه حلیمه
کندي وي چه بیا مي ستاسِي جام نصیب شي　　په ګنګا جمنا به نه وُ له قدیمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم　　دَ اُوبو بلا ئې لابده عظیمه
که دَ نهر اَوبه څښې ګلمې پرې باسي　　هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بیمه
چه سرِې اوبه دَ غره نشته په هند کښ　　تری توبه که واړه ډک دَي له نعیمه
تل به هیڅوک نامید په جهان نه وِئ　　په کریابو کرم کېږي له کریمه
دَ ویشتلي وَ صحت ته امید وشي　　دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ریمه
خدایه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه　　دا چه اوس ورحئي لېري دَي دوه نیمه
عاقلان به هیڅ انکار ور باندي نکا　　هر افعال چه صادر کېږي له حکیمه
همیشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحیمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه　　سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

[1] دلنشینه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي   چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دِي تر نلگوس   ولي بيا چېري لوهړ چېرِي نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ   منافق سړی بتر گڼَه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ   دَ رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه   دَ اغزيو سَرَه گل لَرِي پلوسه[1]
په جهان کښ بد خويي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو يوسه

ستا له خويه نه مِي خوږينه دَه اينه   ځَکه هسي وهم کاڼِي په سينه
که دِ زړه دَئ چه مي مينه در ښکاره شي   راشه وَنيسه وَ مخ ته آينه
چه دِ زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم   راته توره شړئ بس دَه پشيمينه
کله کله راته گوره ستا نوکر يم   راته بس ده هم دا هونبره مهينه
خزينه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو   ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزينه
وايې ته کله په مخ ځما مِيَنَ شوې   ستا په مخ باندِي مين يم ديرينه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندِي   خوښ يم ستا دَ رقيبانو په کينه
ماتېدل ئې هيڅ دشوار ندئ که گورې   چه وَ کاڼِی ته بيژدې شی آبگينه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا   دَ درويش بوريا، ټوپیَ، پشمينه
انگوري ترخه شراب ور لَره بويه   ميخواران له گبينه لرِی گينه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښي خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدينه

ښه ښه بخ بخ دلداره   وفا جويه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم   چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که گويم از فراقت   چه مِی زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرايت   که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگلدل نکاري   چه مِي ستا وَکړه ننداره
به عاشق بې سروبا   ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی   مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن   دَ ويشتليُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه   ننداره دَ ابا سيند له مير کلانه
په تيراه په سوات په خوړه ور په ورشوم   بيا مي کوم لوري ته ته بيايې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان يم   درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ   زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

---

[1] يوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
كه رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ لكه موږ يو نه پيدا له كوهستانه
پښتانه چه بې ننگي كا څوک ئې څه كا گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ خټكو دَ نفاق له ناپوهئَ يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به كښم څه هونبره ندئ چه تمام شِي له مذكوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه كښ
رغېدل به ئې په تا كېږي سبحانه!

كه غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله كشه
سمن بره قد عرعره مو كمره لب شكره آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[۱] خود نمايه دلربايه د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناكه تل بيباكه گريوان چاكه تش تاپاكه[۲] زړه ئې سخت لكه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لكه نخوش د ماهي گېر شو
كله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

كه دا ستا سترگي دا وجار باسم ځان ته له ښادئَ به نور شا كړم و جهان ته
يو زمان مي كه دا ستا ليدل نصيب شِي نور به سترگي پورته نه كړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه كښېږدي تا ويشتلي مينه نه كا و درمان ته
كفرستان د شاه د تورو زلفو گوره چه په څه رنگه تاوېږي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق كښ خداي دِ هسي حال پېښ نكا مسلمان ته
په جورا[۳] بورا به هم نكا وتنه عاشقان كله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو كړه بيا له پسه الواته كړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم دواړه سترگي مي پېغور كا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي په توركي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا مونډې په كور كښ نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځايي بې پاڼو سرې دِي هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا كړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقي بيا دَ ميو مهر كړه چه عيد شه دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي ښاپېرک ئې له جماله نه كور ديد شه
په هر څه كښ ننداره دَ هغه مخ كړم چه له ډېري پيدايئِ ناپديد شه

---

[۱] هنر منده شكر خنده.

[۲] تپاكه.

[۳] دا بيت عيباً وليكل سو، په ټولو نسخو كي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښكاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژوندُون موندلي   چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهید شه
زمانه په خلقو هسي ازمیښت کا   چه یوسف دَ قبطیانو زر خرید شه
واړه نخښی ئې په زړه وینم حضوري   که اشنا په لیري حد له ما بعید شه
هر چه ستا دَور دَ سپیو په حساب وئ   په جهان کښ هم هغه سړی سعید شه
خط و خال په ښه جمال باندي یو دود دئ   نه چه حسن دَ خوبا پدا مزید شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخیست
په درست عمر کښ خو ننورباندي عید شه

سپین نمری[۱] اغوستي په پښو سرې کوښي نو خطه[۲]   څه رنګه را درومي لکه تکه سپینه بطه
سل دئ سره کښښېني واړه یَو تر بل بهتري   خداي ړوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُندِي نا ګاهه ځما خوار کره سیده شو   راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وایم[۳] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته   څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ   خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شې له قطه
ډېر په دریاب کې شي واړه مچ کا دَ وتلو   څوک پکښي لاهو شِي ځني وریشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غرَوِي زړه   سترګي ستا پټوِي زړه
چه دا خوله خوځوِي دَی دَئ   ژبه ستا ویَوِي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې   دا هم ستا ښورَوي زړه
اوریده په دواړو غوږو   هم پتا آروَوِي زړه
چه نېکي کړې یا بدي کړې   واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې یا ژړا کړې   خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي   کار دَ تن جوړَوِي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ   څوک دا غوښه کڼی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ یو دَئ
څوک ئې څه لټَوِي زړه

ستا له خاله مي یو داغ دَئ په سینه   چه همېش را سرَه یار دَئ دیرینه
تا چه واغوښتې دَ خیال جامې رنګیني   بله ستا په ډَول نشته رنګینه
یو ګلزار پکښي ناګاهه شګفته شي   چه په مخ دِ مخامخ شِي آئینه

---

[۱] یعنی کالي او لباس.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] وایمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې پدا چه ښایسته وُو وته ګوري | په بل ځیز مي له چا نه کېږي کینه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده | چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشینه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخی ندی | دَ درېوش دَ سر ټوپی پشمینه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون یم | چه مي نشته په ډېر قرن قرینه
دا څه راز د میني ندئ په کوګل کښ | دا مي ینبې دَه په زړه کښ ګنجینه

مَی خورئ لَره شنبه خوښوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدینه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بیرون شه | دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځګر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرګردان یم | پدا دور مي درست ډَول دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري | ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
ګوره څو عالم به لاندي کا تر چلو[۱] | چه روان مي تر دا دوو سترګو جیحون شه
هډیره ئې دَ شهید په ځنګ کښ بویه | هر سړی چه مړ په توره دَ بیلتون شه
په ګلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي | دا ګلزار چه په بیاض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بیا بیا وایم لا یو راز دئ | دا یو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستایه واړه یو راز دئ | عبارت که مختلف شه یو مضمون شه

عشق خوشحال وته یو هسِي سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قیل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه | بانګ دَی دَ چرکانو په هزار هیله سبا شه
رایشي ګلزار ته وار په وار ننداره کاندي | وار په وار پرِي تېر شي اوس که ګورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځِي په مهر | هد هد دَ یار له لوریه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ ګلو کله آواز کاندي | چه درومي له ګلزاره په چیغار چیغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي | ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن ګورمه ګویا شه

رنګ چه باندِي پرېوزي آئینه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال ګوره له هر زنګه مصفا شه

شیرازي که ښه خوراک وُ واوره تېر شه | ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ | که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه | که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نګار دَ محلونو | که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خیال راتلم وَ کور ته | سور به تل ځما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوریه | په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خټلو کډی ولاړې | پدا ږغ مي ځان هلاک وُ واوره تېر شه

اوس ئې روخ دَ ملنګئَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[۱] تر څلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کارُونه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه — دواړه کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انګڼ کښ مخامخ چه ورته ګورم — تور لونګين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي — ګوره که ړوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي — ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان ګوره عاريت دئ — غم دَ بېلتانه ځما زړګيه په وصال کړه
بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا — واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبګار دي — چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سريښي ستا په ميم چه درته ګوري — په دواړه لوريه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه

نور خلق پخښو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سرَه مي هونبره دَه کينه — و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما بېغمه نکا په دنيا کښ — زه او غم سرَه ياران يو ديرينه
ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه — چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم — په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ — که ئې بيا مومې په قرن قرينه

لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنګ را اُوږده کړه پما نن شپه — دَ جوزا شپه ئې ېلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترګو خوب حرام شه — په هيچا باندي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي — په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ — که ئې ګورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنګ هم تېره کړه دوهې ته — که تېرېږی په تونګرو په برستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ — چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي — ښخه شوې وه دَ ورځَې په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر — خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه

دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځله رسد وشي تر سيندهَ — نور دِ مه وينم په تورو سترګو هندهَ
نه به سترګي د سړی په چا خوږې شي — نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاني خوره په غره کي اوسه — نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې — چه کارګه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي — ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما ګله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[۱] بادشاهي شوه — عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار يم — ولي څه کړم چه نصيب مي گمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم — حيف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځَايه ئې گناه لَره پيدا کړم — که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه
يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ — چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي — دَ طالع تر روڼا ښه دا سياهي شوه
زه دَ يار په جفا هيڅ آهُونه نکړم — راته غم دَ رقيبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول — ښه چه اوس روا دَ ميو مناهي شوه
سربازي يا دَ پتنگ يا دَ عاشق ده — يا قسمت دَ مجاهد يا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځَله ئې راوله تر غاړِي — چه ببړۍ مي پدرياب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آکاهي شوه

که په زړه کښې دِ د يار مينه ځَايی ده — سکه ناحقه دِ له غېرو آشنايي ده
مخ ئې کله دَ يوسف غُندِي زيبا دئ — دَ يوسف تر مخ ئې زياته زېبايي ده
چه ئې رائ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا — په دلبرو مسلمه خود رايي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې — دَ لبانُو مچه راکړه موميايي ده
زه او ستا دَ دواړُو شونډو مَي هغو زده — چه ئې نن په لاس نيولې پارسايي ده
دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواږه دِئ — چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوايي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ يادېږی — بل دوږخ په جهان نشته جدايي ده
په پېغور په تور په زور به ځَني نه ځِي — دَ هر چا چه خپله بخره شيدايي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مينه ځَايي ده

که يو ځَله مخ ښکاره کا له نقابَه — د ښايست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا — په زلفينو به سنبل کاندِي بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدِي — په[۲] چشمانو ئې دنيا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي — که چا بې وخته بيداره کړله له خوابَه
د خاطرويني ئې نوش په ځَاي د مېو — بيا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو — چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي — و بل لور ته ستا د ورځيو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[۱] بهتره.

[۲] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه　ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي　دارو مه سېځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي　تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا　بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه　څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناگاهه را ښکاره شِي هغه خوبه　زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نگون له غمه پرېوزي　که په راي کښ د خپل ېېر درومي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم　چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا　ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي　په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدِي له چنگه[1]　زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنگه
ور په ور کلي په کلي پسِې گرزه　دروېزه که دَ دیدن مومې ملنگه
گل که هر څو ښایسته دَئ پدا باغ کښ　که ئې وینې بیا اغزِي لَرِي له څنگه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ گرزه　په بېله کښ دي زوال وینم نهنگه
عاقبت به ککرئ وربانَدِي کښېږدِې　تر څراغ چه کېنې وښَي گرزې پتنگه!
پند گویان چه عاشقانُو ته پند وائِي　دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنگه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ　درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنگه
هغه یار که په پالنگ را سَرَه نشته　دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنگه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي　دَ هغه سړیُو څه له نام و ننگه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه　که ئې بخره وَئ له عقل و له فرهنگه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه　پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنگه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَړَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنگه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترگي په خوبه[2]　پخپل سپي[3] ئی گمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځَان کړم　که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښایسته ئې نوم دي څه دئ   د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده   که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدې هسي وایم   که باڼو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فایده نشته   سنگین زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنیا سختئ تل نه وي غم مکړه   په حلوا گندي بدل شي دا اتوبَه[1]
که په تور د عاشقی بندیخناه شي   د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[2]
که مي لاس وربانديي بر شې هېر مې ندي   ډېر سرونه به چت پت کړم په میخ چوبَه
ستا په تش دیدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتیني محبت لرې مه ناړه   په یوه ناره ببل شوي یار وژاړه
دَ رسا ویشتلی کله توان دَ ږغ وئ   په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[3]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ   دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل ویاړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته   لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن لکه په پټو سترگو کېږي   دا دیدن له وازو سترگو نه مه غواړه
لیلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته   مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرگه هم جدا نه وِئ رشتیني   په یوه لحد کښ ورشي سرَه دواړه
دَ رشتیني میني ډار د زوال مکړه[4]   چه رشتیني عشق لَري سلام په واړه
دَ یار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځي
دَ فاني دنیا خوښي که لاړه لاړه

که ملیح یې دَ زړه مینه په ملیح کړه   که قبیح یې درومه چاری دَ قبیح کړه
دَ بهار گلونه ډېر دِی واړه گوره   چه دِ زړه وِئ هغه گل پکښي ترجیح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وایې   دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصیح کړه
مسیحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ   دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسیح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد زاهد کړ[5]   زه به ډکی پیالې اخلم ته تسبیح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه   چه دِ پټه کینه کړه اوس ئې صریح کړه
زه که بد یم هم دَ یار دَ سترگو تور یم   و هر چا وَته ځما دَ عیب تشریح کړه

---

[3] یعني نفس.

[1] لېټی، اړوب، ړوز، د مېده اوړو هغه لېټی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[2] جوش او خروش.

[3] یعني دَ گولی خراش او زخم.

[4] نشته.

[5] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه   دَ توبې درياب ئې تا لَره پيدا کړ[1]

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمگړې پياله را کړې ساقي تا زده   همگي مدار په نيت دَئ باقي تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې   که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[2] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې   روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[3]   حال مي خود وينې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله   هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريک يار نه وينم په ملك کښ   خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته   چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته   وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرڅه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئې دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سرَه رفيق شه   گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا   شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سرَه دوه اويا مذهبه   خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه   په بلخيو کښ خو يَو سرِی شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ   ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ   کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا   چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ   يو فساد ورباندي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ   همگي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

گوره دَ يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه   زړونه دَ بد رنگو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې   اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[1] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[2] طاقی.

[3] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه پېښکښي دَه په وصال کښ درته وایم دُر ئې په لَمن کښ ورته گوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم خداي له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلَوه
تندر دَ رقیب په کور پرېوزی قهقه خانده سپینه آئینه دَ ششت[۱] خپل یار ته ځَلوه
یو ځَله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې شرط دَ یاریٔ دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کډي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمریو وَ ایستم خوشحاله
یو دَ غاړي هار مي دَ گلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوَي پدا مینه دَ نور چا به هسِي نه وِئ پیدا مینه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مینه
درست عالم را باندِي غاو کا زه حیران یم چه له زړه به په څو لیري کړم ستا مینه
په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وِئ هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ نه به پاتو شي مخفي دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وَنکړ دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مینه
په ژړا مي به دوه سترگي وچي نکړې که پما شوې دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه[۲] ستا دَ زلفو تاب شته په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ هسي هم په ملك گلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه ځما ستا شوندِي نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته گران دئ دَ زلفیینو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول دَ یاریٔ هم حساب شته
کښلي ډېر وه ما ته یار کړې تل دَ گلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دَئ که دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دَئ چه لا ما غُندِي خراب شته
دَ هجران په شپه مرگ غواړم ځما سترگو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرگ وَمرم دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مي وژني کوز به کورم له اشنا سترگو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي که د ما د مرگ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن یم که دا شعر دَ میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[۱] یو راز پسول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب گوتې ده.

[۲] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لگېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته
قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لږه ده که ډېره واړه ونیسه په تېره
په خوي دَ پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دئ که ځان پوه کړې
ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو بریې، که قانع په خشك و تر یې
دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دئ
دَواړو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې
به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې ویاړه غم ښادي پرېږده دا واړه
واقف پدا سیر شه که شته شته که نشته نشته
بلا دئ چه تولېږی په هیچا نه پا تو کېږي
فارغ له سیم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې
دَ یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ
آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې
په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه
قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته
پخپل هنر نظر کړه څو ژوندَی یې خپل هنر کړه
خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د یار دَئ نمر خو هسي وي کنه
لکه زه په عشق کښ زیر یم زیر خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پلور توري لښکري
زړه مې نه خوځې له ځایه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره
نه ځې نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېبم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پیدا کا
ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې درومه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
تل مي ته یې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ
په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ یَوَه ونه تل تازه تره برخنه
چه ئې اُوږې ژمَې بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مریي ور درومي خپل مراد ور ځني مومي
په هیچا ندئ تړلَي ور خو هسي وئ کنه
په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله
کیخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ میو را پلاس کړه ساقي گوره
په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان امان یوه لا تېره نه وئ
په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندِي باد وړي
ته ئې وروستو دُم کره یې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته
صراحي ولي خالي وینم له مُله
په جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه
کور په کور مي دَ رندیه کار ښکاره شه
چه مي پته په لستوني کښ نوشله
دَ هغې پیالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا راته نرم هغه سخت سنګ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم دَ خوښۍ ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترې به ځاربېږم چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري نارې وکړې وېښ له خوبه په وروستی نرې ناره شه
جدائي ورځني مرګ دَئ سرَی وَ مري دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښیار به نشِي
اوس خوشحال دَ لیونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو ګل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[1] کوګل کښ همېشه اسرار دَ زړه آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونګري که دَ دنیا په سیم وزر شي پدا به تونګر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډوُ دارو ورکړه که ئې ته په روغول یې په سترګو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزګار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده ما بې میه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه هسِي هېښ یم ګڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دَئ لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[1] در په کوګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصیحت مکړه ناصحه! خود پوهېږي چه عاشق نصیحت نزده
دَ خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي دَ هندو غُندِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورۍ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بیا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرِي دَلاسه مره وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مره گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول ووُ په زرگونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که دَ هر یَوه مي ساري سل ډمان کړه
یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وَئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بندیان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پرېښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوړې شونډي به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بیا پس ته
و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جیفه پاتو شوه کرگس ته
یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عیب دِ نشته عیب دِ دا دَي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورینه شل خمبې[3] په کور کښ د نېستی له غمه مرینه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځي ئې واړه خو ټنگې ټنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښي ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننگي کا دَ چا بډِی رشوت خورینه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېنې په مسجد کښې دَ سودونو کا خبري | یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېرنه | کوز وجود برمنډ په سر څیره کښېږدي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي | ډېرې بې شرمۍ دَ ژوندون دَپاره وړینه
جنگ لَرَه چه ورشي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي | جوړ چار وسله تښتي سکه وروړ ته نه دَرینه
هیچیری د شولو دَ سرې برکت نه وئ | شل شِي شول شِي شوم شِي چه همېش شولي کرینه

نوم دَ ودانۍ ویران ښهر دئ خوشحاله
لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنگونه | دَ خپل یار سرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړی | کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سره ئې ناسته په پالنگ وه | اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په لیدو پسې کچکول واخلې ملنگ شي | مینه کا دا هسې چارې آهنگونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ | په قسمت دَ خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندِي چه تر شا کا | زیست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلې | گنُدِي اخلِي دَ یاغیانو قلنگونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل | څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په لیدو به ئې دَ گور مړي سر هسك کا | که پرې دروميي دَ پایلو په ژرنگونه
که پستې پستې خبرې دراز نکا | دَ جنت دَ حورو مه وینم رنگونه

زه خوشحال دَ آهو چشم میني سر کړم
دَ غرڅه غُندِي په هسې گرنگونه

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه | ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سرَه یو ځاي دي | پا څه ښېوه وکړه یو یو څېز می له هر چا وړه[1]
جور دَ اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا | یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنگ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ | پټه په لستوني دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دِي پسې تعیین رقیبان دئ | ته چه عاشقي کړې دَ وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که می ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم | هر چه ستا په خوا دئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دي نگاري ښایسته پرې رخساري | نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شونډي دِ حلوا دي عاشقان دَ حلوا وړي | ښه په وړیو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه

تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مِي وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبرئ خنجر تر ملا شه | ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر دِ مختورئ وشو رقیبه! | هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته | چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
گل پدا سبب ارزان درومي په بَیَه | چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه نرگس په هسي سخته ځله وا شه   په بلبلو باندي زېَري دَ بهار کا
گل په هونبره زيبايه يار دَ چا شه؟   راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځله[۱] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تيراه   مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دِئ   آفريدی دِئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفريدي اورکزیٔ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسايه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقيم په شريعت وِئ   بد هغه دِئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنيا چارِي همه واړه فاني دِئ   که باقي دَئ خو يو نوم دَئ دَ اللّه
چه يکلخُته دَ دنيا په کار کښ غرق وِئ   له هغه غافله زويه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شريعت کښي گناه
کله کله چېري وَ وايي دا هونبره   ځني ځني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پيشو غل مشه
يَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترگوُ احوال مشه
چه يا سېب يا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ويَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه   چه يو ځبله ځاربېري په جهان کښ له اخلاصه
يو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښ   قاتل په شرعه خلاص دَئ له ديته له قصاصه
له لاس مي رقيبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ يې
څه خبژي اې خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دَئ که ئې اروې درته وايي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وايي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مينه په درونش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هيچکاره

---

[۱] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خوړل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ — چه ئې سوري لَره وړینه، یا مېږَی دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته — یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي — یا یو یَږ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم — ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ — خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته — څو توانېږي ښځَه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم — وا ویلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي — چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه — خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سَرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته — همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم — له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو — که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو — که ګلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پرېږدم بل ګورم — سَرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي — که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار تري لعل و در دِي را توئېږي — ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته — نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته

که هر څو دَ ځوانی عشق لَري خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه — تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا — کښلِي مخ لَري ښېږې غنزې غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت — یا دَ لوي دریاب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ — بیا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه — چه به کښلیو لَرَه ځِي هغه رنځُونه
بل سر مه ځَه په دلبرُو کښ ئې غواړه — اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم — چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوي فلکه — په چا لونې په اوړیو په چجونه

دَ خوشحال خاطر ښپېنه دئ مات دِ نشي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ ګړه — یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ ګړه
په خندا خندا راځَه غاړه غړي شه — د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

---

[1] د زړونو په ګذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه　　چه ئې بیا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارګه دَئ ځما زړه وړي　　دَ بازونو دَ شاهینو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئ　　ساقي زه چه زاهد نه یم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئ چه لیده شِي　　له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پیدا چرته سراغ کړه

نیمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره　　پريرويه، عنبر بويه، سمنبره
رنګینه جامې اغوستي زرنګاري　　سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپین والي دَ مخ سپین لکه مؤمنه　　په تور والي دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښیښه په لاس، باده څښلې　　دَ مستیَ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړيَ ئې شرنګهار شو　　زه له خوبه را پرتاب شوم ډیر په ویره
ما وې ګوره ښاپیرئ وه، که حوره[١]　　چه دا هسې شان په ما شوه برابره
توري ورځې يې لینده باڼه يې غشي　　غاښ ئې در قیمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَوې وَ ما ته　　چي و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پيژنې، زه هغه خوبا يَم　　بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلِي ډیر دي　　بختوَر ئې، چه مي وَنيوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې　　حقيقي پياله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ　　دَ وصال خوښي ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو　　په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چي په ډیر ارمان محبوبه ځَني درومي　　کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسِي محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[١]　　کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لورِي به ئې مومم　　ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[١]
مست یم مي پرست یم همېشه اياغ په دست یم　　يو ساعت چه ځِي رابانديِ غم دَي بې اياغه
باغ دئ د هغه دَئ په هر چا چه دِ پېرځو دئ　　زه په ارمان تل وَ یوه ګل یَم ستا له باغه
ګل دَ عندلیب دَئ په قسمت دَئ په نصيب دَئ　　درومه درومه درومه په جيفه ګرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله يَو په لس کړه　　ستا له غمه څه دئ که زه لاړم له فراغه
ورځ وَربانديِ شپه دَه په تورتم کښ ئې میشته دَه
کله به لیده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده　　اور پرې پوری کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزیو　　تا ته چا وَیل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي　　له بیداده ښهر لېږده

---

[١] دا بدله په چاپي ديوان کي نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼي هسي رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ گرېوان په اوښي بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پیري راغله خوشحاله
دَ ځوانۍ چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره — دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو — سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوړو زړو دي[١] چي دَ غره په ونو بَل شو — شنې دېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي — گوره هغه زاڼَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ — شنې جامې اَغوستي دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دي — راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کمېږي، په زمان، زمان زیاتېږي — زر راځه طبیبه گڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرگ دَ رقیبانو بل[١] ژوندُون د حبیبانوُ — خدای رو په هنگام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژوندیو — رنځ چه لا دوا شِي، طمع پری کړه له بیماره
پاتو سرِي نشول، چه دا گرزي ددو دام دئ — ځکه ویره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پردی دِئ راته نه گورِي له عاره

وړاندي وروستو دوه عدمه — پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شې — که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي — په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم — پخپل ځان باندی ستمه
دَ حرص په وزر گرزې — هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې — چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا — چه اجل درشِي له همه
څو روزگار هونبره ئې فکر — څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي — دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه گډېږي — غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه — په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې — زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارئِ شې خبره — گورُو[١] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[١] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي — ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[١]

---

[١]گوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د گافور دَ پاسه ندي | ته ئې څه سيالي له تورو ُ زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته | ځي له ډېري ميني دَ يوسف سوره کاږبره
ته ئې چه دَ مخ سرَه نن شپه برابري کړې | شمعي! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسې څيز دَه چه په چا باندې مين شوې | ولي وينځه نه وې تر بې بې شې په تا بره[۱]
لارې دې بې شماره زر کوڅې دي تر معشوقی | څو به پکښې دورمې قدر مه پرده بې رهبره
مه پربږده له لاسه کار و بار دَ عاشقۍ | چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندي دوږخ دَه
شپه د جدايیَ که رسېږي پيغامبره[۱]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره | په هغه باندي سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا | وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده | درخانی اَدم خانَ کړه مشهوره
چه پدا هسي جمال ورځني زووې | بوره مور دِ ښاپېريه وه که حوره
يار به چا په يوه درنگ له لاسه پرېښ | جدائی له ياره نشې بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته يووړ | بيا وَ ما وَته وَيل کړې نا صبوره
زه لا هسی په ياریِ کښ غوڅ نه يم | چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوي نښتر وُلی په مځکه | هسې رنگ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترگو نور دئ | خداي دِ نکا دَ هيچا سترگي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله وروړي
دَ خوشحال خاطر به نه وِي بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[۱] | ما ليده چه په سپين نور وه
چا به مښك په کافور ورکړه | ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي | په روڼا گوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو | يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځگر خوري دَ خپل زويه | عجب ښه مهر دَ مور[۲] وه
اوه غله[۳] پرې حواله وه | څه ناتار شه يو څه په کور وه
لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل | پوروړی ئې سود خور وه
ما ته وَليدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنگاش پوهېږي ښه | پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرگر د کر د کيلی هنر ښه زده | بازرگان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وېښته يعنی ځلمی توب او زوړتيا ده.

[۲] محشی ليکی چه مطلب ځنی مځکه ده.

[۳] يعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ
په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هيڅ ورته د مټ خبره نکا
عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته
پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ
گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده
شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وايي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خير دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه
څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته
دَ نامرده پوډی مه خوره ځان خفه کړه
يار هغه چه دَ تنگڅې په وخت پکار شي
چه دعوا کا دَ ياریَ حال ئې زده کړه
چه تنگڅه دربانديِ درشي که مېړه يې
په تنگڅه کښ دَ خواريه ځان ور مکړه
په خواري کښ زيست روزگار تر مرگ بتر دئ
يا دَ بل کېږه يا خپله گېډه بژه[١] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زيست شي
دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري
لکه باز ليري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ
آس دوند تلاښ په غشي په لينده کړه
يو هر بيت ئې دَ حلوا خوږه نمړئ ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ويل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه
چه مي خير کړ درست ځما دَ ژبې کار وه
چه ودانی چاري ورانی په ساعت کا
چه مي وليده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا ياري مي وليده په سترگو
هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
نا همواري به هر گز وړېښې نشي
که پخپله اندېښنه سړی هموار وه
صبرناکو سړَه جور فلك نکا
دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی
دَ هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه
پخپل ځان باندې پخپله ستمکار وه
که هر څو باندې مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ ننداړو زه
شيخان پېران دِ واروِي دا يم وايم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ايما تر دا پخوا کړه
ښکاره به ئې اوس وايم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته
راوړم دَ يار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبيحات کړه
يَوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سينه سوي په طلب کښ
که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه
وتَلي يم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زيان ځما قبول دَئ

---

[١] سيد راحت دا کلمه په معنا دَ قربانی او خونرېزی را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غوارِي نادانه هم فاني دنيا نابودهَ په څو به دِ روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښېږدي زړه دِ ړوب په اندېښنو شِي په خدارِو که خبر يې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مينه د کعبې په لور روان شِي يو غول دَي په بيانان کښ بلَ[1]سر سر کا بې مقصوده
يو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندِي پېښ شو دنيا دنيا هيڅ نشته که نمود که نه نموده
سيلاب دَ پاسه راسي په غورځي په کښته درومي موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
اياکَ نعبُدُ لولې په سبع مثاني کښ د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائينه کښ هر چه ووينې په سترگو په لاس اخيسته نشِي اَئينه په رنگ اَلوده
په څو رنگه کنجونه په هر لوري په جهان کښ ته باد په لاس شناځ[2]شوې حبطه په هيڅ خوشنوده
خوشحاله ځواني ولاړه په پيرئ کښ اوس متِ کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] گڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته ستا دَ خولې تشبېه مي غوټې ولي راوسته
ستا دَ خوږو شونډو چه ساړه شي بيارته گرزي ځکه مگس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون يو څه حيران مجنون وُ څه ليلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځيرونه دِئ په پښو کښ نه شم چرته تلَلي درته پروت يم پا بسته
هر زمان ستا خيال دَئ چه ځما په سترگو گرزي وينِ يم که اوده يم که وَلاړ که نشسته
گل اوسې په حسن اما گل مشې په عمر راغله سر فراز شوم ستا له باغه گلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ چا چه دَ يوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
گله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته اَخسته
ورَځِي دِ لينده دِئ تور بانه دِ تېره غشي وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ويل و ما ته څو ډېر غم غوارِي له ما نه ستا په غم خوشحال يم څو را درومي پيوسته
زړه لري دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سيند سيراب شه نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډيوه شوه بله تجلي به ئې له مخه ځِي اَفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لگيدلِي درست صورت ئې سر تر پايه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستيه و نيستی ته فراغت دَ دوارُو گونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه درياب کا هم هغه دَ قيمتي درُو مآب شه
چه لمبه ئې دَ اَتش کړه په ځان تېره له غه پسه دَ گلابو گل گلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کي، او لامبو په کوي لکه د لامبو کړو.

[3] هغه چار گڼه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ — په مثال لکه خسرې دَ درياب شه
دَ شرابو خوښي هيڅ نه وِئ بې نقله — نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده — هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه — چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ — مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم دروميِ بې روخه — وګو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِي زېرَى وکړ چه دفتر ئې — واړه يک خاصه په ګښلو دا ثواب شه
په حيات صورت به وګښِي ځان خاورِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سرِى چه په لاس ونيسي غلطه — زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سرَه يَو شي — محبت سره جدا شيِ له نقطه
مه يکلُخته مړني شه مه غوولي — په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دِئ — کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزې منګل ګاوزي غواړي غويري[1] — د شاهين حمله په زاڼي دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي — د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دِئ خوشحاله
د هغه ببړئِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم ګښلي ډېر دِي لور پلور شته — خداي ړو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وِي چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم — څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوګند خورم ته ځما و سر ته لوړي — ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده — واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مى چه بولى ستا له مخه و ګلزار ته — بل بهار به څه کړم چه مِي يو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ ببنايئ نظر نشته — يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سرَه اختر دئ — بې مَيَنَة که اختر دَئ اختر نشته
شپينه خوله که را کوِي په ځان اړ يم — معشوقي له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[2] دَ عشق په توره لاړ شو — دَ عاشق سرى په تن پوري سر نشته
که غوتې پسې وَهې په لاس به در شِي — چا وِې دا چه په درياب کښ ګوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې ګندِي پيدا شي — و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[1] د مزري منګل کاوز غواړي يا غويره.

[2] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[۱] کافر کړم　　څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماتري[۲] غر نړېږي　　لا پدا دَ افریدیو بصر نشته
دَ شمال ښېَنَه کا په جنوب درومي　　دَ ښکاري سرې په ژمنه[۳] باور نشته
که دَ جنگ پکار کښ ډېر دي حکمتونه　　څو صابر نشې زلمیه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشید کړم　　یك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د َواړو دلبرانو غوره ته يې　　که دِ یَو لونگ په پوزه زیور نشته
دَ عنبرو بوي اَلوزي ستا په کوي کښ　　واړه َستا دَ زلفو بوي دَئ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِي پرواز کا
بیا به وايې دَ خوشحال خټك پر نشته

یار مي بیا دَ رقیب یار شُو دریغه دریغه　　په خبرُو دَ اغیار شُو دریغه دریغه
یو څو ورَځي ئي په زړه کښ مهر ځاي وُ　　بیا بې مهره ستمگار شو دریغه دریغه
هغه گل چه مي ساته دَ زړه په وینُو　　مل دَ هر خس و هر خار شو دریغه دریغه
و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا　　دَ وژو مى روادار شو دریغه دریغه
بې له تا مي دَ ځگرویني خوراک شوې　　تېر مي عمر په دا کار شو دریغه دریغه
پسرلَي[٤] چه تل بلبلو پر چیغار کړ　　دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
بیچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

یار مي غوښت چه مِي اندوه یوسي له دله　　نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مِي وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې　　نه چه ته ئې سَرَه وَ سرویه[٥] په بله
یَو پیغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ　　دَ جهان خوښِي ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه　　اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم　　چه له غمه ئې خالي نه یم هیڅکله
که همه دنیا ځما په لاس و دست وَئ　　ما به کُل دَ یار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورِي هسِي شان گزار دئ　　چه پرهار ئې بل ځاي نه کېږِي بې دله
که دَ مستي دَ غمزې دَ تېغ مشتاق بې　　لُمرِي خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شِي　　نور توبه له عاشقى له حاصله
ما په هیچا محصل نه وُ گمارلي　　تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که یاري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[۱] محشی ورته کنبلی دی یعنی صورت او ځان.

[۲] د یوه غره نوم دی.

[۳] یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

[٤] غه بهار.

[٥] یعني په شدت سره موښل او سولول.

ستا یاري ئې[1] سر تر پایه وَ لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه　　دَ هر چا مي دَ خاطر مینه آمیغه[2]
مهر، مینه، محبت له زړونو لاړ شو　　سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه[3]
چه ئې ځاي په دواړُو سترګو باندي زه کړم　　هم هغه مي هلاکت غواړِي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَګورم　　ولي کاڼي تیږي نه ووري له مېغه
د زړه[4] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ　　که له درده دي سینه شي سَرَه هېغه[5]
په نوبت به د هر چا تر ځګر خېژي　　د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شي　　هم دئ نه وینم خلاصی دَ مرګ له تېغه
که بازوان[6] ئې پسې ورو کاندِي بندونه　　دَ کرغول[7] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[8]
فهم وکړه که خود بین او خود نما شې　　زمانه به دي پایمال کاندِي تر زېغه[9]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي　　هي توبه دَ زورورُو له بلمېغه[10]
دا په خم ختلې غوا که هر ځو لویشې　　سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[11]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خیال کړ　　که دِ وئ رنګ زیبا په صورت سبېغه[12]
چه دِ ښه له خویه بویه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه یاری کړې په دروېغه[13]

یار ځما کَرَه دنَنه　　زه ئې سر یم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ　　درومه هېڅ مکره پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري　　اور چه ولګي په ینه

---

[1] مي.

[2] دا کلمه حل طلبه ده.

[3] محشي ورته لیکلی دئ فریب.

[4] د زړه داغ.

[5] دا کلمه حل طلبه ده.

[6] که بازدار.

[7] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ ګرغول دئ، په یوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوریغه.

[8] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته لیکلې ده.

[9] دا کلمه حل طلبه ده.

[10] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[11] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تویغ لیکلي ده، په یوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[12] دا کلمه هم حل غواړي.

[13] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د درواغ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښې زیړ لیده شي   ګنګونه یې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دئ   دَ اختر په ورځ خیرنه
خوشحال تل په غم کښې ښه دئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

یار مي کبرجن شو څه به وواېږ و ما ته[۱]   دروومه صبوري کړه نور به څه وایم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي یاره وکړي[۲] نشي   دروومه سکه دعا کړه چه دِ مینه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مینه پرې زیاتېږي   ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتې ورتې[۳] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي   لا په ورتې ورتې ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زیاته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښې   وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حیاته
زه په مرګ راضي یم رقیبان به خوارایخ کا   مخ دَ رقیب تور شه، ګوره ته دَ یار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېني وَ ما ته

یو قرین هسِي پیدا نشو را څخه   چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[٤]
چه احوال دَ هر یَوَه راته معلوم شو   هر یَوَه ته مي تیار کړل یو څو چخه
آشنایی دَ نا اهل عالم نه دئ   په هر لوري تېرې تورِي دِي نا څخه[٥]
که په دو کښې چېري لړه بدري[٦] وخورم   له چا بله وینا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي   نور و غاړي ته تیار کا لومه پخه[۷]
کوټه سګ دَ زمانې هر ګوره ډېر شول   لکه پزانګ[۸] د زاوه ونیسه کړخه
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

---

[۱] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[۲] وکړه نشي.

[۳] په ورته ژاړم.

[٤] ښخَ یا شخَ دواړه لګېږي.

[٥] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[٦] یعني غلطي او خطا وتل.

[۷] محشي زندئ ورته ګښلې ده.

[۸] دا مسرئ په دوو قلمي نسخو کښې دغسي دَه، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

ی

آدم خېلی افریدئ دِي سرې او سپیني   پکښي نشته ښایسته. په رنگ رنگیني
غټِي سترگي لوی بانه، فراخي ورځِي   شکر لبي، گل رخساري، مه جبیني
تنگِي خولې لکه غوټی، هوار غاښُونه   سر ئې گرد په تورُو زلفو عنبریني
په وجود کښ لکه ها[1] له وېښتو خلاصي   پښې کمکی غُنډِي پنډئ، پهن سرېني
ترنځی[2] کېډي، سینه وري، ملا نرئِ   قد ئې سم لکه الف، په تن سیمیني
که دَ باز غُندی مې گښت په غرونُو کېږي   ښکار مې هم شوَي ښایسته زرکي ثمیني
باز که چوز وِي که کرج[3] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهیني
یا اُوبه دَ لنډي سیند یا دَ باړې دِي   چه په خوله مِې تر شربت لگي سیریني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي بانډِي سپیني
آدم خېلُو سَرَه زه په تیراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوړیني
مینه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوگي ئې ویني

ارتینې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ دیو سَرَه سَم یې   دُوي له تا سَرَه ناسمي
زر نېکئ ور سَرَه وکړه   په یَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ   همیشه جفا شیمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به گرم په لږ گناه کا   دوي په لوي گناه نا گرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي   څو ئې درد وړې هونبره خمي[4]
په هر کار کښ دیگر گوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښایسته دئ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا یې   چه ځما سَرَه آشنا دَ بل آشنا یې
وَ بل باغ وته به سترگي گرې نکړې   چه ځما دَ باغ بلبله یا طوطا یې
لا به کله ځاي ځما په سترگو وکړې   ته مَیَن د ما دَ دوو سترگو توتیا یې

---

[1] ډنگری چه چاغی او لوئی نه وی.

[2] یعنی هگی.

[3] محشی ورته کرېزی لیکلی دی.

[4] څو ئې گنج وړې هونبره کجی   څو ئې درد وړې هونبره زخمی، یا څو ئې خیال وړې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په ګداز یم   ته په ګښت دَ ګلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښی در سَرَه راورې   لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شګفته شي   چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه   دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[۱] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شېوه ګري   خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رِندو سترګو حاجت دَ رنځور نشته   په بد رنګي ناوي څه بولې سندري
مرجوڼا[۲] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ   چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي   له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي   د هغو تر فهم وڅکي دِي کُر ګُرې[۳]
پېته مینه دَ سرِي ننه لرمون خوري   د وښو تر لمبې بد وِي اور د سَرِي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي   تل مزري ګرزي په لوړِي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته   نه په هند کښ څه قیمت لَرِي شکري
حق باطل سَرَه ښلېږي را بر سېر کړه   مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننګ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه ختِك څه ئې لښکري

افغان بچه شوخي! هر ګز په عاشق باندي   لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
یك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه   قربان سرت ګردم، چه نوُر و وَته خاندي
ګل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې   ازغایت خجلت شد، سر ګشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوړه خولګی   افشان شکر یعني ګاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي   ګاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترګي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري   بالله که برخ اوري
خوبان جهان پیشت   چون پیش مهي ستوري
پرواي شکر دارد   آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم   یکخنده بدین لوریي
غمهاي تو بر جانم   چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم   در دیدهٔ من توري

---

[۱] د زبار مغنن دی.

[۲] دا بیت عیباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پړده لیکل سوې ده.

[۳] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مګر په چاپي نسخه کښ ګُرګرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انګور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. ګرګرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی   اينهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت   اندر دل من ښوري
در کويتو چون روهي
صد شيفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدايي   نوريدل به ئې په چا شی راته وايي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ   ته پخپله بخره خوښ اوسه همايي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فرياد دئ   چه په څو رنگه نارې اَروې له نايي
که په اصل دَ سيد بادشاه زاده وِئ[۱]   چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستايي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي   دَ خدايي دعوه ککړه که خدايي
يو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ   دَ دنيا له کر و فره هوي و هايي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې   څوک به نه وِي لکه ته يې خود نمايي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ   که د زويه که د پلار دَئ
يا د ما زويه دا شان دئ   يا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ   خبر نه يم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي   هغه کس کله هوښيار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم   اولاد واړه لَړم مار دَئ
ديرش مي زويه په شماره دئ   دَ نمسيو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ   هر يَو جنگ وته تيار دَئ
اورنگ شاه وته نظر کړه   چه يو څه خوني خونخوار دَئ
ورونه پلار ئې وبله کښېښول   بادشاهی کا شهريار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردگار دَئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي   کور ئې خپور لکه د قيس او دَ وامق شِي
يَوه زړه لَره يوه مينه کافي ده   څوک چه ډېري ميني کا دَ غم لايق شِي
د مجنون له حاله څه وايم چه څه دئ   په ژونديو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ ميني لاف وهي په ژبه   مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې يَوه دَ زړه وِي بله   يوه خدايه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار ياران وِئ   دَ محنت په وخت کښ يَو يو موافق شِي
دَ نيمگړو طبيبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[۱] که په اصل دئ سيد يا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي — لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي
چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته — دَ گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي
ناز غمزې شېوې چه تا زده نور چا نزده — سر یې نن دَ دلبری په بند و بست کښي
دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وئ — ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي
ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه — څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي
دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي — دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
په بلند همت کښ پورته پورته درومي — کښته کښته گښته ځي سړی په همت پست کښي
په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې — دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[۱]
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې — خو که دا ځما گناه تر پښو کړې
یوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو — یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې
تور بانه راته ځښې په دا پوهېږم — یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
د تیراه اوبه دِي وڅښې خوي دِ نور شو — آفریدي غُندي خبری دَ الجو کړې
چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ — توریتي[۲] غُندي وَیل ټوله دَ زړو کړې
ستا په خوي[۳] مي وېره شي ظالمان ځوان مري — له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې — زه چه ستا په تیر زخمي[٤] شم ما بخښو کړې
وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلې — لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
دَ طوطا خبري هم دا هسې نه وې — په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې
ستا په ډېر مانې به حال دَ خوشحال څه شي
چه په لږ مانې ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې — له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې
دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني — چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه — دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې
همگی په مثال شهد یا شکر وو — چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا — کله چا دَ غلو خبري په غماز وې
چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[۱] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (څکرېیل) دي.

[۲] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[۳] په مرگ.

[٤] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د عشق دریاب را وخوت چلي چلي — عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړي[1] غواص شي — مرغلرې په دریاب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زیاتېږی — چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پټ کړ — په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[2]
ما وې چرته به وئ کان د خوږوُ قندو — شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده — مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه — دا چه بیا له ما مانې کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه — که دِ پښې دَ طلب نه دئ شلي شلي
زه خوشحال به بل دَیار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې — چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مي تارو دئ — په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې — چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگې گوره — ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبیحات وې — راشه وگوره دَ میُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ — که ځما تر سترگو دا رنگه زیبا شوې
په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وینې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې — دَ جلاد تر تېغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هیڅ نکړ تر سره — دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومي یوه لار ده — مشتاقانوُ پسې ډېرې لارې وکړې
په نرې آواز کانه دې نه خبرېږې — ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترگې غَرَوې تر هغه واړوُ — ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندې خو ما هم زده — چه ئې ما په دوو رخساروُ چاري[1] وکړې
ته چه ډېري آشنایې کړې خوشحاله
په هر لورې دې د غم اجاري وکړې

بې یاریه دِ دا خوار مري یاره وه ئې — رقیبان پدا خوارېږې خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه — نور مي توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم — که یَو ځَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندي ځارېږي — ستا دَ حسن کمي نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي — یو عجیب غاری غوځه دي څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندې بار دئ — ستا تر سپینه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[1] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[2] یعني سوځه سوځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو يَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښايسته دَ هيڅ مخ ننداره نشي ... چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ ... د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو ... اوله خولې نه مي فرياد له ډاره نشي
'دَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ ... چه زگېر وَئ مي په طبيب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج مى ژر وکړه طبيبه! ... چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وايم چه نارې کړم ... ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي ... له هر څه نه صبر شى له ياره نشي
په وَيل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ يار دَ ميني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ يار له مخه نه وينم په کسي ... دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ ... څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نيسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا ... لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته ... دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مينه سوځم لولپه شوم ... دَ آتش لمبه هيڅ نه پرېږدِي د سَسِي
که ئې چېرِي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نيسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي ... گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورايه رنگ و بوى ورته پېښکښ کا ... چه په سيل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَړوَند دَ سر سروېږدَي نشي ... سر به هيڅ کله کښېنږدم په سر ويږدِي
هغه کس چه مي داغ يښىَ په خاطر دَئ ... هم هغه به ښا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نيسم دَ زلفو له سودا نه ... راشِي بيا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
انديښني پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خيال دَئ ... چه په وخت ئې دَ مرديه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي ... دَ خره بار دَ فيل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ ميو نه لَري په جام کښ ... دَ چا جام دَ صافو ميو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دِئ ... چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ ... دَ سړِي قدر د نيکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم ماېه له هيچا نکا ... دَ بدانو غليم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بيايِی يا دوږخ ته ... بله نه وينم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته ... په دنيا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نیکه هنر ئې نه وئ   هغه زویه پیدا شوي غیر سیال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ میدان کړې   په میدان دِ کوم راوړَي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځایه کله بانبې رسي   که راوړي ئې له ځایه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شِي په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ   چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنیا کښ زیست روزګار په بدبختي کا   بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حمیده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ   څو چه شي په ذمیمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي   پیروي ئې په هر کار کښ دَ شیطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدي په لارِ   په دوهم قدم بیا ژر په زړه پېښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولِي   په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سرَه لَړلَي   په ظاهر وَیل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فیض مونده نشِي   مذبذب په قول، عهد په پیمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[۱] شي   په آخر دَ نس په نغته[۲] بې ایمان دئ
زه خوشحال خټك بنده دَ هغه چا یم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سرَه یکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي   نه پذات نه په ښایست په زیرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زیان دئ   نندارہ د دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه ورې خپل زړه ته   چه په کار دَ مشیت په زړه شکي دي
په یوه نسب کښ نېك و بد پیدا شي   محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دی تر هلکو   نن هغه دَ دنیا مال لَری لکی دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه   چه په هر چا پوري ډېرِي غینکي دي
چه دَ پلار په خوي پیدا دئ هغه زویه   چه دَ مور په خوی پیدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله   څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[۳]
هیچا ما سرَه یاری نکره تر سرَه   خټك واړه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته   اندېښني دَ زړه په مثل توتکي دي
کله یو سر کله بل سر لکه[۴] کوډه   تدبیروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ویل د خداي لَره خوشحاله
دا وَیل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[۱] وایي چه بلعم باعور ډېر عالم یهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[۲] نغوته.

[۳] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا ئې واغوست سپين کميس پټې پټې   باندې زلفې څنډوې لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبيه   چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وايې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا   درېغه څه خبري کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي   که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نري نري سپېنسِي غړم دَ شعر   په بياض باندې ئې ږدم اټې اټې
دواړه شونډې مي عسل دِي اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندي مي نه وئ پروتي لړي[1]   څو خاطر مى لټوى[2] هونبره مى کړي[3]
په بل رنګ مي به زړګي باندي سوړ نشي   رقيبان شول دَ نوکونو تر منځ شپړي
و هر چا وته چه وګورم فرياد کا   يو زه نه يم د جهان دِئ سېنې خوړي
دا دوه توګه و هوښيار وَته يو راز دِئ   د نامرد سرِي برېتونه برېت د مړي
په جهان به هيڅوک نه وِی چه آزاد وِی   ځنى عشق اندوه بنده کړه ځنى لوړي
چه احمق سَرَه ياري کړي خبردار شه   يوه ورځ به په تا وکا کار دَ يړي
چه بې علمه تصوف وايي باور کړه   دا مي واړه[4] بوس داني سَره آغړي
هيڅ مذکور ور سره نه بويه نه ښه دَی   په نادان دي دَ دانش خبري زوړي
چه دي لاس په ګيرړ نه رسي خوشحاله
و مزريُو وته څه لاسُونه مړي

په څه شان ئې دواړه زلفي کج په کج کړې   يکباره ئی دَ عالم مېنى په چچ[5] کړې
توري زلفي ئې زنجير مخ ئې کعبه دَئ   دا زنجير په لاسو وَنيسه که حج کړې
که يَو دم دئ دا زنجير په لاسو کښېوزې   همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بيا هاله دَ يګانګیُ له حاله لاف کړه   که دَ غير انديښني له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره   ته به څو ځما دَ کار دَپاره بچْ کړې
قند و ګل چه يادَوم مقصود مي دا دَئ   څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسِي دَ غمزې په تېغ حرج کړې

په ځوانانو پوري پيچمى[6] کا ولاړې   ته په شپينه رېره خوله ور ځني غواړې
دَ ځوانى هوس مکوه چه زوړ شوې   اوس له تا نه ځوانِى چاري ولاړې

[1] په خاطر باندي مي پروتي ندي لړي.

[2] پټوي.

[3] ئې کړي.

[4] يعني کورونه ئې ور غلبيل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] يعني ښته او ګواښل.

[6] يعني ريشخند.

تېر ساعت به دِ دَ عمر بیا رانشِي   ورځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بیا له مځکې اَخلِې سود ئې کوم دَئ   چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ویل په زړه دَ اروېدو دِئ
چا ته نه کاندي........................

په هَره زمانه تر لیلا کښلې پیدا کېږي   مجنون ور لَره بویه چه په مخ ئې شیدا کېږي
په رنګ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ   یو سرِ دي دَ زړه مینه چه په چا هویدا کېږي
چه څوک په مهر مینه سَرَه خپل پیوند محکم کا   که سل توري را واخلِي[1] سَرَه چېرې جدا کېږي
یا حسن دَئ یا عشق دَئ دَ دنیا پدا بازار کښ   په ناز او په نیاز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې   ښه مخ وته مه ګوره وایه دا به په ما کېږي
په سر ترِلې ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي   دا کار چه عقشقان کا وایه کله په چا کېږي
به رب د ما سوګند دَي واړه ګل په ما اغزي شي   چه بې له زیبا مخه مې ګلګښت په صحرا کېږي
خپل زړه مې لوي مفتي دئ روایت ورځني غواړم   چه صبر کړم له یاره وائِې کله روا کېږي
یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بویه   په ورو ورو نوي یار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه   پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنګ دئ   دَ رقیب خبره مه منه بدرنګ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم   تر دوو چشمو مې چشمه بحر د ګنګ دئ
ښاپیریه دِ په هورته هورته ګرزي   نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنګ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله   پرېوتلی په یاغی راجا قلنګ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا   څه عجب زیبا دَ دوو مینو جنګ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي   خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننګ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا ګړنګ دئ

په زړه سخت بې مهره یار یې   جفا کار و دل آزار یې
که هر څو په کوکو ژاړم   ته لا خوښ ځما په کار یې
تا ویشتلي یم فریاد کړم   که خبر په خپل ګزار یې
زه مرهم کړم له تا طمعه   ته مې مالګه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته   که ته خوښ ځما په زار یې
زړه دِ وسپاري و غم ته   دَ هغو چه ته دلدار یې
څوک به څه وائِې و ما ته   ته یو څرنګه نګار یې
چه پخپله عاشق وژنې   هم ئې ویر کړې په چیغار یې
کوم ګناه دي عاشق کړَې   چه ئې خیره په ناتار یې
کله درد کله دوا شې   کله خار کله ګلزار یې

---

[1] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغيار سرَه کنار يې

په کاته کاته مي سترگي په خاته شي   چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې   دا ځما ياري دِ هم گندي په زړه شي
گوره تا را باندي کومي کوډي وکړې   که په پښو در ځَني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن دَ مَين وکړمه تازه شم   لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه يار بېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي   په يرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يَم دربغه دربغه   که دَ زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
دَ خپل يار د جدايۍ هسي کار دَئ   لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سرَه وکړه   چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو يارانو
گوندي بيا مي په ليدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې   ښه تر مياشتي دَ اسمان يې
که پرون وې زړه او سترگي   راشه نن ځان دَ جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم   زړه هورې چه ته روان يې
خداي په ښه جمال يوسف کړې   په گروړونو هم ارزان يې
که دِ دوه کونه قيمت شي   په دوه کونه رايکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي   مرغلرۍ په دندان يې[1]
په رشتيا وَيل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان يې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي   چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مين شوم   لاس دِ نشِي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم   توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه   اوس خو بِهَ شهيدي دَه ستا دَوراندي
رنگ و بوي دِ د خپل ځان هسي پيدا کا   که په رنگ د ياسمين دَي گل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم   په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال خټك خپل يار په غېږ کښ ونيو
رقيبان دِ سترگي اړوِي نغلاندي[1]

پښتانه که آدم زاد دي   په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل   خوښ هر گوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَيل کار کا   نه په نغته دَ استاد دي
چه په ديو گښ يو ښه وي   دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[1] په خبرو دُرافشان يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي   ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه   څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل   که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل   ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ   بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم   که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم   خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل   بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[1]   چناچچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې   بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي   دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاگڼی خسږي   که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته   که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي   په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه   که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي   په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی   که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي   ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي   ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[2]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي   ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم   راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وښ شِی   چه پرې درومې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده   که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[3]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه   که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[1] به آرزویتو چو نم.

[2] پساله يې.

[3] هاله يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترگو وکړه
په خندا خندا چه ځي په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه دیدن الم دَئ — د ناپوهو د صحبت نتیجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سرَه گډون کا — دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړی که په ظاهر سړی لیده شي — په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دین دینا ځی — شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سرَه په جشن حاضر مشي — دَ دانا سرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بې عقل تر یوسف ښایسته روغ وي
دَ خوشحال ختِك په پوهه یو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ — گُله ستا خو څو ورځي طمطراق دئ
که دَ رنگ خوبي ئې ستا یې بود ئې نشته — په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي یار دِ غوري خداي را گړ په غېږ کښ — چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تږي و اوبو ته په تلوار دئ — خسته هسي دا خپل یار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شیخانو — ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه یَو ور په سړی وترږي بل وا کا — رزق به هر چا ته رسیږي خداي رزاق دئ
گه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل یار سرَه میثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له میني — لکه اور لیدلي نه لوگي ئې ویني
پردېسي حیران برېشان له خلقه تشي — دا پتا پسې جوگي شوم که مي وینې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښیو — عاقبت به دا ژړا وکړم په ویني
چه هغه ساعت په یاد کړم لولپه شم — چه به تا راته خبري کړې شیریني
څوک به تا غُندي پیدا په جهان نه وِئ — هوسی سترگي، عنبر موئي، مخ نسریني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښبل کړې — دواړه ستا میگوني شونډې شکریني
که خمتا واغوندې لا ښه شې تر نورُو — که څو رنگي جامې واغوندې ورېښمیني
ته مي پاس د زړه په سر باندِي میشته یې — نوري واړه یو سر بل سر دلنشیني
ستا په خوي پوري حیران یم خوي دِ څه دئ — په ثنا را سرَه جنگ کړې نازنیني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ — نه فرهاد هسي مَیَن وُ په شیریني
عشق تنها څه په لیده دَ سترگو ندئ — لا دَ خولو په صفت هم کاینې خوړیني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبیني!

په دریاب کښ چه جهاز بیائي نا خداي دئ — چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصیب او په قسمت وِئ — چه سایه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقیقت کښ — که بادشاه دَ درست جهان شي لا گداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټیه — تأمل دَ هر سړي گره کشاي دئ

یا د ښو زویو سندري وې د زرو[۱] — یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ — چه رفیق ئې په سفر کښ رهنمای دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه — چه ناري دَ جداییه وهي نای دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ — که جمال ئې په څو رنګه دلربای دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله — ګل پخپله دَ خپل حسن خودستای دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښې خوشحال شو هغه ځای دئ

په هر ځای چه قدمونه په خرام ږدي — سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم — چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته — عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته — اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم — دَ نیکې نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ — چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق — خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله — په زړګوټي مي داغونه صبح و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي — ما دا هسي منت ندئ دَ جا وړَي
زه له ځایه دماغي په جهان راغلم — ما دا هسي دماغ اوس ندئ را وړَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدي — تر همت پوري مي څه دئ یو خسړي
په یوه ببلك[۲] ئې نن تر هر چا به کړم — بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ — چه و ما ئې په ایځي[۳] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا — په ماڼي سَرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت — لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږي — په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه — هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم — لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټې دئ — کوته هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم — هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ ښا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې سترې

---

[۱] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[۲] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[۳] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سینه کښ مي اوده مینه پهر جا کې[١] ځما ستا محبت گوره کیسي لا کې
دَ رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي ځکه ما په مسخرو وژنې بیجا کې
زه خوشحال چه لا له ورایه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه آو میرا بیرا کې

په دا کلی کښ ډېر ښکلي چوڼ چوڼ خلق دِي وکښلي
ما په دواړو کښ یو یار کړ نور مي شمار کړل لکه ښکلي
هغه هم هسي بد خوي دئ چه په زور را سره ښښلي
که د ده له چارو وایم را ئې هېڅ ندي برېښلي
ولي څه کرم پرې مَین شوم چه څه کا واړه بخښلي
خو مَین په هیچا مشې په بلا دی مین لښلي
گاه کباب په جدائي کښ گاه په وصل زړه وکښلي
عاشقان دِي سینه سوي له اندوه سَرَه اَخښلي
په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دِي نوښلي
په دنیا کښ به هر چا وئ په ارمان لاسونه مښلي
چه و ما وته ئې فاش کړل څه رازَونه دِي پوښلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنگ ځښېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي کوټه سپي د قصابانو د جوس[٢] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بایله د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرین لایق په نام سره بنی دئ له اوله که دا نور وریسی پس دي
بې ننگان دَ بې ننگِې کار و بار کا ننگیلالي د ننگ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه میشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه یې حبیب الله بې که له خدایه له رسوله نه آکاه بې
په محشر به له تا عدل ایمان غواړي که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه یې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بین کرم هم توبه هم گناهونه څه گمراه یې
نور څوک څه لَره بد خواه گڼې ناپوهه چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه یې
زمانه به دِ بد رنگ کا غره شمه که هر څو پخپل جمال ښکلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هیچېری ثقل نشته تل چه پورته کښته کېږي یوه ساه یې
که پخپل گمان کښ ځان و تا ته کوه دئ و قضا وته پمثل لکه کاه یې

---

[١] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[٢] محشی ورته ښکلی دی: غولی او انگړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که دَ بنگښ راته ډېنگ ډېنگ دئ   زه هم ښه يم د ما هم برغو[١] تر څنگ دئ
عقل زور دَ غوريه خېل تر بنگښ زيات دئ   غوريه خېل را سرَه هم وَلاړ په ننگ دئ
د بنگښ نه هونبره زور وينم نه توره   دا په کوم توکي له ما سرَه په جنگ دئ
غوريه خېل که په ناکام ور سرَه زيست کا   په رضا ورته بنگښ نيولی تنگ دئ
غوريه خېل او بنگښ دواړه مغلي دي   همېشه ورته مغل وهلي لنگ دئ
که زه گورې[٢] دُرد آشام ورسره شمار يم   خوار هغه چه ئې لما سرَه آهنگ دئ
هر ملخي دَ سر بازيه هنر څه زده   چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنگ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي   چا چه ما سرَه وهلي سر په سنگ دئ
د کينډيو[٣] په ځگو کښ ئې گولی دئ   که ليدلَي چا د ما دَ ښکار تفنگ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه   چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنگ دئ
که پدا دَرومي گورې هغه زه يم   چه مي داغ په خاطر يښَي د اورنگ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ   ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنگ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ   ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننگ دئ
خو طالع را سرَه هسې مدد نکا   گنې تېر مي تر فريدونه فرهنگ دئ[٤]
د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنگ دئ

تا په دوو سترگو مکحولي   چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو   سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته   خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هيچا ښکاره نکړ   ځما اوښی دِی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم   نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننگ نه يم   په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي   همگي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنگ وکړ   که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي   ښې خبري دِي معقولي
چاری واړه په قسمت شي   نه په ځَلي نه په ځَولي
بخت په کور ورکړه خوشحاله[٥]
تار په تار زلفي مختولي

---

[١] د دې کلمې معنی حل غواړي.

[٢] که زه گورې درد آشامو سره مل يم.

[٣] دا کلمه حل غواړي.

[٤] گنِه تېر مي تر شېر شاه بادشاه فرهنگ دی.

[٥] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنیا میني مبدل کړې
فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې

هره ورځ دَ دې فاني دنیا دَپاره
زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې

که دې خپله مدعا پکښې درستېږي
بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې

که کافر درته دَ سود خبري وکا
دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې

که دې سل چارې دَ زړه واړه پوره شي
په حرص به دوه سو نورو ته تېګل[1] کړې

چه دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دئ
که ګنجُونه دَ قارون په کور کښې تل کړې

چه په دواړُو سترګو ړوند په غوږو کوڼ شوې
لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې

په پنځه کښې دي دَ ځان رستګاري دَه
ته پدا کښې هم په څو رنګه خلل کړې

که څلور دئ که پنځه که شپږ اُوه دئ
له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې

ښې خوږې چارېې دَ دین درته ترخې شوې
نفس ترخې چارې وَ تا وته عسل کړې

عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وئ
چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]

ستا پخوا هم دَ دنیا طالبان نور وُ
چه[1] ئې مېنې تار په تار خورې اجل کړې

بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړېې؟

ته چه سترګې تورې خود به پوهېږې
لونګین چه ښورې خود به پوهېږې

سر تر پایه جامې واغوندې ګلګوني
ځان چه هسې جوړوې خود به پوهېږې

تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړې
چه په ګل ئې خورې خود به پوهېږې

په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه
هر دم خوي چه نورې خود به پوهېږې

هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه
بیا مې جام نسکورې خود به پوهېږې

خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه
چه عاشق ته پورې خود به پوهېږې

مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور تندورې خود به پوهېږې

تورې سترکې ستا دِي اې زیبا نګارې مستې
تور نرکس شهلا دِي اې زیبا نګارې مستې

تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم
شونډې دِ صهبا دِي اې زیبا نګارې مستې

ما چه ستا دا ښه کښلې بارخو په سترګو ځېر کړه
ګل د لاله دا دِي اې زیبا نګارې مستې

خوله[1] به دِ آخلې چه پر ستا دَ خاطر مینه
ډېر په تا شیدا دِي اې زیبا نګارې مستې

هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فریاد کا
واړه بې وفا دِي اې زیبا نګارې مستې

خوب کاندې بې غمه یا ئې چېرې قرارې شي؟
څوک چه بې له تا دِي اې زیبا نګارې مستُې

چارې په ما وکړې وائې چارې ځما ندې
ستا نَدې د چا دِي اې زیبا نګارې مستې

تا ووې خوشحال ته نورې لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دِي اې زیبا نګارې مستې

---

[1] خوله به دِ هغه خورې.

ته چه هسي حکم ناز کړې په وګړي　　په تا څه دَ چا پوره دَ چا نیمګړي
دَ دریاب سَرَه دریاب وي یو څو وخته　　بیا په هر لوری پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړِي　　د هغو ماڼۍ وګوره چه لوړي
لکه ته یې بېهوده یاوه باد وړي　　جهان څو دا هسي یاد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ　　هوښیارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ　　دا وَ ما وته ښکارېږِي لکه مړي
چه خوږې مېوې لري خوشبوي ګلونه　　پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سړی بندیخانه دئ　　د ښاروي علاج په ترکېږي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ　　خپل عمل دِي په نوم نوم واړه نومړي

زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خیال په زر زري جامو کړې غچي[1]　　د اسمان ستوري بهي نشِي په دا ټچي
که بادشاه دَ مملکت شِي په تخت کښېني　　چه به تل په جهان نه وِي دا په پچي
ځان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شِي　　دَ سلیمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري　　که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شِي　　راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي

زه خوشحال که خپل مین په ژړا موم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه لیلی یې چه دِ تل په بخره ناز دئ　　زه هغه مجنون یم چه مي تل سر پسې نیاز دئ
ما وې خو یو زه یم نن شهره په عاشقي کښ　　لا تر ما د نور وګړي لاړ لیري آواز دئ
زه تر عشق ځارېږم تر هغو چه عاشقان دئ　　واړه عشق پکار دئ حقیقت دئ که مجاز دئ
رایشی له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ　　هېڅ پرې نه پوهېږم عشق یو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسي مکړه　　پلار ته وایه نشي عشق یو هسي مخفی راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره　　راشه که ئې ګورې پرې بندي یو څه شهباز دئ
سکڼي د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږی　　تېغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ

هر څوک یو یو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته یې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږِي　　چه ته د ما طبیب ئې رنځ به لا ځما زیاتېږي
دا سحر دَئ که مینه که څه لا بله بلا ده　　که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ　　یَو هسي مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
یوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي　　دا یو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنیا لکه حلوا دَه، ښه شیرینه مزه ناکه　　حریص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مړېږي

---

[1] په دې بیت کښ دَ غچ او ټچ معني جوته نسوه، سید راحت لیکلي چه غُچي یو تکیه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بیت حل طلب دي.

[2] نه سړېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننگ کا ننگیالی دئ ورته ښېښي دي وه کاره
یا کام دَ ننگ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپېړېږی

که مښك[1] وُ که گوهر وُ همگي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې
دوه توري بلا دئ پرې مي وژني بابا مرې

وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کړې
دا فتني ښېښوې دِ بیا له کومه دِي راوړې

زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي
زړه لرې دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې

هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي
ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړې

پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته
ما څه هونبره ندئ ستا فتني ناسازي وړې

ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه
څه شو کوټه نېسي دَ پرې هوسیه سترې

ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه
سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو ښېړۍ نغړې

څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ
خداي پخپله دَ رشتینو سرَه مل دئ

په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه
هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ

دَ بد بویو بد بوئې به پټه نشي
که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ

که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه
دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ

ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه
ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ

که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي
چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ

نه به زوړ پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي
چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ

بد کردار به نیك گردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړ قبل[2] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې
بیا را دروم هغه زړه یې هغه ځان یې

همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې
اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې

زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو
په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې

یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ
راته وروایه دَ کوم یَوه جهان یې

که طامع په سریر پاس کښېني گداي دئ
که وَاز وَته دِ شا کړله سلطان یې

په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه
ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې

غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته
که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې

ته جوهر دَ لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا گوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي — لا دِ خوار سره نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګوري — ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پیدا یې — بوري[1] مور که ښاپېرۍ یې را وړې
راته وایې صبوري در څخه څه شوه — تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بیا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې — تا وَ ما ته سپینه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهیان چه ستا په کوڅه تېر شي — دَ عمزې په تېغ ئې کښښوي پڅرې
دَ خوښۍ مفرح را عنایت کړه — تا دَ غم ګولۍ ډېري دئ را نغرې
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي — خلقې دئ په طلب در پسې ستړې
په پله پله در پسې ځم دَ پرېښو نه یې — ځایګهي ویشتلي درومي له بغرې[2]
چه مَیَن شوې درست دَ یار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پرې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې — په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو — وایې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه — بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې — وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مي حؤک یار کړ — ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه — لا دئ اوس دَ باغ غوټۍ غوړېدلې
اوس دِ یار په غېږ کښ ونیوه هوس کړه — چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپري — چه له قد سَرَه دِ سرو سمبېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه — فکر وکړه چه په چا مین کېدلې
دَ رقیب ګونه چه نده شوه لېده دئ — چه وَ ما ته په تېولی کښ موسېدلې
په زړه یاد لَره دا اور چه دئ را بل کړ — یَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ یار له مینی واړه لکه باد دئ — چه په زړه مي ډېري میني ګرزېدلې
چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دئ خولې ښې — په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښي[6]
دا ځما دَ پرېشانیه نه څه وائې — که ئې لا نوري اوړدې دِي درته بلښي

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پريې یعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحیات دئ   په بانه په سترگو سهم و تېر کښي[1]
چه مین شي قبلوي مکر دروهونه   په یاري مي قبول کړي که بنگښي[2]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښایست مخي دِ نشته په خوي وشي[3]

ته چه دا دماغ لرې   څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځیو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو   یو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بیا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري   ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ دیدن رابانديی بند کړې   د ما اوښي په گرېوان ځي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَینم له ورایه   دا لا هم بې بخته نه یم شکر باري
هره ورَځ تازه مانَې تازه جنگونه   تَل دِ ما ته تېرې تورې دِي تیاري
که دِ غاښ و شونډِي گورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دریغه نور نور سحرگر په ملك پیدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا   گڼه نشته نوري تا غُندِي هوښیاري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ریباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرِی گوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غینې په عشق نه وِي بايللَي   په واده په ویر څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته   سترگي وازي په بازار گرزي سر توري
یا ئې نیت د کاسیرئ[4] یا د مېره وي   هره کنُډه چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله   چه ئې گښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېره په رېږه نه خاندِي نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[5]
دَ خوشحال وَیل به بې مضمونه نه وِي

---

[1] تیر کښ یې.

[2] بنگښ یې.

[3] وش ئې.

[4] فاحشگي یا قحبه والی.

[5] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

ترمکې ترمدينې ولاړې حاجي لا دَ نفس له خويه هيڅ نه يې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېري څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تياره شوه چه حق پوش شو که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبينه دئ کاسه هم ور لَره بويه خراجي
دا تاراج لکه شيخان کاندي په مکر افريدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ چه درست اوښ په کُت کښ ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جيحون دَئ نه سيحون دئ لا افزون دئ دَ خبرو دريابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځي خو هم بيا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ دَ سيد غُندي حوک نشته معراجي
زه خوشحال ختك په حب دَ اهل بيتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي په وصال به ئې دَ جا تېتر سرېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم په خوږو نباتو کله څوک مرېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري پدا سپين وېښته به څرنگه زړېږي
بيا به توري بلا لا توري بلا کا چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېزي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو څوک به هسي ناوکيو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ چه په غم کښ په آه آه سَرَه سرېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه يم يوه کس وته د ما ژبه اړېږي
د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمږئ مومې وېريا دئ سپين و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوته باندِي دا دواړه حبطه دئ چه دِ تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا يې مخله که دَ چا په باغ کښ بوټی د کيميا دئ
بخت چه کوږ شي يوه تن ندئ راوړي چه د خداي باندي پېرځو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائم نه وئ يکساني که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
يوه ورځ به ئې دا رنگ زيبائی نه وی راشه گوره چه گل څه رنگه زيبا دی
دَ هر چا ياران دا هسي بې وفا دئ
که خو يار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یاری کښي   که زه عمر تېروَم پدا خواري کښي
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته   خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښي
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري   زه که پروت یم همېشه په بیماری کښي
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ   که ئې مینه زیاتېدلای په زاری کښي
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو   بل به نه وِئ هسي ترُک په خونخواري کښي
دَ رهبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ   چه مي یار مونده دَ ده په رهباري کښي
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ   که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښي
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښي

جهان شرم نام و ننگ دئ   که دا نه وِي جهان رنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته   گل به څه کړې چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي   نور حوَک نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته   ولي یار می په زړه سنگ دئ
ترښکنځلو ئې ځارېږم   بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت   په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ   بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي   سړی هاله درست دانا شي
ناداني ئې پته نده   چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا   چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا   چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا   چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو   له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ   له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده   دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هیڅوک نشته   هر سړی خپسر دانا گڼي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مټ کا   پخپل زړه کښ هر تنگ خرخ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ   که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي   سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ
یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ
چه د یو لَره درومم گور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو
چه زه کرم هغه نشِي هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسِي په زړه کښ
یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم
دا کل واړه پېږي ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته
د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو
په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مرو کرزم
یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم
چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ
ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر يې
زووَلي يې له حوري که سرِی پرِي پيکر يې
د ماء و طين له ميانه څوک دا هسي پيدا ندئ
پدا حسن جمال تر مياشت و نمره لا بهتر يې
چه شونډو ته دِ گورم تر ياقوتو لا تېرَي كا
چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر يې
که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښ
په دواړو اننگيو داغ دَ واړو دَ ځگر يې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له ديدار دي
که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر يې
که آه نالش مي وکړِ مسلمان نه يم کافر يم
را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر يې
په حسن په ښايست کښ دِ څوک سيال په جهان نشته
که دا عيب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر يې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه يم
په څو په آسايش بې غمه پروت پخپل بستر يې
خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پايې
په څو به ژوندَی پايم ته مي خود په حال خبر يې

چه دا هسي بې نيازي کوې دا ښه کړې
زه به نور ياران پيدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه
چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مينه
نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځني صبر وُ چه گنگ دئ
نن ځما طوطا يو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځه دَ يار غمه!
ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې
گوره بيا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ
چه ليدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې
دَ غمزې توره دي ماته شه په ما کښ
غم مي دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې
وايې ستا په عيادت د ما رضا ده
مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې
چه تر خولې د بېلتانه دَ ويَل وباسی
د خوشحال خټك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصيحت نکا ډِغري
دَ هغه زويه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ
كه ئې گورې ورځ په ورځ ده كهتري
لكه موږ دَ بابا زويه وُو په نغته
اوس په دا دور له چا طمعه لَري
كه له پلاره زويي مومي په راي درومي
گنه نكا زيست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې — خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هيڅ حق دَ نمك ته نظر نکا — په نايافت کښ بهانه غواړي نړي
اوس په سپينه ږيره زر غواړه خوشحاله
که په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خيال په زر زري جامو کښ درومي — که نظر په خوار وکړې ثواب به مُومي
بکښي ځرنگه هوښيار مرغونه بند دئ — ستا دَ ورځيو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي — چه پرې هر کله دَ زړونو ويني شومي[1]
زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ — که هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مينه يواځي په ليلي دَه — تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خيالُونه — پدا کار به وِي تا غُندي څوک سلومي
دَ ښايست سَرَه هزار کارُونه نور دئ — چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي — دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[3] به مينه ما ته شِي په کومي؟

چه په سب دَ ابوبکر د عمر دئ — که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
دَ هغو په مرگ ثواب گټلَي بويه — چه بدگوي دَ ذي النورين دَ حيدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وکړه — تر سگانو تر کوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پوری يوولس دِی يا دوولس — چه همه زويه نمسی دَ پيغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور — همه واړه دَ دنيا دَ دين سرور دئ
له اوله تر آخره که گروهېږي — دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سيد نه وِئ په زړه کښ — دَ هغو سرِيو تل خاوري په سر وئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم — لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو کښ کمي دَ قدر نشته — صحابي دَ پيغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب يم
چه ياران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپينه ږيره کا ځواني نکاري — پخپل ځان باندِي به و کا ځني جاري
که په خوله دَ زاړه يار تر سر جارېږي — په زړه ندی ځواني هيڅ دَ زاړه ياري
نيك و بد پدا جهان کښ پيدا کېږي — نيك و بدي دَ زاړه نه دئ وېزاري
خو ښه ځوان د ځواني ښځي په غرض دئ — که بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزاري

---

[1] د زړه ويني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مينه.

[4] دې کلمې ته محشی د خربشوی ترجمه ليکلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصيل هيڅ ندِئ راغلي ښځې واړه دَ ښه کار دِي طلبګارِي
زوړ دِ ځواني ښځې نکا که ئې کاندي فکر بويه چه له ښه ځايه دي بارِي
له ښه ځايه له ښه کوره ستر پوښي په حيا په شرم ننګ وِي خبردارِي
چه په پلار نيکه دَ ننګ و ناموس نه وِي هغه ښځې قباحت ته دِي تيارِي
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکړه ناپکارِي

چه خداي په بت مين کړم که دا عيب دَي هم وِي دي سجود که دوڅن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله درست خلق دروغجن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنګه په ملك ګرزم ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
کافر يم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبې ستا نوم چه زکندن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښېږدي کوڅه به دِ وطن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
تحسين لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ د خپل شعر سخن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
چه ځوان وم دا يم زوړ شوم په رشتيا رشتيا خبره عالم د ځان دښمن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
شيخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ويل کا په مخ ئې منبرهن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي

چه مي ولېيدې دا ستا سترګي خونخواري چه تر اوسه لا ژوندَي يَم شُکر بارِي
په يارِئَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي چه څلور پيسې لَرِي دَ هغه يارِي
ما يَوه دَ زړه په غوره دهَ نيولې که هر څو په جهان ډېري شِي نګاري
وې[1] ئې څو لرې ګلِې ځما زړه کښ تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېږي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي په غلا غلا دَ ميني کار کړم چه په حال مي خلقې شوې خبر داري
په خاطر به دِ قراره قراري وِي که دا خپلي سترګي ونيسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي چه مِي ورځ او شپه په مخ ځِي لاري لاري
نه يواځِي دَ لاله په زړه کښ داغ دي په دا باغ کښ سينې ډېري دِي داغداري
په خوشحال ئې عندليب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخيست ګل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
په رشتيا وَيل دِ هسي باوري شِي چه پيدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندِي
که ئې دواړه پېښې تناکي په خدمت شِي د خدمت منت د نه[2] کا په ده باندِي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړي همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپاندِي

---

[1] وايي څو لرې.

[2] وَنَکا.

[3] يعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ ليري ځني گرزي   د خوښۍ په وخت دِ عيش ور سَره کانديِ
چه نادان ته نصيحت وايې خوشحاله
دا دِ وارِه ناداني دَه په ځَان خانديِ

چه نظر دِ په اغيار هورې دلې وئ   ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم   که مي تل در پسې هسي وا ويلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته   که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
يو ځَل بيا سر توره مسته را ښکاره شه   چه گيسو دِ په سپين مخ شملې شملې وئ
ته به وايې دَ گلاب په گل شبنم دئ   چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقيب له ويرى بل لوري ته سترکي   او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصيحت اور دئ   اوس به چېري د دې نور خلق په خولې ويړئ
چه له سترگو مى[1] غرېړى غنم رنگه   جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي   دَ هوښياري په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له ليدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې   نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترگو په ځنبل کښ   خبر دار شه په روش د زمانې
په يوه زمان دِ شاه بيا دِ گداي کا   څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه   څه وُ څه شو بيا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاگ کله گلوُنه   څه اميد په آرايش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نيول دئ   غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ   که لذت لَرى خورش د زمانې
پت اميد دِ پلار دَ زويه سَرَه پرېکا   څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ   راشه گوره آزمايش د زمانې
حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو   راته مکړه ستايش د زمانې
زر علته زر فساده زر عيبونه   پيدا کېږِي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنيا وَ آسايش ته   هم هغه کا آسايش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پياد وِئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځَي غوټه کړې خبريِ   بد خواهان به زړه را يخ کا شېوه گريِ
يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي   يا څوک نشته په ښايست تر تا نادريِ
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځَار کړم   که ياقوت دِي که سره لال که مرغلريِ
دا څه جام دَ ميو نه دَي چه ئې ته څښې   دا مي ويني دَ عاشق دِي چه ئې نغريِ
هغه کار لکه دوه تورُو سترگو وکا   هسي کار نشِي په توره[2] په لښکريِ

---

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک په څو[۱] پایي ژوندَي له یاره مرگ دَي   دوه قدمه بېلتون هم له یاره لري
دَ ترکانو غَشي ښوَي دورمي تر زړونو   دَ ښو ناوک ئې ښوَي دورمي تر زغرې
دواړه شوندې یې د خوشحال خټك په خوله کړه
د طوطیانَو ور کوَي خلق شکرې

چه مې زړه پسې مېښ مېښ شي   صبر و هوښ پسې لېښ لېښ شي
د هغو شونډو شربت به   یا نصیب چه کله چیښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي   چه توبري ځَني وکیښ شي
په خزان کښ نوري وني   توان لري چه سبر سریښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ یم
که خوشحال له خوبه ویښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوړي   شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لړي
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشِي   چه په چا [۲]شوې ستا دَ خولې خبرې زوړي
په لحظه لحظه دي وینم قهر قهر   په ځایي خصلت دا هسي خوړې[۲] خوړي
ستا په لبو[۲] به لباب شم په دا خوښ یم   که هر څو مې دَ اوره غُندي اَغرې
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره   په هجران به ئې آخر لاسُونه مړي
عقل و هوښ ئې و سرې وته پیدا کړِ   دا چیچل داړل دَ پړانگ دئ یا د یړي
دا بېدرد که په ظاهر سرې لیده شي
وَ خوشحال ته مج مېږي دئ ماشي سپړي

چه ما کړی په جهان کښ رښا سترکي۲   بې له تا مې خوړې نشوې په چا سترگي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته   په قطع دئ رندې شِي ځما سترگي
ښکاري چه غرڅه وُلي ورته گوري   ته یو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[٤] مي له هیبته وار خطا شې   چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غریب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[۱] به څو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسني املا سترگي په معروفه یا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زبر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا.

[٤] هر گوره له هیبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منګلي نه کا کښلي هونبره نه وئ ځربي غوښي ورته تلي
مرجوينا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندي دَ بحر خوني ګلي
عاشقان چه تر سر تېر شي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځالي هاله ګوري دَ کبکانُو ښايسته سترګي کجلي
چه دَ اور بڅرى باد سَره رفيق شي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سَرَه نه روان شي بيا هاله بيا يې په مخ ډېري خځلي[۲]
په تحصيل پسې ئې ځکه[۳] کوښښ بويه که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[٤]

چه و باز ئې ورکوَلي تېريې نوکى تر تېتو به ئې يستې دَ زرکي ځوکي
دا باښې نظر دَ چتىْ[٥] په لکىَ د شهباز نظر د ميور[٦] په ځوکي
دَ کارګه توره مشُوکه دَ ګندګى دَه قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د ګلرنګو ناز په هر کله دَ ورو دَئ بيهوده بې ځايه ناز کا رنګ املوکي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنګ کړم يا به کُښل کړم دغه ستا شونډى ملوکي
اَفرين دِ په دا تورُو شهلا سترګُو چه ئې کښلي دَ کشمير کړلې مملوکي
لا به کله هغه ګل په چمن راشي دَ نرګس ګلُونه ګوري سترګي بوکي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَى خلاص ندئ ځوک په ورو ورو ژړا ژاړي ځوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ ګُلو پرې ښايي که دَ هغو په ږيره توکي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان کښ يا دَ ښو دلبرُو ځي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځوانى په بوسه نکا
پښتنې جونه بخيلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نېولې په رشتيه مي ده نيولې
لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
ځوک دِ هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنګ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
ګُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نيولې

---

[۱] يعني غواص.

[۲] يعني خس او خاشاک.

[۳] ځله.

[٤] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[٥] د شتى په.

[٦] يعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوړو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورِي
که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پورِي
دا خوي ځما قدیم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړِي
چه بې له زیبا مخه راته خس وې چارِي نورِي
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر
هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورِي
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی
نه ګرم نه ملامت یَم که تل وینې ژاړِم تورِي
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي
دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپورِي[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ
ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پورِي وورِي
ښه باز دِ دَ خوشحال خټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لړ ئې پلورِي

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي
دا پیاله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَرَي زړګي را کړ
چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه
چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي
دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه
د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ
په دروغه سر ترِم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ
هر قدم چه پکښ اخلم دار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې
چه مي ستا له غمه وینی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي
ما په زړه کرلَي ستا دَ میني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړِم خبره
تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ
هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ
پدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ
جو دانه صبر پر ما باندِي لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه
نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ یار جفا کا
ګټه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي   کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده   د گل بخره ژړبائي
تا چه شان د لیلې واخیست   که مجنون شم را ښائي
د لیلې دَپاره سر شو   خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې   پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[1] وهلي   درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم   ته مي بوله هر ځَائي
چه به زه بې تا نه پایم   بې چیچي لوېټ پائي
چه ئې ولیدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې څیزه حاصل وئ   دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي   بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ   دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ   پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ   غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته   که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار دَ زلفو په کمند دئ   بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي یار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم   دَ نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ   دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم   چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دین و دل کړم   چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائی بس ده   نور به دېري یاریَ نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکړې   کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهري دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ   ولي بوي ئې په چمیار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چمیار له خوني تښتي   په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ   یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[2] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[1] دو نهـ.

[2] یعنی دَ یوی تبش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې — چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې — په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه يم — چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه — چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي ګلُونه څه دِي چه ئې ستايم — تر ګلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتّنه — چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره — چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې

که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وئ — دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په ګل رايشي ناري کا — وائِی دا چه يَوه ورځ به ګلزار نه وئ
دَ زړه چاک مي به په هيځ سَره ور نشي — څو ګنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم — دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پټ کښ — چه ئې هيځ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم — بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدې طبيبه! — چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِی نوم حرام دَئ — چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ

هيځ مانه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې — چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ ګل تر پاڼې — په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبې ډېري — چه خوشرنګه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي — چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا وربانډې نشي — چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ — چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې

چه له ميني ستا په سر لوړې خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ ښارويو سَرَه تېر وئ — زيست روزګار دَ هغو هم په هغه څېر وئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا — که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن — ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وئ
که په زړه بانډې پراته دِئ زر غمونه — چه مي يار په نظر کښېوزې واړه هېر وئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم — که دَ يار له لاسه زهر يا ګنډ هېر وئ
دَ ښه مخ په نداره به لکه روغ ځم — که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا — دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کاندِي چه شېر وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي	چه فلیل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټك خو کنبلي مخ په کار دئ
که د سوات که دَ پکلي که دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سیده شي	قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سرینبی په زنګون وئ	په فکرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترګي توري ورځي سَرَه زیب کا	بیا په تېره چه و سمه پر کښیده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ	دا ئې سیوري دَ څړی ده چه لیده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا	دَ یوسف خوبي که هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتیاط ږده	چېري نه چه مي بانه پرې خلیده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز کا	هغه ځاي چه ښه دلبره شنیده شي
زه پدا سبب په دوو سترګو مَیَن یم	چه چهره دَ ښو یارانو پرې لیده شي
له قسمته زیاتي مه غواړه ناپوهه!	و هر چا ته خپله بخره رسیده شي
لاس په لاس ئې ګرزوي هنر آموزي	چه ښکاره دَ هنرمندي کښیده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
که دئ سرې ویني رواني تر دیده شي

چه ښېرې وَ ما ته وکړې ژونده وې مي	چه مي یاد کړې په ښکنځلُو نهاله وې مي
دا چه وايې راته ځیر ګوره چه موړ شې	که تمام عمر دئ ګورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ کړل	چه دَ دوي په وینا غوږ کړې پرې څکوې مي
ما خپل زړه وَته وَیل چه اې بد خویه	څه په هر صورت مَین شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو	څه دا اوس راته ویل کړې اړه وي مي
که می سر په عشق کښ درومي هم دِ لاړ شي	خپل وژلی راته شمارې وېره وې مي[1]
که دَ زهرو پیاله راکړې هم به وایم	خداي دِ خیر وَ تا درکا ژونده وې مي
چه ګهي په مخه رایشې کنکس[1] خورې	یو تر شا نظر وَنکړې ځوره وې مي
کشکه زه دربانديِ نه وَی مَین سوي	تا ناداني مینه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنګي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ویه وې مي

چه درومې په انګڼ کښ درست انګڼ سَرَه یو ګل شي	د منبکو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار کاکل شي
چه سترګي کړې ور پورته په نرګس شي بلا سازه	چه زلفي کړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هیڅ یَو سَرَه و نکا	که واړه دانایان می په دا فکر تأمل شي
عالم وایی و ماته له ښه مخه صبر وکړه	حیران یم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني یووړ تورو سترګو
کله صید دَ شاهینو تر منبکو تر منګل شي

---

[1] دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی ګنګوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر ګوشی را وړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کښلې   که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شیخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو   دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري   سر گښته حیران پرېشان گونه ځېبښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته   تار په تار دَ سر وېښته ایرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښایسته دئ   ما یَوه ده غوره چوڼ پکښي وکښلې
لا به کله نندا‌ره دَ هغه مخ کړم   چه مي گډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پیالې مستي لَرم په سر کښ   چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د مښکو پټېدنه نه دَ عشق شته   په اذل ئې نه دِئ دا پردې پوښلی
چه مي تل دَ مخ ثنا وایې خوشحاله!
په صله مي سپینه خوله درته بخښلې

چه گلرنگه معشوقه لَرِي په کور کښ   دَ صحرا سیل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه   چه مي یار سَرَه خندا وه په بیور کښ
لکه لوند خرخوړي تا وکړې نم ئې نه وئ   بېلتانه هسي پخوړ[١] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځِي   په جهان ئې فیروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ   تر قیامته به یادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[٢] په جهان نه وُ   که د هیر صورت پیدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ   آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نیسي   چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننگه سَرَه څه دئ   څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ
دَ خوشحال دَ زړه مي ښه نندا‌ره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورایه را څرگنده مسته شاشي   دَ جمال ئې په څو رنگه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنیسي ماښام کا   چه پلَو له مخه لیري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زیاته دَه تر نمره   چه دیدن وته ئې غټ گورې په چا شي
تر یانه پوری ئې گوډه سي کوتره   تر وَیل پوري ئې گنگ گویا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سینه زانگي   یماني بارخو ئې گل غُندِي نما شي
مرگ می سل ځله قبول بېلتون دِ نه وِئ   دَ دې هسی یار بېلتون تر مرگ بلا شي
په مانِې ئې مرده شو یو کرَه عید وئ   په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقیب په سر کا توئِي   چه گله له منځه وباسِي پخولا شي
چه په نه لیدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِې دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي   چه عارف دَ مصیبت شي عافیت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا   خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[١] نښتېځلی او په تکلیف اخته.

[٢] رانجا او هیر په هند کښ دوه مینان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه   بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا   شگفتن دَ باغ د گلو په نوبت شيِ
دَ یوه ماڼی شي سر دَ بل نړېږي   په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه   خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي   یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په تورو اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ   عقل ځکه عقیله[1] دئ
که مثال ئې له ما غواړې   عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده   چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپري کا   اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ   سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته   واړه کار په وسیله دئ
دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال ختك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شگفته شي   صلوات ئې په جمال باندِي گفته شي
آشفته کاندي روزگار دَ پرهېز گارو   چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلبلاند شم   لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترگو   دُر گوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وئ   ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده   او که نه پرې به وگړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي   په هر ځَاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لَري سړَی سړَی هاله شي   بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ   که په چا د آشنایيِ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره   دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بلاَي بویه   چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وِئ   په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه   مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مټ کا   که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[2] شي

---

[1] یعنی پېښې‌تړ، هغه شی چه د اوښ پښه په تړی.

[2] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ږانده وته اسمان ښئيي يا ستوري   وايه ږُوند به ئې په كومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپيرک باندِي تور تم شوه   روښنايي دَ نمر ښكارېږِي   په هر لوري
كه ځښتن ورته زورل[١] كا يا ښكنځل كا   مريی هم په زړه كښ هسي ځښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي ونې   كه باران د ببنكال په شېبو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ   څوک له ځايه زورَوَر شول څوک كمزوري
راشه نن دِ د نخاس نندارہ وكړه   يو كالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل تړلي   ځني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حكم دَ چا لاس دربانِدي نشته   پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري
په تلوار په اضطراپ چه صبر نه كا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ   دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راكړه   لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وكړ   نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته   چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته   چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ كومي ميخانې دي   چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اَوړم   چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وِئ ميخوري كړه   دَ بلبلو په آواز كښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي   همېشه پدا بازار كښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر كله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه كښ خوشخويَ   دَ جنت هوا به هم كړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه كښېوتل په لاس كښ   چه په كور كښ ده خوشخويَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وِئ   چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا كېږې   په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان كښې   كه ئې ګورې دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې   پيكه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ
په جنت كښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېير له كويَ

چه په آن و آن په مځكه په اسمان دئ   په غمونو په ښاديو كښ انسان دئ
دا يوه ځمځه دَ ځان ويني بلا شوې   چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو   په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
كشكه ته پدا دنيا همېشه پائې!   په احتياط احتياط كښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[١] زورې كا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی   ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا   ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته   چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږِي   په ماښام کښ روښا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي   لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په ښو ئې اوښي ندِئ آوېزاندي   همگي دُرو گوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وِی پاښي   پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا   هغه څوک چه په گیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندِئ
دا همه دَ یَوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ   دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه   چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي   چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو   چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق گڼِي خپل خپسر   چه گواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په گور خلف دِ غواړِي   هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه گله ده دَ تېتوانو   را ئې وَښیه چه کوم پکښي تفچاق دئ
دَ تېتوانو نه همه تېتوگي زېږي   که الغېر[١] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ   دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ   دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدې څه سود دئ   دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا   چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
ښه لایق زویه مور پلار په نېکي یاد کا   نالایق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ   نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ   دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
که هر څو دَ سړي ډېر زویه پیدا شِي   بیا په واړُو کښ خو یو زویه انځور وئ
هغه زویه خو په گور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وئ

---

[١] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دئ — په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په سترگو — څوک چه تُركي دَ خطا ستائيي خطا دئ
ښاپېريه كه هر څو ستائيي وگړي — ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي — هغه زړونه غندي كاڼي دَ ببديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري — ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس كښ — يا به سر درباندِي بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مكوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بې پروا دئ

چه مي كړي هر آثام دئ — كه په خوله كه په اندام دئ
اوس له واړو توبه گار يم — په اخلاص مي دا كلام دئ
تر كرم را باندِي وكړ — ستا كرم په هر چا عام دئ
په دوه سترگي مي منلي — چه دَ شرع هر احكام دئ
واړه امر مي قبول دئ — ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راكړ — دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره — نفس مي مدعي خود كام دئ
په توبه كښ ثبات راكړه — لكه حكم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونگړم — كه زه لافی كړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وِئ — دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه — چه پرې يبښَي نبي گام دئ
نور به څه كرم ډېر خواستونه — دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې گرزوې ورېږ[1] — يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ تړلي — په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
كه مي وړمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې — مرې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته گورم نه مرېږم — دا ځما سترگي به كله شي مړې
ستا خوږې شونډې نبات دي رقيب مچ دي — ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ كښېنولي — لا به څو در باندِي كښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سرَه خندا كړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي — چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوړ دَ محبت لَرِي په زړه كښ — كه پرې زر كالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته — يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِی له موره چه بدذات وی — په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو كښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ گورم ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی
که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوې نور به نشي

چه په حسن په ښایست دِي زوروَرِي دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند نه مي شهد په غرض دِئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ ښو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي چه په شین شین یون کړې ښېوه گرِي
یو نظر په درست صورت علامت وکا په مثال لکه بڅری وچی سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري
چه څوک بې عشقه څه وائی باور وکړه
لکه باد دِي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه می فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
گړ شه وغواړه باغونه په هزار رنگه مېوې خوره راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښی واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر څرگند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي راشه راشه رنځ قبول کړه که ته گنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
پېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره ځلور میندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ دَ اوبو گواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[2] نه پلاره او ځلور میندی، نه اسمانه او ځلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه   چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوګند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[1]   فلك ډېري ننداري را وښيلې
وار په وار مى واړه ولیده اغيار وه   چه همېش ئې دَ يارى لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه   له هغوى څو خبرى واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښى هغه غاښ شته   چه به ما په اننګيو وه چيچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي   ویړیاندي چاري واړه دِئ په تللى
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازى دِئ زخغملي
دَ جهان ګلونه واړه بې وفا دِئ   بيهوده وربانديي ميني کا بلبلي
کشکه زه يو خر غڅکي وَئ سړى نه وئ   هونبره چاري سړيتوب را ونمايلې
دوه رفيق دِي دَ يوه په وَيل ډغ کړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دين نه دَ دنيا دي ځني نوري   دَ ياغي دَ اېل په منځ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړي کله غنم وشي   پټه نه ده چه کړې هغه آخلې
يو ئې ټوله په محنت ګا بل ئې يوسي   راشه ګوره چا اولجه کړه چا ساتلې
يا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
يا ناحقه دروغ خلقه سرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقيق ندئ موندلي   که صفت ئې واړه خلقو دَئ ويلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال کاته کښ ما ليدلَي
يَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه   د ما زړه وړي دَ ښو په تار پېيلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني يم نيولَي
په هر لوري کښلي ډېر دِي خلق وائي   څوک دِ يَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرګ وته مي مينه ستا غمزه کا   خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نيولَي تل بانديِ سپارلي کا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ويل که چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شِي مخبط شِي   زيست روزګار دَ مخبط سرَه غلط شي
دَ حرص درياب تر شرقه دَئ تر غربه   حريصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځما بېړى لاهو شوه په درياب کښ   لا به کله دا لاهو بېړى په شط شي
دته درزي جامې قدر قيمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلى ړيره سپينه ازمويښت دى   لا د ما و عاشقى وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ   چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته یاران مي هسي ملك ته ولاړل　　چه نه ځاي دَ پیغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل یار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لویو کتابونو دانشمند وِي　　دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې　　و هغو وته پټوي[1] خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي　　و هغو وته ګسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا　　چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا　　د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته　　ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئَ یار ځما دئَ　　چه په مخ ئې عندلیب شوم کار ځما دئَ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم　　که ئې ووینم په سترګو زار ځما دئَ
که واعظ مي له ښه مخ له میني نیسي　　که مي لاس وربادي بر شي پلار ځما دئَ
بې له کښلیه زېبا مخه که ګلزار دئَ　　چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئَ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم　　ته به وايې غم یکلخته ښکار ځما دئَ
همېشه به په ما وار دَ رقیب نه وُ　　بیا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئَ
دَ خپل یار سَرَه دوږخ ځما قبول دئَ　　که بې یاره جنت مومم نار ځما دئَ
بت پرست کله دَ بت له میني اوړي　　زه که مینه دَ یار پرېږدم عار ځما دئَ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار یم دار ځما دئَ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ　　مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصیحت وئَ　　څه عجبه آګاهی لَریی په زړه کښ
دَ ناصح په نصیحت به اصلاح نشي　　هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي　　که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئَ څه دئَ　　چه هر چا سَرَه سیاهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو　　ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټینګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو　　بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي آلا شوې — دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندي — واړه ستا دَ مخ په خیال شوې
لیونَی شوم خوب مي نشي — راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله — چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه — چه مَیَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا — د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ — په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که یواځِې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خیال درې — تور وېښته شو دَ هغې سپیني وړې
دَ روانو اوبو کار دَ عمر یَو دئ — بیا به ورځ و شپې را نشي دَ نرې
محبت بې خدایه واړه که ئې ګورې — دَ دریاب په مخ دَ خلیو پل ترې
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم — نه پوهېږم ښاپېرې یې که سرې
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته — که هر څو روانوم دَ زړه بېړې
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا — چه تر خوله ئې ستا دَ میني شي جرې
دَ خوشحال زړه په تقوا کښې لکه غرُ وُ
ستا په مینه بکباره شو و ووړې

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندې — سپینه خوله سرې شونډي دواړه زلفي اوېزاندې
یار را سَره یار دَي د هر غم مي غمګسار دَي — غم اندوه مي نشته چه رقیب را رخه[2] کاندې
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلِي — عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندې
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي — پروتو دي په ګلو د سنبلو پاڼې تاندې
زه ور پسې درومم دَ یوه نظر په طمعَ — بیارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندې
بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره دېره مینه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال ختك ته خاندې

څو بېږې پدا سیند کښ ډوبي ولاړې[3] — چه تخته ئې مونده نشیی که ئې غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولي — لکه لوند لرګی په اور یېښې څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دي له ځَایه — هغه هونبره به وژاړي څو د ویاړې
چا ئې نوم راته وا نه خیست چه دَ چا دئ — مناري مې ډېري وَلیدې وَلاړې
په زرو رنګه غمونه دَ جهان شته — په زرُو رنګه نارې واوره دَ خراړې[1]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ — خلق څو خبري کاندي غاړي غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي — غوړوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[1] محشی ورته کښلی دی یعنی سرې.

[2] حسد او بغض.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده　　لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي　　د بادشاه تر خوا نه به کَنم خځاړې
غافلان په غوږ کاږه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ　　هونبره غم شدت بلا پرېوزي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دئ　　دانا پاکو بد په دا پرېوزي په زړه کښ
په یوه ښیښنه کښ شاش د قارورې دئ　　او دَ بلې ښه صهبا پرېوزي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې　　دَ سړي هغه هوا پر ېوزي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي　　وایه کومه تمنا پرېوزي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ　　په ناحق کینه له چا پرېوزي په زړه کښ
نه په پند ځي نه په بند ځي نه په نور څه　　چه مزه دَ ناروا پرېوزي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږي هسي ته شې　　هم هغه خو یو نه ستا پرېوزي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وِئ　　چه د گل ئې هر سبا پرېوزي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر گرزي　　اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو　　چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزي په زړه کښ
د خوشحال غندي به بېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځي په هی هی　　څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ　　په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه　　په هر لوري ورپسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا　　حڅوک همېش ور پسې گرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښې خمونه　　دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرگس دئ　　دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غوارِي　　چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شومْ
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي　　څوک به ستا په اننگیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي　　د وُربل غوتی دِ څه له ده آرتي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه　　په دربار دِ فریادي دِي ځیري ختي
چه ئې پسي شاله ما هونبره ویل کړه　　مخامخ د هغو ولي زبي نښتي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي　　چه همېش د رقیب خبري نغوتي
یار په هر لوري جلوه کا ورته گوره　　که دِ نه دئ د لیدلو سترگي تتي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه　　په آواز به دِ بلبلي شي ساکتي
گل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ　　چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنګ بيا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[1] لړلې ختې

ځما مرګ هغه زمان دی چه رشتيا دَ يار هجران شې — كه هجران له منځه ووزي نور به هر مشكل اسان شي
زه به ځان جهان ښندمه، په اشنا پسي به ځمه — پرې به پاسه قدم ږدم، كه دښتونه بيابان شي
تا زړه وركړ يوه هرنه يوه هر يوه بشر نه — لكه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځي چه ښېل وان شي
يَو خدنګ ئې وَويشمه وائي بل به دِ هم ولم — ورته پروت سر مي نېولَي چېرِي نه پدا پښېمان شي
ما دَ شاه دَ خولې سودا كره په كروړونو ئې بها كړه — خوله ئې لنډه دَ هر چا كړه مګر دا په شاه جهان شِي
له يو هسي مي روزګار دَئ، چه ګه يار كله اغيار دئ — په همه كاره هوښيار دئ خو په ما باندِي نادان شي

دَ خوشحال خاطر سوخته دَئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شِي

ځما مَيَنه ياره چه نن ناست ځما په كټ يې — موندلی مي په بخت يې كه موندلی مې په مټ يې
آرام شته دَ زړه كام شته دَ چمن لاله غوړېږي — په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ يې
نه دين لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل — په دواړو ستركو ورځيو تا لا كړوني دَ درست هټ يې
چه مخ وته دِ ګورم لكه نمر هسي ځلېږې — قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ يې
چه ته را څخه نه وې يو كنګال[2] دَ زمانې وم — پادشاه دَ درست جهان يم چه له ما سَرَه لټ پټ يې
پېرې به په ګلزار كړې كه بلبله دَ ګلزار يې — ګندګی لَره به دروميِ كه په اصل تور ګونګټ يې
دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ كښ نېسې — په زر پردو كښ كښېنه بيا د ما وته په چېټ[3] يې

په خوب په بيداري كښ همېشه په فكر ستا دَئ
اورنګ وته خيبر دَئ وَ خوشحال وته كوهټ يې

ځما زويه دَ ننګ ندي نمر پټار[4] دئ — پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ
نه ئې لويه اندېښنه نه ئې لوي كار شته — دَ مغلو وَ طباخ وَته تيار دئ
دَ منصب دَ اضافو خبري كاندِي — په عزت په حرمت كله خبردار دئ
اتفاق يګانګي ئې سَرَه نشته — همګي روان په بېله بېله لار دئ
يَو څرګند قابل هر ګز په دوي كښ نشته — كه و دېرشو ته نيژدې د ما په شمار دئ
په الكش الكش[5] ئې ستړي كړم ښكار نكا — د كوټه سپِی كوكري پكښې سه چار دئ
يو څو دي پكښې هر ګوره نا پكار دئ — دا نور زويه مي لا لږ او ډېر پكار دئ
نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننګ دئ — اندېښنې ئې د ناكس دَ ناسردار دئ
نه له پلاره نه پيدا دئ نه له موره — خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ
چه به تلل دَ نا قابل سړی دَ وړاندي — څو دا هسي بېرقونه نګونسار دئ

---

[1] څو وه.

[2] په شيدو ككړ لوښی چه اوبه ولغړوی، كنګال يې بولی.

[3] دا كلمه په يوه نسخه كښ چڼ ليكلې ده.

[4] برګ بروګ ځناور يا مار.

[5] په الكيش په الكيش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکایت له نورو مه کوهَ خوشحاله
چه خپل زویه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته یو څرنگه خراب شوې
چه وو در څخه لاړل، په هر څېز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي
چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شيخ شباب شوې
دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ
دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼې پيچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه
په حزن په حسرت دَ یوه هر دړ ناياب شوې
په باغ[1] به دِ چه کښليو ښايسته بلبلو ږغ کړ
یوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
ښېرئ دِ دَ سينې په زور چه پاسه تله په غرونو
غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ درياب شوې
مزري به دئ له ترسه په هيبت وه په کوهسار کښ
نيژدې درته وېغ وېغ کا دَ گيدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې
بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرى وېښ وې بيا به هم چېري ويښېږې
هَي هَي دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې
پېړې لَري خوشحاله دَ اسمان نندارې وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ
چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خيال لَري په زړه کښ
هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي
چه دَ يار له داغه آه کا هغه گرم دئ
عشق يو څه عظيم بادشاه دئ که ئې گورې
چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه
چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د گدايانو هسي چار ده
چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندن دَ ونې ځکه بوي روان شو
هر چه ولي ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله
که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پيدا ده
په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ
که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَيل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نيولَي
څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَي
له کبره ډېره خياله به څه سم وايې و چا ته
دَ کلي د محلت سرَه چه زيست کا نا نمنځلَي
له گوره نه به پاڅي رنگينه جامې اغوستي
دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلي
چه سترگي په رنځور کړې برنده کښېنې خوري زلفي
چه غټ به درته گوري يويو مرد بويه بللي[2]
هر گز به اروېدلي دَ ليدلو مخي نکړم
خوبى دَ يوسف اروم ستا جمال مي دَئ ليدلي
په ورځ دَ جدايئِ څوک څه وائِى و ما ته
مرده وته هم کله نصيحت دَئ چا ويلي
که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وِئ ځني تللي

---

[1] په باغ کښ چه د کښليو.

[2] يو يو بويه مرد بللى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي   ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښي هونبره قال و قیلَ   واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه   کل واړه که ګورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سېبه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې   سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَننه هم دَباندي   هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال ختټك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه ګل ده تور ګیسو دَ سنبل پاڼي   پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي
شونډي دِ ژوندون بخښي په سترګو کړې خونونه   ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[1]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو   رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[2]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده   خال دِ دَئ په زني که دانه ده د مماڼي[3]
ته په پالنګ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم   پنډ دَئ د ګلونو که دا ته پټه په پاڼي
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځاني[4]

خندني هسي لر بر ګرزي برسېري   برابر په تورو ورېشي سر تېري
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي   بل هزار حیله په توره پیسه پېري
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ   که ئې خلق دَ منګلو ځښتن شمېري
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا   د نامرد یا په ورغومی یا په لهټېری[5]
دا دوه څیزه پټوه په څه به پې شئ   د نامردو نامردي د ښځو نمېري[6]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ   دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېري
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېری په زېري

خسته زړه مي چه نګار هورې هورې وئ   هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم   هر څوک وائي چه ګنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان ګوره   د ګلابو ګل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئِ خوان ئې نورُو ته کښېښ   غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنګ ئې اوښته ورځنی نشته   لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[1] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[2] پټان یې.

[3] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[4] نادان یې.

[5] دا کلمه په یوه نسخه کښی لېری لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لټېره یعنی بله ګرداو بیهوده.

[6] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارو باندي ګرزي و هندی[۱] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په ګلونو باندي ګښت ګاندي بلبلي پروانه غریب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه یار هورې هورې وئ

ښځکي له ښځکي نه خوند اخلي همسایه له ګاونډی نه پند اخلي
څه به غم دَ صغیره ګناه هغه کا چه په غاړه کبیره څرګند اخلي
هوښیاران دَ نېکخواهانو وَیل نغوړي ناپوهان دَ بد خواهانو سند اخلي
دَ مظلوم آهونه کاني د غره سېځي ظالمان به آزارونه چند اخلي
دَ هغه لاسونه مه سېځې په اور کښ چه له پښو دَ بندیانو بند اخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غلیم پروت وئ پرې خوروه چه غبارونه شخوند اخلي
خوشحال خپلو خوږو شونډو وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند اخلي

خوږې شونډې دِ شکري ندئ څه دئ کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائی دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخیر په تورو سترګو کا دَ زړونو سیه چشمي سحرګري ندئ څه دئ
چه د زلفو په ځنځیر ئې مزري بند کړل هوسی سترګي زوروَري ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ ښښتنې په قامت ستری[۲] ندئ څه دئ
وایې نوري میني لیري کړه له دله ستا دَ مخ په دور لیري ندئ څه دئ
چه لاشه[۳] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې ښبوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خیال راغله پېري په لوړو په ځوَرو دم در حال راغله پېري
د سترګو په جوهرو مي په سی[٤] کښ را ښکاره شوه په مښکو په ګوهرو مي په کال[٥] راغله پېري
تر مرګ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په یاد شي دَ ځوانی تلاښونه د وَاړو تلاښونو پایمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده د کل واړو خوبیو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال ګل دئ تن په مثل لکه بوټي په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[۱] یعنی زننده.

[۲] یعنی جګی او لوئی.

[۳] لاشه یا لشه یعنی نښ.

[٤] محشی لیکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی یعنی پر اویا کالو می د سترګو لیده لږ سوه.

[٥] محشی ورته لیکی چه مطلب له مښکو تور وېښته او له مرغلرو سپین غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپین او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئينې په يَوه کنج[۱] دَ مخکي پرېوزه　　د کښليو په جمال په خط و خال راغله پېري
چه جونو وَته گوري خجالت ورځي پڅپله　　په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جورِ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايې چه ډېر مهر په فلانې کړې　　په ياري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم　　ما په ډېر ورتله راتله ستړي ستانې کړې
زړه مي ستا وَ تير ته نخښه دَئ قتال!　　پرې به کله جورِ دَ غشيو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حيرانېږم　　خداي په ما باندِي يوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر توري اوبه پرن[۲] کا　　تا ځما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِي ستا په شونډُو باندِي کښېږدم　　وايم نوشي مي دَ مېو پيمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي　　ستا دَ سترگو وِ هوسيُو ته ژانې[۲] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وايې چه دا بد کړي يا دا ښه کړی[۲]　　که رشتيا وايم زه نه يم واړه ته کړې
چه په بين الا صبعَين[۱] زه خبر دار شوم　　په لحظه کښ څه چاري په زړه کړې
په خطا باندِي عطا په طاعت قهر　　چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي　　چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي　　په هيڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکي په شهد و په شکر دَئ　　په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهينه　　په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په يوه مځکه يوه باغوان کَرَلِي　　عباسي گلوُنه زيړ و سپين و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه　　ځني ځني ورته وېښ ځنی اوده کړې
چه په تور وېښته مغرور پڅپل پرهېز شي　　دَ صنعان غُندِئ ئې خوار په سپين وېښته کړې
آلوده لَړَلَي درغَي درگاه ته
هيڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترگِي چه ته لرې دلبرِي　　په کشتن به خلقې کاندې ډېرِي
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا　　چه به ستا سترگِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راڅه چه بوي ئې واخلم　　دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ　　ياسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَوينی پر وَرشِي　　تېوسي باندي پېرې کا لر و برِي
گوره چرته وي په چرته گرزېدلې　　چه فراق کړې هونبره اُوښِي را خبرِي

---

[۱] کنج د زنگ پرېوزه.

[۲] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځنې ليري ليري كرزي
مست خوشحال څخه كوتك دَئ د ډنبري[۱]

دا معنې دي زورَوري سمي چېرِي دِي خبري[۱]
څوک چه لب كا سره بيارته ځنې توئي شي سكري
څوک چه كښېوزي په ويَلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشكينو په بازار كښ تويى نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُري[۱]
هر هر سكنې ئې وَگوره په هنر زَغيږِي زغري
ډېر دِ ښه ووى خوشحاله
بس كړه مه دروِمه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوږې شكر پارې دئ دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه چه په تېغ ئې روغي شوي منارې دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې كا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار كره دی گل نشته له باغه دَ اغيار كره پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وكړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديَ نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږ ورباندي ندئ شمارې دئ
پدا اور كښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډكي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال خټك په بخره ننداري دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم كړې خداي ځما دَ زړه په سر بانديِ رقم كړې
مخ به چېرى راته سم كړې په ياري كښ كه دا خوي به تل ځما دَ عمره سم كړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سرَه سَم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم كړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې كه هزار ځله ځما په سر قسم كړې
چه له دم سرَه مي كښته پورته كرزې ته په ما بانديِ دا چاري په كوم دم كړې
هم دي وَوژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما بانديِ ټټر وهې ماتم كړې
چه په زړه مي كرزيدې هغه خبري كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
دَ هجران ورځي چه كښې پشمار دَ عمر دَ قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما كم كړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم كښ ليو[۱]كړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

دَ ځوانۍ په خوبيه كښ څه شك دئ د پېرۍ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه مى په زړه تازه تازه شي د ورولي په پرهار باندي نمك دئ
كه څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه په ښاديِ پوري هر كله غم لك دئ

---

[۱] دا كلمه عيناً وليكله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه — په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړئ — د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
ځو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه — ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترم چه زه ملنګ شوم — ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که ځوک دَ خوړو زړونو کاندِې
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ — که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندې مَین کړه — دَ عاشق دَ عاشقی سَرَه ځه کار دئ
ځوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ — عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ — یو نازک لطیف رموز باریك اسرار دئ
د هر ځه رموز مونده شي په جهان کښ — چه نظیر ئې مونده نشي ځما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ — خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري — پل به نړدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم — ډکي ډکي پیالې راکړه ځما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي — شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي — هغه ځَاي دَ تورو مښکو ځه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده — چه پتا باندِې مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي — چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلی اَحري کېږي — په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته می ملال یې — کبر لوئي مکړه که هر ځو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم — ولاړم له ما نه ځِی دا چه ته می په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم ځه و ما وته ګوابښېږي — قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې — واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم — لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي — عاشقي په نور ځه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال ځه دئ — لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځما او دَ مجنون سَرَه یو رنګ دي — لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې اَبدست کړ پخپلو وینو — کوم سړی به دَ منصور تر ځَایه ور شي
ځو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه — عاقبت به لوي هلك ځَني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وړم — که په بوي مي ستا د زلفو سوړ ټېټر شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښي — کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې　　ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه　　خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه　　کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سرَی وپښته څوَی په پوهه　　چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
دَ یار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ　　که لاله غُندي دِ ویني درست ځگر شي
چه ئې وروځي ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې دَ کښتیِ قلندر شي

دریاب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي　　پخپله رضا درومي جاله هم ورسَرَه بیائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو　　له هیچا خبر ندئ چه په موړه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس میاشتي　　پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حیران په څلور کنجه　　په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پیمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه　　له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ　　چه پخپله نادانیِ کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري　　و عالم ته ئې نارې وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښېي په ځگر دئ　　خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته　　چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا　　عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ　　راشه گوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجوېا له بحره وکیښ
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره ماېه له بله شي　　نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېبي　　له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه گوره　　چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ　　کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښېوې ئې ډېرى دئ　　اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې　　که دَ یار دَ میني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه　　ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي　　دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه　　دَ یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لگی چا ته مه وایه　　چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دِي چه کېږي   په هر لوري رسوائی دِي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو   دَ وگړي خود رایی دِي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو   څه نابودي دانایی دِي چه کېږي
مخ بد رنگ زر و گوهر زېور پرې پوري   څه بې ځایه زېبایی دِي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننگ نه شرم   دا دَ خلق کد خدایی دِی چه کېږي
دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنایی دِي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ   چه گهي ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي   هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي   دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیچا کام موندلي ندئ   که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وگورې عاقله!   په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښ قراري کا   نه دَ باد په یوه ځاي باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ   طلبگار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ یار وئ   خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي   چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته   اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم   پرې بلبلي فریاد کاندي چه گلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا   همگي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځاربېږم بلا دا شوه   په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه   دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي   عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه   تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي   گلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو   دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ   که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د دیو مرگ دئ   عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندي گذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په یاري څه لره څوک ویاړي — هر زمان ښکاره یاري را ځني غواړي
دَ یاریِ هنر هیڅ ورڅخه نشته — که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ — چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي — لکه سپی پخپلو داړو سری داړي
ډېر می وګانډه ګرېوان د عشق پکار کښي — نور په ما نشي وهل د ګرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو — دَ بهار په موسم ډېر ګرزی غوباړي[1]

هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ — په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځاریږم — که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وکړم خوشحال شم — تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو — په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره — چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي — پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځما طالع مدد وکړ په خداړو — چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښاديِ کل واړه ځما دئ — غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ

دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننګ دَئ — که ئې زده چه دا ښادی ساعت یَو درنګ دئ
لا مي یو خدنګ له زړه وتَلي نه وئ — بیا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنګ دئ
هر سحر په ما له ورایه تېغ وکښلي — خول په سر ېښي راځي په نیت دَ جنګ دئ
تر چشمانو مي اوره ګټه بې نمه — تر محنت پوري مي غر لکه لا سنګ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وګړي — خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنګ دئ
ما دَ زړه په سترګو رنګ د زړګي وکوت — همګی دَ غم په سرو وینو کښ رنګ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي — په چا چتر مرصع په چا پلنګ دئ

دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنګ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و ببر دئ — هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاك مي هم دا هسي نه وئ — لکه ستا د سترګو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا — ستا دَ سترګو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ — نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته یې — بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنګ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٢٨٤

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبنو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده دَ سپلمئ ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه چه له زېبه له زينته هم آغوش دئ
شړئ ور پښتون به سل په ډکه يوسي کشمېرئ چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښيارانو څخه ډېره هوښياري ده په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو ځُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ږېره ناسازه دَ بل ږېرئ وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بويه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي چه تلقين ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه دَ کردې په کار کښ غوڅ په گيسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي دَ نادان په سر مي پنډ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وړاندي نه ځي دَ خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې يارئِ څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ يار غم کله اغيار وته وَلاړ دَي دَ يار غم خو هم خپل يار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېږي همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه و هر ور و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووينم حيران شم په حيرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دَي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوښيار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته لیکلی یعنی ترلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یارئِ دِ ئې هیڅوک غلط نشي وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي دِ غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دِئ درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ نندارې نکړم نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم سکه دعوا کاندي سړَی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سَرَه پیدا دي یَو په بل تېري لَري دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا چه لري واړه اسباب دَ لائِقی
ننگیالیو سَرَه وېره دَ سر نشته سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی
نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو بنو قبل کړ دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي دَ رنځور ئې په څو ورځې رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي چه ئې زلفي په بارخو باندې وَلَول شي
تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځاربېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښښې پاڅي پایڅې لندې[1] شانکي وَهِي در بلي څربي لندې
دا همه واړه زهزن د طریقت دې خپلي خوني لَرهَ وړي پردیِ گندې
نیك و بده چه و چا وته رسېږي پخپل ځان تري دا دواړه په پیوندې[2]
د عالم رخنې تړه په سبا دَي مره خبر نه دَي دا گیدي[3] له خپلي اندې

---

[1] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[2] په بله قلمي نسخه کي پیوند کښلي دَي.

[3] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله اندې (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1] کښلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه چه هم دا دي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو دَ ايمان يو ورې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ٠[3] د بني ده چه ولي دَي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي لکه خرونه نارې شورې[4] وهي ترنډي
لا به کله دا سگان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړى خو په ادب سره سړَى دئ چه ادب ور سرَه نه وئ نور څاروى دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَى نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپى دئ
عادلان مى دَ جنت دَ گلزار گل دئ ستمگر مي دَ دوږخ دَ اور لرگي دئ
سپى چه چا سره آشنا شي چه بر وَخوري و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د ښبتن غم دَ دوږخ نشته دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخى[5] دئ
په ښه خوي دَ سړى قدر قيمت کيږي بد خصلت سړَى يا د يو دَئ يا پيړى دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځني تښته بې هنر سړَى که وگورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَى دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټک په پوهه تش ملخى[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتگالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زيبايَى واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښيږدي په لاري کښلي پښې ئې دَ گلزار په پايمالى دئ
په کاليو سرَه مخ ښايسته کيږي ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړى که غواړم مونده[7] نشي چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې ميَن يې ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مگر ندر به صحيح وِي.

[2] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب کا   دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترګو ته ګوره   په ژړا ژړا شېبې ښنکالي دئ
تل ژړا ناري بلغاکي خوب په څو کا   چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندِي مَين يم   که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ تېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ   څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت ګرزي خوښي کا   هوښيار تل تر اندېښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خورى پروا ئې نکړم   د هر هر کله دانا سره په نښت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې ګوره   چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي   دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې   چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې ګرزي   چا خوړلي به درست عمر ښکار د ګورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه   چه ملا د حق ګويى په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي   په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ ګلرويو سَرَه کېږي   مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري   خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د ګفتار نه وئ   همېشه دَ دروغجن په ږېره ډت دئ
دَ باطن په سترګو ګوره هغه مخ ته   ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ   چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي   نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي   هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه   ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ   ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه   چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[1] يعنى سورى او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندى ده يعنى فيلبان.

[3] يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږى (درياب، پښتو لغت)

[4] يعنى غنيمت.

[5] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړى که داسى سى معنا ورکوى، مال ئې و ما را کړه غنيمت دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال ختټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ   خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم   خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند ورونه په توره   په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ   په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته   په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال ختټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ   دَ دنیا سرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ   ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو   په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا   مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي   که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري   ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سرَه تازه کا   دا هډونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه   پدا دواړه توکه ښه سړی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه   چه به درومي یا را درومي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي   پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې   و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته   که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې   په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده   هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې   که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله   یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي   په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سرَه همراه وئ   هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ   یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځُان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکاریږي — په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزاریږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا — چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځاریږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم — وینا د هیچا نده په دنیا سرَه خواریږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي — چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیاریږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو — چه بخت و ماته شا گرہ څومښکی راته ماریږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گوري — چه یو مهاوت ومړ بل ئې شاته تیاریږي

عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شماریږي

دَ ناکس دَ تربیت سرَه څه کار دئ — دَ سنگیر دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي — دَ نادان دَ نصیحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي — دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
ورځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي — دَ بې ننگ دَ حمیت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره — د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نموري — د گیدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ — دَ کوټه د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه — دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو — د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ

دروه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي — سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه — دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو — هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته — دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې — اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا — دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وئ — چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وئ — وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي

زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي — په خمار سره اَوښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سرَه ټولي — دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وگوره — چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وایي فاني دنیا گنده دَه — که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترې
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي — جگي جگي راشه مکره مینه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه می ويني — زلمی توب را څخه يوور ړېری سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو — په جهان کښی نوری نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښيزه ده — پرې دوستی دَ زرو څه وه لکه ويني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ — چه په زړه کښی دَ عاشق دي دلنشيني
که ټټر وَهې له تيږی گمان مکړه — چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غيږ کښ — په خندا چه در کنار شِی مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غيږ کښ ئې نيولی تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ — دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې — تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سړی نه زر خبري واروې — په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه — مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کِوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه انديښنه ده که ما پرېږدي — ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي — که صفت ئې درته وکړم و به رېږدِي
ته سړی يې که څاروي يې رنگ دِ ورک شه — د بهار په سرو گلونو باندِي پښې ږدِي
ما په ډيرو ستو اور دَي لگوَلَي — په دا څه که څو خسړي باندي کښېږدِي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم — لا به څو دور او درازي راته بلېږدِي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښي بکښې زدِي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندِي — پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندِي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته — هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[2] کاندِي
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ — هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندِي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي — هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندِي
نوري کيسې څه دي و خپل ځان ته نصيحت دَي — شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندِي

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په يوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسی وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته گوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دي ستا د تور وربل پياندې

په لمني کښ مې اوښي اندوخته شوې   دواړه سترګې مې چه ستا په لور دوخته شوې
ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې   په مانړي مانړي ئې خوره مزه ئې اخله
دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې   په لکونو په کروړونو دِ بها دئ
ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې   ما وې ته ځما دَ توری شپې څراغ يې
چا دا اور در لګولي دئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسې دلسوخته شوې

په هجران ئې خوږ ژوندون زهر ګنډېر شي   ډېر مين په تازه مينه سره تېر شي[1]
چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي   لا يو غم مې تمام نه وي څه نصيب دئ
خبر نه وم چه طاهر به تېر و بېر شي   زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم
دَ هر هر وېښته ئې غم را باندې ډېر شي   لکه ږېره دَ طاهر نوې په زنې
چه په ده مې طاهر خان له دله هېر شي   خدايه هسې غم بل ما ته پيدا مکړه
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

پکې نشته ګمراهې   راستې لاره ده بادشاهې
دَ جهان په بد خواهې   دَ رشتينو پروا نشته
تل نصرت دَ آلهې   دَ رشتينو سره مل وي
دَ قرآن په ګواهې   دَ رشتينو ځاې جنت دئ
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستې کښ تباهې

په غمزه کښ يګانه دئ   رفتار ئې مستانه دئ
چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ   دا پسر په لب شکرې
کل له نازه همخانه دئ   که په سترګو ئې نظر کړې
لاله ګل ئې نښانه دئ   که و مخ وته ئې ګورې
چه دَ مښکو خزانه دئ   پدا پېچ و تابو زلفو
په هر کار کښ فرزانه دئ   لا ئې پی ځاځې دَ شونډو
چه هم ځان هم جانانه دئ   ځما ځان تر ده فدا شه
دَ همه خلقو ستانه دئ   نه چه زه په ده مين يم
خپل صورت ستائی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښې ويلې ده، په آخر بيت کښې "ظاهر و مړ په شباب کښې" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگ دِ ورک شه بده روې   را پسې يې سينه سوې
له يوې فتنې دِ خلاص شم   را پيدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسي ټوغ کړم   وکښې نه شمه سيلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَې اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
څو پټي نشي په يوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني   پردي مال وته اوږده لاسونه موني[1]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي ګډ کړې   دَ انګورو به خواړه ږنکوري چوني
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې څربې لنډي وهي ور باندي سوني
کله سر په سينه ومنډي سرګي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[2]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[3]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوني[4]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي   دَ بري ميدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت ننداره نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري   په تور تم د جنازې سره څملي
مره هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو   چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ ترلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   دروېشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترګو ملکونه دِي ليدلي
درخانی پکښې يو آدم خان خوښ کړ   يوسف زئې ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[1] سرمايه، رقم.

[2] موش خرما، خړ رنګه ځناور چی د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دی.

[3] ګنځی.

[4] ميده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مین وه چه ئې لافي کړې د میني — په ارمان و بله تېر شول که ئې ویني
څوک چه یار په اوښیو ژاړي ژړانده — ژړا دا ده چه ئې وژاړي په ویني
دَ رشتیني میني کار خو دا خپل زړه دي — دروغجني میني غواړي توري سپېني
دَ مجنون او دَ لیلی مینه رشتیا وه — دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شیریني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي — په جهان که ډېري تېري دي رنگیني
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ — توري زلفی دِ سنبل دي مخ نسریني
له د یو خاورُو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبیني

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي — په ساعت دَ دنیا چارِي په بَل رنگ شي
واړه وَسوځي په اور کښ خبر نه یم — بیا له کومه را پیدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندي — چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَیل دَ کښلیو جنگ پسې آشتي وئ — ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاوله — خو په ما باندِي چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بیا دِ آهنگ کا — دَ هر چا په عاشقی ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چینه دئ — که روان ځما له دواړو سترگو گنگ شي
تا په خپله رضا وینو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ یاری ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي — څو چه هوښیاري کړې غم به لا درباندي زور شي
هیڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَیل رشتیا کړم — سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا — خدایه لا به کله دَ غماز سری مخ تور شي
زر هنر وکړه نصیحت په کوم حساب دئ — هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
یو هندو بلا دَئ چه په مکر ټیکه کښېږدي — څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپین جمال دِ گوره ښایسته په تور خالونو — تل په کښیده باندي ټکی دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فریاد او په نارو کړه — شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غیر بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ — ورور چه بېگانه شي راته وایه کله ورور شي
ډېر دي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ میني لاف کا
ولي اوس یوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبری وَ مخ خال شي — لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږي — دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنیا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري — اور دِ پوري دَ دنیا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي — چه ئې نه ویني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي — جدائي له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم — همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږی ساقي گرم يې — که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي
لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سَرَه آشتی ده که په جنگ شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ یارانو بې غمي　　هونبره مهر هونبره مینه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتیاق کښ　　حقیقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېري مځکه کروړه عاشقان دي　　چه په څو رنگه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه　　که په بل جهان پیدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي ترې سوړ شوم　　چه مي ولیده دَ خلقو همدمي
چه په هیڅ ساعت خالي نه وِي له غمه　　مگر غم لَره پیدا دَي آدمي
هیڅ طبیب نشته چه حال ورته معلوم کړم　　چه په کوم زحمت کښ پروت یم المي
ته چه ما ته عربي خبري وایې　　دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال یې وئې وایه　　چه په گوته یوه گوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله　　که یو خداي دَ سړی نشي په کمي
که قدم دِ دَ وفا په لاري ټینگ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه گوره خلقه نصیب په څو خوري　　توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري ځتي منگلي　　په تیاره د گردې و ازدي پیشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ　　چه تر ځنگ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ　　فواقجن هسي لوگي دَ اندېښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عیرت دئ　　نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری
لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پلیو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفایی　　نور مي را څکاوه قلم په آشنایی
لکه اور په بوټی ولگي بیا نه وئ　　یو څو ورځي دَي ارمان دَ جدایی
روښنائی دَ معرفت تر نمر والا ده　　څوک دِ و نه وزي له هسي روښنایی
له یوه څاڅکي نه څه صورت پیدا کا　　هم په خداي ښائي کارونه د خدایی
تا هاله و گل خبل زړه ورکړي بلبلي　　که ئې تل وَئ دا بازار د زېبایی
په گلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وِئ　　چه خبر شوم ستا له قدره تنهایی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنیا غواړي　　تا ته هېڅ نه دِئ دَ خلقو دانایی
چه ځما دَ درد علاج لَره پیدا دِئ　　زه له چا غواړم دا هسي مومیایی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده　　دَ دلبرُو حسن څه لَره ستایی
چه گوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ　　مگر نشته جوهري دَ بینایی
چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسایی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونیوه ځاي سراي　　چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوړی دئ تر تیراه پورې سم تللي | نیلاب و لنډی دواړه عجب سر ینبي په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده | گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فیض د ِ دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي | که ملك ئې باراني دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که بېښور دَئ دا ملکونه | رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه | واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوښ سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[1] | چه څوک پکښې میشته دي په امان اوسه دَ خداوي
اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائيي | څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائيي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا | څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائيي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې | زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائيي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي | کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائيي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ | دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائيي
قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور | څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائيي
خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائيي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې | ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زرتوب وي هم ځواني وي | د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري | کله ځوان ته سترگي آړوِي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو | خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم | یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندې
چه د مځکي مخ ئې لاندِي وُ تر حکم | راشه وگوره هغه تر مځکي لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې | خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې
د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځې وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښي | دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښي
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره | که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښي
دَ تولی په مخ کښ ځي په شین شین | لکه مست هاتي چه یون کاندي په ډور[2] کښي
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو | که پخوا به لباسي وه په لاهور کښي
په قراره قراري کښ عالم خوش دئ | ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښي
که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه | زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښي

[1] کړ زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب ډورئ بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سلیمان په ګوتې کښلې دا وینا وه　　چه دا تخت به دَ سلیمان نه وي په ګور کښي
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د ګوتي غواړي په ځلور[١] کښي

زه خو شرابي یم شیخه څه را سَرَه جنګ کړې　　بخري ازلي دِئ کشکي ما دَ ځان په رنګ کړې
ښه وايې واعظه برکت شه ستا په ژبه　　ښه یې په وَیَلو دَ دریاب اوبه کرنګ[١] کړې
ولاړَل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو　　ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافی دَ فرهنګ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو　　څوک به ئې صیقل کا چه ئې خداي اَینې زنګ کړې
کښېنې په خلوت کښ شیخه سود ئې راته وایه　　ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنګ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښ　　تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنګا رنګ کړې
رایشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کړه　　ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنګ کړې
هر لوري ته ګل دِئ شقایق نرګس سنبل دِئ　　بې ګلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنګ کړې
چا در پسې ډېري توښې واخیستې طلب کا　　ځنو مسلی دَ بې ننګی در پسې لنګ کړې
کاشکې[١] دَ عمل تله درنه په قیامت شِې　　موم په رقیبانُو په عاشق باندِې زړه سنګ کړې
مرګ لَرَه ئې واړه دَ دهلی لښکر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرګ ځان روغ نه کښې ننګ کړې

زلفی ئی سبب دِئ د عاشق دَ پرېشانی　　ننداره ئې بهانه ده دَ بېحدي حیرانی
درد مي سرشته ده دَ هزار رنګه دارو وُ　　غم ئې لا تېري کاندي تر ډېري ښادمانی
زخم ئې مایه دَ لارېزاله حیاتګي دي　　ورانَې ئې دَئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته　　که دَ برندو سترګو مست ئې همېشه کاندي ورانی
ما په عشق کښ رسَولی دَي خپل کار تر هسي حده　　لکه څوک په مټ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال ختک د عشق په کار هونبره خوشحال یم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري　　دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلي را ښکاره شوه　　خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې　　ستا دا هسي ده یاري
ستا له مهره ستا له لطفه　　زه لَرم امید واري
دا یم ستا دَ غم ورَی وړم　　شرط دَ عشق دَئ بردبادي
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا یې　　په ورځ سل سوګنده وکړې بیا له واړویې پروا یې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندي غاو کا　　ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنګه زیبا یې
اې چه ما وته وَیل کړې چه په کښلیو نظر مکړه　　څوک به ستا په وَیل غوږ کا چه دَ مرګ خبري وایې

---

[١]محشی ورته لیکي چه مطلب ځلور یاران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما يو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي   ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا يې
د گلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده   هسي مه وايه نادانه چه په څه صورت شيدا يې
دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زړگي ئې يووړ   دا څه لا نوري بلا دي خدايه ته دا نابينا يې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي   دا يو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وينا يې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وگړي   دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا يې
نن به ځراغ په کور کښ نه ږدم چه گمان هيڅوک ونکا   دا نېژدي دَ چم وگړي چه نن ښه مېلمه ځما يې
ما وَيل چه د زړه غم به درته وَوايم چه راشې   غم به څه وايم و تا ته چه په راغله غم زدا يې

چه دَ زلفو نافې تل تل ځنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسيه دَ خطا يې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي   غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنگ هندو ليدلَي نه وُ   چه په حسن دين و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني   هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر گريوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته   چه ئې بې له تا په غم کښ په پايان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندي   دَ ارمان گوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوگان وته حيران يم   چه دَ زني گوي دِ ځرنگ په ميدان وړي
پکښي بند زړونه وگاڼي که ئې گورې   چه دَ سر زلفيني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه   د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده   چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پري خوښ يم   که مي دين و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي   څوک به څه لَره په ښليو دا گمان وړي

دَ زړه مينه ئې په ښليو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنيا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي   که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو   لا په اور کښ ئې يَو درنگ ساعت تېرېږي
زه او زر سرَه له ځايه غليمان يُو   په جهان کښ غليمان سرَه رغېږي؟
چه غليم دَ مرني بپه نظر کښوزي   نور ئې زړه دَ ده و مرگ وته پړ کېږي
شاه زلمی به خپل غليم کا تر ځان وړاندی   و نامرد وته به سل حيلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غليم ياد دئ   بل به کوم حجت تر دا قوي يادېږي
کاڼي زر که سرَه وگورې يو رنگ دئ   فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کاڼی لوټه لا بتر دئ   چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي   صفائي ئې هم پدا ده چه بهيږي

تل دِ لاس په غليم بر اوسه خوشحاله
غليمان دِ شرمنده تر تا ځارېږي

ساقي گل شگفته کېږي   خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي   دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې ميو   په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه   راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا   ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ   په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بيدار شه
تَل څوک کله خفته کېږِي

ستمگر به همېشه په دنيا نه وئ   پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ   ته به وايې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ   خو دنيا وته   ځوئيږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي   که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سَرَه سيالي کا   په کردار کښ شيطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنيا مقصود حاصلېږي   دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زويه ورور يې زړه نه وئ تړلي   دَ خپل پلار و مرگ ته هم موږي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ   په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبيحات دَ مال و ملك کا   په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا   چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر يم
که وَ زويه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هيڅ نکړَي ژړلي   چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې   يَوه ورځ دِ په ښکنځا نه يم زېږلي
رقيبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي   هم ترې څيرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پړيو زانگې   هغه پړي دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني   ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې تړلي
حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه   چه په کور ئې دَ بلا نفيل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ   پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست يم دَ گلونو په چمن کښ   بيا ساقي راته نيولي ډک اياغ دئ
يا د ښو زلميو خيال دي په شمله کښ   يا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژويی.

[2] يعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی يعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفینو په تور تم کښ به ئې غواړم   دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښلیو دَ جمال نندارہ کاندِي   وَ هغو ته سپېره ډاګ سیر دَ باغ دئ
په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي   زه به زړه ورځني ژغورم روږد[1] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځِي په ګلزار ورشي   دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې   تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هورې چه ښایسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه دریاب دَئ زه ماهَی   په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا هی ځَني خواست دَ شپېښي خولي کړ   په خندا ئې وې چه څه کا دا سری
ویې څوک یې چه ځَما په کوڅه ګرزې   ښه حاضر ځَواب مي ورکړ ستا مریَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم   بېلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځَوانی بهار څه ښه دَي دریغه دریغه   دا بهار که همېشه په دنیا وَی
ګل، سنبل، نسرین، نرګس لاله غوټیه   دَ مقدم سرَه دِ راوړه[2] درست پسرلَی
چه ئې ونیسم په غېږ کښ راته ګوري   لکه مست دَ مور په پیو کم کبلَی
دا شیرین یاران به نه وینم چه وَمرم   خدایه ما په جهان تَل لرې ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم   که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسې ستا دَ بېلتانه په آتش سوځَم   لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېریُو اَرویده شي   ولي ستا دَ مخ څوک نه وینم مخَی
په ښایست کښ هیڅ لقب دربا‌ندي نشته   که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زیب به د کابل دَ خلل غم کا   ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فریاد نشِي
په سینه کښ دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښ لکه زه یم بل به نه وِئ   دروغجن یم که بل هسِي لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځَګر له وینو ډک شو   چا ته وویَلي نشم زړه مي چوِئ
تا ویل ځَما دیدن قیمت بها دئ   زه حیران یم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښ دیدن را کره   په سودا کښ خلل مکره که دِ زړه وئ
هسي ګل دَ ګلستان په منځ کښ نشته   هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وِئ
که تل تا لَره درځَم ملامت مکړه   دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وِئ
د ښه څیز پوښتنه مه کوَه له اصله   دَ یو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وِئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه   زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وِئ
زه خوشحال چه آشنا وینمه[3] خوشحال شم

---

[1] روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.

[2] راشی.

[3] ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ګل چه تازه شوي په اوَبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ — جامه هونبره څو قامت وئ
ګرګېن ګردن دَ فیل خوري — څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي — نه هر سر سرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه — په ګرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَيَي دَ هغه کس یم — چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول — سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوږ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ — له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه یک دَ میو جام په مي ناب کړه — تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ — ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه! — چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ — پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم — شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپینه خوله که بې ریباره ور پینکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانی نړېږي — راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ — پدا لږ عمر مي زړه کله مرېږي
وایې ما وښتلي څه کا حال ئې څه دئ — په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غرېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ — وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټۍ وا کا — دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورتې ورتې نه ژړل عالمه — ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږي
دَ رشتیا خبري خېر و برکت دئ — په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال ختك په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانَدی زور شوه څو زړېږي

سخ د آئَنې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري — سخ دَ لونګین دَئ چه دِ پاس په تټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي مرغلری — وصل دئ په میاشت پوري یو سر بل سرَه ستوري
روغ مي کړې له رنځَه چه د خولې ښېرې دِ اورم — شهد و شکر را ګرې چه مي ستا شونډي وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو — څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم — تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دئ ډېر په مښکو په عنبرو — څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځي ستا وَ لور ته په ارمان ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو توري

ساقي راکړه وَ ما می   یَو څو جامه پیاپَی
دا هم ظلم دَئ که ګورې   چه بې میُو ځَي پسرلَی
هغه ځَاي چه ګل و مل وئ   ورع څو کاندي سرَی
ګوره څه وایي پر غوږ کړه   چه آواز کا چنګ و نَی
بیا به تېر شاعت را نشي   آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنیا ژوندون هم ښه دئ   که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي   نور ئې وګټه لا شَی
دېر مَین ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنیا څلي[1]   دَ دوږخ لمبې دِئ بلِي
چه دَ ګور لَړم ماران دئ   هم دا څلي دئ پېیلي
که دِ یَو ځَله ځَان خلاص کړ   غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله   که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ   مخ ئې تور بِېري ئې کلي
ته اصیل ځَان دِ مریَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پیاله کښ مَي زیاتېږی   چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقیب ښیښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زوروَر دئ   چه هر کله ئې سترګي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپینِي خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم   دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي   چه کال باندِي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ   چه بیل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کاني رنګاررنګ دئ   ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتیږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ   څو توري بلا دي چه مي زړه پکښې قبل دئ
چرته به خلاصېږي دا بلا تر زړه چاپېري   مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خیال ئې دَ زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړي   نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وایي   پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
قیس وُ که وامق وُ بیا فرهاد ورپسې نور وه   ما را وړي ندَئ دا دَ میني دود اول دئ
مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته   مښك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترګو احوال نه یې　　یو چه ورته دوه شي خود پوهېږي چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه　　جام ورکړه رانده ته هسي ووایه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب ډوب کا　　ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه ګورم زه خوشحال ورته حیران یم[1]
بله غوغا نشته همګي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[2]　　بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی　　په ورځې ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې　　ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ　　چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ　　ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرګه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په بېدي بېد یا ونیوي ژړلي　　په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي　　دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم　　څه روزګار به پکښې شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادئِ ته تلاښ کړ　　په زندان دَ اورنګ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي　　لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ　　که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دئ اغېړلي[3]

شین مرزي چه ګېډي داړي　　باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دئ　　چه په مرګ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترګي دي ووژِي　　پرېږده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي　　باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ　　په غوټه وهي دوه ثاړي
هم شنقار مي هم شاهین شته　　هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت　　خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو　　وړاندِي زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه　　رنګ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[1] شم.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[3] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي   يو څو مچ دئ دَ غوبارِي
ازميبنت گوره دَ دهر   راته ليندي شول اوس شارِي
تېغ پرېِ سور مکړه خوشاله
چه لايق دِئ دَ څو بارِي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ   دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسى دَ عيسى کله دا صفت وُ   دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولياء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ   هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اوليا وُ هغه شماره   چه شيطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هيڅ شوې   ذوالفقار چه ئې ياد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بيت له اوره خلاص دئ   بې دوستيه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ على رافضي کيږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي   غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
څښي څښي ښيښې تشيږِي   نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوښي ځِي په شين   بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چين تشي پوښتني   چين چين څوښي پښتنې شي
هسي ځِي په شين شين   نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي   گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل   بيا چه درې څلور مصلحت وکاندى ښه چرشي
څوک چه مخه ولى ليندى ډېر و بله کښېني   کله په سپينکي دَ هلك غشى برابر شي
نوري لولى هيڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ   ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروريِ دعوا کاندي په جهان کښ   يو سړى په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَايه زخمي وئ   ځَاي دَي دَ حيرت په رابتونو ساته خر شي
يو توريتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم   کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خيال ستا دئ   که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي وليدل په سترگو واړه کښلي   چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنيا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه   چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي   چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې   گوره بيا څونبره وگړي پايمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه   مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ   که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سرَه ټول شِي　　خسته زړه مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور میَن شي　　چه تمام له عشقه روغ دَي دیوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره میاشته　　چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښیو　　یاد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ریبار در سرَه نه بیایې دَ وړاندې　　چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شړې په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هیڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښي[1]　　په راتله دَ رڼا ورځي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته　　هغه هونبره باز شاهین درومي په دم کښي
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سرَه هیڅ نه وُ　　که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي　　قیمتي لولو لالا غواړه په یم کښي
که گیدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي　　خو بیا هم هغه گیدړ دئ په شیم کښي
زاهدان شیخان مي ولیدل نامرد دئ　　مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي ځکه په سر لوني گلونه　　چه ئې خاوري غُندي پروت یم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته　　چوهړي دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ　　چه په سوات را سرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوړو تړې تېرېږه　　ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښي
که خوښیِ د وصال ورسرَه نه وئ　　عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر　دواړه گوټو ته نظر کا　　چه ئې وِئ سترگي نیولي په صنم کښي
آفراین دِ په وَیلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ　　ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سیال دئ
ښه هغه چه په میراث خاني مېري کا　　فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وئ که جاهل وئ　　په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا　　په مسند دَ قضا ناست په قیل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښکر ورپسې درومي　　ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وئ　　تمامي عمر ئې زیات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ یو خوشحال دَئ

ښارونی دِ غواشینیِ پسې غواړې　　باز دَ غره ښایسته زرکي سرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخیلی ښووون په معنی د زیتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ لکه غلوڅه[1] هسي روغ دئ　　دَ خوږو هیله وَمکړه له غوباړي[2]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ　　بل آواز د ګنده خرونو دئ چه ناړي
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندي　　څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ ګزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ　　دَ قطرې په حرص ګرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دواړو ندئ سَرَه سمي　　څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي ځاړي
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځاړي

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ　　همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه　　هر چه کاندي نور دِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا　　لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ　　که ئې ګوړې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي　　که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته　　قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا　　تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یاری دپاره ګرزم نه ئې مومم　　چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي　　په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي　　تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره ډېر شول پرې وېریږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري　　باري شکر چه په عهد په وفا مري
بېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي　　دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم　　چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا　　ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه　　په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځَکندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دِئ　　له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي　　په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښ　　خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندِي تېرېږي په ښادي کښ　　هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته　　کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[1] یعنی د شاتو مچی.

[2] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورگه[۱] ينبي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا گداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر درباندي وکا
ډېر ئې تا عُندِي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له ځَايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په گوټ گښ پروت يم   سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُندِي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[۲] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژنی   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننگ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورِي   يا به ستا له مرگه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[۱] را نشِی   که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
بړبوکیٔ[۱] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي[۱]
زور دَ چچ د وړلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا دروند وری په چاروِي
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترگی کوزی له حيا ورِي
دواړه سترگی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب ښه له ځَانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُندِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنگه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکیٔ ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گښې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[۱] يعنی کناره.

[۲] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به گرم په لږ گناه کا دوي په لوي گناه نا گرمي
ځو ئې کج وړې هونبره کجي ځو ئې درد وړې هونبره خمي
په هر کار کښ دیگر گوني په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښیسته وي په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادئ روزگار راغَي چه موسم سو دَ گلونو گلزار راغي
په تلوار ئې تیاري دَ سیل کاندي و بلبلو وَته وایه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو گلوُنو دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شي چه گلونو ته طوطي په چیغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ بیا مي سخ دَئ چه عشرت د دیدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ په ما دا زمان اختر دئ چه یار راغي
لون لون کالي بیا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ یار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شيَ[1] لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي گوناگون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ یار دئ چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترگو عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
گُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنیمت گڼه گلُونه میخوري کړه په چمن کښي چه به پس له هفتې نه وِی دا گلونه په گلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ گلزار په شگفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه یاران دِ لور په لور وي ځو چه شته که هونبره نور وئ لا غریب یم په وطن کښي
هم ماښی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوبښي ده په دیدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په گفتن کښي
چه بلبلي وته گوري له آوازه ژبه ژغوري د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه ځوک چه بې یاره پائنه سود ئې کوم دَئ په زیستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیکلې ده.

[2] دیر شي یعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې آخلي څو چه ځان لَري په تن کښې

گله ته چه په بلبلو هونبره خيال کړې   دا خيالونه همګي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاويد په جهان نه وِي   ښه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترګو ښه ننداره وکړه   جهان څو کښلي چهره هسي پايمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې   ما ليدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار ګلزاره ښه يې خوي دي بد دَئ   چه راتلَنَه يَو څو ورځَي په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله   رنګارنګ ګلونه ښه[۱] هسِي نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ   د پسرلي ګله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترګي دَ عرفان شته مبارک شه   دَ ګلزار په ننداره چه استقلال کړې
ګل ته هسِي رنګ و بوي ورکړيَ چا دَئ   دَ لاله دَ ګل چا هسي پاڼي لال کړې
چه ګلونه دَ ګلشن همېشه ګوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څوړي[۱]   چه نيکي در څخه نشته واره کوړي[۲]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بايده دَه   په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړي[۳]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئ   په جهان کښ لړي نه دِئ تشی دوړي
ياوه ګوي دراز زبان مه شه که ګوري
بيهوده خبري مکړه پوچي بوړي[۱]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري   دَ دانش له کاره نه دِي لري بريِ
خلايق په تفاوت سَرَه پيدا دِئ   پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرګونوُ کښ يَو دوه سرِي خبر دَئ   نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دئ   هسي زېږِي په ښايست سَرَه دلبري
دَ سيرت زيبايي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

ګه مي ياد که مي ناياد کاندِي مخدوم دئ   دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئ
دا ګدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا   چه بادشاه ئې له ليدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوريه ظلم وشو   اوس په هر لوري چه دَئ درومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ آه وِئ ګونه زېړه   دَ ويشتلو حال که نه وايې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ   هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۲] محشي ورته لېکي يعني عيجن او دروغ.

[۳] سيد راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُړي بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه وفا دار دَئ مونده نشي / په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ويني مي خوري په ننکي ننکي / له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که یار سر غواړي له ده نه نه به نکا / هر چه پوه دَ عاشقۍ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله / دَ هغه ليدَل په څه گورې چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته / چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترګو نه مکتوم دئ

که مِې نوم په ژبه نه اَخلې هيچري / په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترګوُ اَب هونبره په ځاي دَي / چه ئي سترګِي باندِي[1] نه دِي برابري
دَ ښاديی نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله / چه په زړه ئې ستا دَ غم شيتي[2] شي سري
زه به څه ځني مانه کړم يَو زه نه يم / په غمزه ئې خلقې کړلې ډېري
دَ بڼو سېوره ئې خار[3] په ېښو څرخېږي / له حيا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دي / تريخ ويل ځني نه ښايي لب شکري
وايي شته په چين ما چين کښ کښلي ډېري / خداي دِي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دِئ / ته يې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شِي / چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ اَشنا په لور گذر شِي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که يَو دم دَ يار په غم فراغت کښېني / پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وينو په لاش کښ / پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ / هميشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې / ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ / مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده / په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل يار سرَه هيو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو يکسان وَئ / سکه بايده وَ چه همه سرِی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ / که دا کانې واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ / که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوږ ليکلي دي داسي: نوم پر زوږ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عيناً وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقيق غواړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيځ حساب به ئې په هيڅ جنګل کښ نه وُ ... که درمې[۱] واړه کنې دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غويو نه قبلولې ... که ډېره دَ ونې پاڼې واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ ... که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ ليلی او دَ مجنون مينه به هيڅ وه ... که همه خلق لېلی او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقيقت په ژبه ووې
دريغه دريغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښ يو حيوان يې ... که معنو وَته دِ ګورم شاهزاده دَ کل جهان يې
چه ظلوم جهول يادېږې کنت کنزا هم پوهېږې ... ته و دا ته نظر مکړه چه دا غوښې استخوان يې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاې ئې پاس وُ په فلکو ... ته خلف دَ هغه هسې خليفه پدر نښان يې
غوښې هډِ څه په کار ندی داد ګاو دَ خره هم وئ ... دَ ګدای په ګند کښ پټه ته يو څرنګه سلطان يې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو ... دَ چا نوش يې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنيا عقبی باغونه پکښې واړه نعمتونه ... واړه ستا دَپاره جوړ دِئ ته مقصود دَکن فکان يې
که هر څو ګلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ ... دَ فطرت په حديقه کښ نو باوه دَ ګلاستان يې
نور به څه وايې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَيل بس دئ که پوهېږې نکته دان يې

که په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ډېر وِئ ... هسی نه چه دَ ګلاب دَ ګل په څېر وِئ
آشنايې دَ ګبينه دَه که شکرې ... چه خواږه ئې په څو رنګه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپيو څو ثنا صفت کړم ... چه تر پيره ميره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حيوان دَ اوبو نکا ... عاشقان دِ چه دَ خولې په ميو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرګ ئې نشته ... که په ګور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا ... لور په لور ئې شهيدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبې دي د ما د زړه په وينو ... ستا دَ سترګو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېچ وته چه وګورم ... همګې په رنګ و بوې لکه کستېر[۲] وئ
په خوشحال دِ يو زمان ليده وَ نکا ... يو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مګر هيڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه ليده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

ګه دَ لويو کتابونو دانشمند وِئ ... دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې ... و هغو وته پټوې[۳] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شګر قندو خبر نه وئ ... و هغو وته ګاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا ... چه هغه ته دَ دهلئ ملك څرګند وئ

---

[۱] يعنی نل.

[۲] دا کلمه عيناً وليکه سوه، معنی د مشکو به وی يا يو قسم خوشبو دار ګل.

[۳] د مېزری دانه او تخم (درياب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[1] او په وفا یې   نور را درومه چه زه ستا یم ته ځما یې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه   چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا یې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه   بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا یې
غاړي غرونه خبر دار دئ چه مجنون یم   که جهان پدا خبر دَئ چه لیلا یې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت یم   کله کله راته ګوره مسیحا یې
جګي جګي په لیمه مي قدم کښېږده   چه رندې سترګي مي روغي شي طوطیا یې
کله ما و تا روزګار په یوه ځاي کړ   بر بر راشه دَ یار سپیه چه اشنا یې
چه یاري له یاره کړې دَ سود له مخه   په خاوند مي دِ سوګند وي بې وفا یې
چه دَ یار سَرَه پخپل غرض یاری کړې   دَ یاری بلا په تا شه یار دَ چا یې
چه دِ بولم معطل مکړه را درومه   که دَ باز غُندې حاضر په بړغ دَ بیا یې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو   راشه واروه چه پخپل وَژل شیدا یې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ   رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ ښکلا یې
پدا هسي ښایسته جمال چه ستا دَئ   غم شدت فتنو اَفت لَره پیدا یې
په امید دِ دَ لیدو په ور کښ پروت یم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا یې

کله خپل بشر دَ ګل غُندې نما یې   کله کله دَ بلبل په ژبه وایې
چه هر هر زمان په هر شګل جلوه کړې   عجائبه دلربایه خود نما یې
په یوه وېښته دِ نه ارزي دوه کَونه   په غایت لکه ګوهر قیمت بها یې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم   چه هم ته محبوبه درد یې هم دوا یې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا یې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي   حبطه به ئې تر مخ پوري اَفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي   په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه اَمېز کا   شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له ښکلا مخه خاطر نیسم   زړه مي بیا په اضطراب لکه سیماب شي
یکباره ئې قرارَي له ما نه واخیست   درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ   چه سجده ئې تل دَ ورځیو په محراب شي
دا پیاله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم   دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ   چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[1] په جفا هم په وفا یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا   چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که يو ټول دَ ښايسته وَو سَره کښېني   خو هم بويه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وي   و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې   خو به بيا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو   دَ خرما غُندي به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بيان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په ليده ځي   ځما زړه په اروېده تر ليده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله يووړې   يکباره مي په ليدو پسې لېمه ځي
هسي ياد بويه چه يَو ځله يار ياد کړې   نور دِ ويني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خيال دَ سبر قد و دَي پالم ئې   چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ يار سَرَه وم   چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه   دا غريب سرَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه   وار په وار مي دَ زړه مينه له هر څه ځي
دَ دنيا مينه په زړه باندي لوي بار ده   آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمې کا خوشحاله
چه څه خوبِ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که ميوه دَ چندنِ نشته هسي شنډ دئ   لا ئې ښه تر ميوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وايې زه به په تا وکړم ځني چاري   زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نږدم   ما نيولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي   گوډه څو به باندي خېژې ملکنډ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي   که رشتيا وايم خپل ځان را باندې پنډ دئ
که مثال ئې په دنيا غوارې له ما نه   چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
دَ چړې دَ لاره کار نشته ناپوهه   چه تبرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
يا سبا دَئ يا غرمه دَه يا ماپښين دَئ   مازديگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقين څوک دَ مکتب شول
يَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ   تر ايمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا انديښنه نه وِئ   هغه کس سرَی په څه دَئ
اعتبار پدا دنيا کښ   دَ سرِی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وئ   که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه   سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بيا وري وري   بد سرِی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په يوه نسخه کښې جلا ليکلې ده مله کنډ يعنی مه ځه چه کنده په مخ کښی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ويښ وينې په سترګو　　غافل ويښ ندئ اوده دئ
په رشتيا کښ زوال نشته　　دا د ما کلام په وله دئ
اوليا بللي بويه　　چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وينې په سترګو
دَ خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن دَ کشمير خوبا اوښار دي　　يا د چين او دَ ماچين يا دَ تاتار دي
پښتني جونه چه ما په سترګو ځير کړې　　هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښايست باندې ئې ختم دا وينا ده　　چه په اصل دَ يعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو　　په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټيکه که کټماله که نور سنګار دي　　دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنى[1] مقيش دوزي که سالو[2] دي　　دا همه واړه تر سپين پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سيرت خوبي افضل ده　　تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسيار دي
کل روزګار ئې سر تر پايه پرده پوښ دي　　نه ګرځوان تر نامه څيرى په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي　　نه آموخته په ښکنځلو په پايزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لږ دي څه وَيلى
له دې حاله ګوي مګوي وَيل بې شمار دَي

کله رند غُندي ملا واقف دَ راز دَئ　　دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مريَي دَ هغه چا يم ترې ځارېږم　　چه دَ زړه سرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سرَه يَو نه وي　　که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسې چارې　　که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شى پدا باغ کښ　　دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاو ورباندې نکا　　د هر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سرَه مثال کړه دواړه توکه　　محنت که حقيقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پيدا کېږي قناعت دئ　　چه خوارى ور ځنى زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګير نه يم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښى سقيم يې　　دَ حکيم په حکم کار کړه نور حکيم يې
که په خوله په غوږ په سترګو څه زده نکړې　　نور ور دروهه ازلي سيه ګليم يې
دَ سيرت خوبي پيدا کړه چه جوهر دَه　　په صورت خو هډ وغوښه وينه ريم يې
پير اوستاد مرشد به واړه درته شا کا　　که په جهل مرکب کښ مستقيم يې
عاقبت به د په بخره ندامت شي　　چه دا هسي دَ جاهل سرَه نديم يې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ　　که ته دا دانش دانش کښې لئيم يې

---

[1] پرونى، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه   نه چه درسه دنیا وَ بازې کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر څو په هوا پرونه وَهي چتي   بیا ئې زړه وي په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[1] نېزې خوري تردد کا   په بربښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[2]
سترګه ور اور اورکي ویني چه بربښي   نوې میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنیا شخ دئ   هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ   په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب اَلوزي   ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بویې سېږمې نیسي   دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[3]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ   دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځَاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي   هغه ځَاي مي دَ ماتیو[4] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي   دَ ماتیو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې   چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[5]
چه دَ تورو زلفو خیال ورځخه نشته   توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پرې وَښندي هم هیڅ ده   هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[6]   څوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ   دَ سرِي فکر مثال پرې دَ ډیلي[7]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې   حضر بیا مونده عبث شوې دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده   پکښې ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[1] توری تېرې خوری.

[2] په بربښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی یا په پربښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[3] نغوتی.

[4] دا کلمه په یوه نسخه کښی ماتویو لیکلې ده یعنی څوڼی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[5] ناتار دی.

[6] خپلی سیلی.

[7] یو راض چمنی وابښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق یو هسي پودیرشم توري را زده کړ — چه په دېرش توري ځکوم دَ قلم کیلي[1]
عاشقانو ته اندک دَ دنیا مال دَئ — تر همت پوري کثیري دِي قلیلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي — په کشمیر کښ به ئې نه مومې عدیلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي — تر جمال ئې حوري هم ندئ جمیلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو — تا دَ شونډو دارُو نه راکړه بخیلي
بیا هاله دَ محبت په کوځه پَل ږده — که دِ ویني لکه ما کړلې سبیلي

خپل پردی به دِ هیڅوک سیله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سیلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلګیر دئ — په خوشحال باندي هم ستا دَ مانې ویر دئ
دَ بیمار ساهه په شونډو باندِي راغله — دارُو ګر ئې لا علاج ته په تدبیر دئ
دَ موسی په معجزه به څه ګروهېږي[2] — دَ فرعون چه هامان غُندي وزیر دَئ
یار ځما په پالنګ ناست زه ولاړ په خوب یم — سرا سر ځما له لوریه نه تقصیر دئ
ما خپل سر تر فلك ولیده په پورته — د دې خوب مي معبره کوم تعبیر دئ
بیا مي کینه سترګه لاندي باندي راپې — مګر بیا مي زړه یارئ وته خیر دئ
په وفا سړی دِ یار دَ هیچا نشي — چه دایم ئې په یارئ کښ تزویر دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت — دا همه واړه د ما د بخت تاثیر دئ
هیڅ یَو مخ به ئې مخي دَ ښایست نکړم — ما چه ستا جمال لیدلي په ځېر ځېر دئ

د ما زړه دَ یار زلفیني سرَه ګوره
لیوني په لیونتوب کښ په ځنځیر دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندګلي — پیر وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آیت چه به راته پاسه له عرشه — لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ — یکایك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي — چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ویني په سترګو — پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنګ په بل صیقل نه لیري کېږي — په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَیل کا ورته رخصت دئ — محمد دي پیغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي یا د عمر(رض) دي — رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَاَل دوستي دَ ایمان زړه ده — څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار یارانو بد وَیل کا — په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي

دَ علي دَاَل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال ختِك پدا دَه تسلي

---

[1] یعنی خط او د ګاړئ د عربې خط.

[2] یعنی منل او ګرویدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښې — دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښې
چه موسی وته ځواب لن ترانې وُ — څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښې
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي — هغه هسې څیز ئې اېښې دَئ پما کښې
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم — تږې مرې ولاړ تر حلقه په دریا کښې
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم — چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښې
دَ عاشق دَ معشوقې سرَه یو راز دئ — چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښې
چه لیلې کړه دَ مجنون کونډیٔ[1] ماته — خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښې
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم — غم مې نشته بیا مې ځاې دَئ په ماوا کښې
دَ خوشحال دَ هغو لار سرَه جدا دي
چه ئې غواړې په مسواک په مصلې کښې

که چرگان کرکره[2] دار دي — بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره — نه که چرگ چرگې هزار دي
دَ معشوقې ښښې واړه — دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ — کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي — نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره — چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداې نظر دئ — چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ — ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلې — ځنې څه چارې به وشوې تا کتلې
په رِندو باندې لا هسې توره شپه دَه — که همه عالم ئې وینې نمر ختلې
هم ئې هیڅ راته پرې نښول هم بیا وائې — چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلې
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ — لکه باز وِي له کرېزه را وتلې
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا — بې ادب له مجالسه وِي یستلې
هغه یار مې لکه باز په پرواز ولاړ شو — طالع بیا ځما تر لاسه را وستلې
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلې

که په کور کښ دِ سر دې دَ بدخشان وَئ — یا ړنکورې دَ انگورُو یا رمان وَئ
چه ئې زړه ور څخه موړ وِي نه ئې گورې — دَ وړ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وَئ

[1] دا کلمه تحقیق غواړې ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډیَ وي یعني په مقابله کې دَ گا دریدل.

[2] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور به څه پوښتې له نغن[1] چه نغن څه دي   وړې سپی خوړلي نغن ته نګران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې   کله کوځي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندې نوربږي   چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سيماب وئ   اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په ګلونو   ګله کله لکه باغ باندې خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني   کله کله په غمونو کښې حيران وئ
چه دايم په يَوه حال دَئ هغه خداي دئ   چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو يې پدا خپل حسن کښ لويَ   دَ يارئِ حق هم پېژندلی بويَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله   که موندي شوي هسي تا غُندي دلجويَ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه   چه دِ نه شي دا پياله له لاسه نويَ
چه مکان ئې نا پيدا نښان ئې نشته   څوک به څه غوارِي دَ شپېنُو بازو هويَ[2]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ   که اُوبه ئې دَ درياب وِئ يا له جويَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي   که دَ پلار په نصيحت کښ درومي زويَ
دَ خوشحال وَيل خواړه تر نيشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژويَ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی   بلي هم راته نومړې دَه خولکیَ
په غمونو کښ دي هسي ځنځيري[3] شوم   لکه اوړکی چه زبون شي په بلکیَ[4]
په کړکتيو[5] کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي   پدا دوه زلفو دَ زړونو يې غلګیَ
چه څراغ ورځني دورمي پتنګ خوار شي   يو زمان له ما نه مه درومه دلکیَ[6]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه   نشته تا غُندِی زيبا بله جلکیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي   په پارسي پارسي خبرو مغلګیَ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلګیَ

---

[1] يعنی د تبی پوډئ.

[2] ها يا هوی يعنی هګی او بيضه.

[3] زنځيری شوم.

[4] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[5] پړکه، دام، جال.

[6] د دل اسم تصغير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ   بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښې کړې یا ئې خپل کړې   شاهي بیګ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه   نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه   هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم   ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننګ شته نه ئې شرم   نه پخپل قول وینا دئ
چه ګوتك ورته ښکاره کړې   لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ   بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوي ئې ندَي   په بېکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ   که په عدل شِي ماتم دَئ
له ګناهه به خلاص نه وِئ   چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد ګړم   که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه   ګڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم   چه مېږي تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم   چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لویئِ ته مي ګورې   میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي   پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي   کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي   په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سرِي یاري څه یاري نده   چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته ګورم یار مي ګوره   دَ اغیار سرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه   یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازي قتل په غمزو یم   څو ئې ما غُندي په ورکښي دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښي هسي تله کا   لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه ګوري له کسته   په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یارئِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښوِي غوښي دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي   زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[1] وئ   آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[1] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي   فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دي پدنیا کښ   خو سَرِی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ   څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم   ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ   بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مګر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني   و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره   خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترګو   تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت ګروني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو   پڅك دِ ستا وَ سترګو ته ښل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي   هیڅا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ   څه څیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي   هر ځای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم   دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني
په هسې ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وګړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ړدې   عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ړدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته   په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ړدې
دغه پېښې به دِ خوراک شِي دَ چمجیو   چه ئې اوس په شین شین په قالین ړدې
په ارمان به خالي لاس ورځني درومې   که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ړدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا ګنج کړې   پخپل زړه به داغ په دم واپسین ړدې
چه کردار ئې دَ ګفتار سرَه سَم وِي   تش ګفتار واړه په ځان نابدي نفرین ړدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي   راته وایه سر و چا ته په زمین ړدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې   څو منت به په کرام الکاتبین ړدې
هر آیت ئې دَ معنو په سترګو ګوره   دَ صورت سترګي تر کومه په یاسین ړدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې   خداي ړو بل قدم په پاس په علیین ړدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه   چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جبین ړدې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې   پانیاتونه پدا دور آخرین ړدې
شاه جهان غُندِي بادشاه په بند بندي کړې   په اورنګ باندِي خطاب د محی الدین ړدې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سرَه ورِې   په هر حلق کښ چه خواږه دَ انګبین ړدې
دَ خوشحال ختك کوم جرم کوم ګناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ړدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شيِ ته به هاله مستقيم په شريعت شيِ
دَ هوښيارُو مجالس به ورته هيڅ شي که دَ عشق دَ لېونيو په صحبت شيِ
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي که خبر دَ يار دَ مينی په لذت شيِ
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي که له خلقو کناره کنج و خلوت شيِ
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي که تونګر په خزانو دَ قناعت شيِ
که نظر دَ کيمياګر در باندِي وشي که ته خاوري ئيِ تر زرو به قيمت شيِ
دَ بيِ آبي مرغلري هيڅ قيمت وِي په ښيا سيرت به قدر دَ صورت شيِ

اي خوشحاله بتخانيِ دِي زړيِ[۱] بوندي
خليلي ناره پريِ وکړه په همت شيِ!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرين ږديِ [۲]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکين ږديِ
دَ پيالِيِ اُوبه خوريِ شي تر نباتو په پياله باندِي چه دواړه لب شيرين ږديِ
خدايه زړه په ما دَ ښکليو مهربان کړيِ ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کين ږديِ
دواړه زلفي چه وَلوَل سرَه حلقيِ کړيِ په هر وَل کښ ئيِ ګلونه دَ نسرين ږديِ
خدای دِ نکا چه ئيِ يَو سر کړم يا بل سر که تل مي په دا چشم جهان بين ږديِ
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندي آخلم په هر ځاي چه قدمونه په زمين ږديِ
ستا تمامه خندا بخت دَئ ځوک ئيِ مومي په دا نيمه خندا طعن په پروين ږديِ
چه ليدليِ دي دَ عشق قمار خانه دَه په لمړی بازي به يار ته دل و دين ږديِ

آفرن دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
په بياض باندِي عجب شعر رنګين ږديِ

ګله ته چه ښايی د ديِ چمن يِيِ خار و خس وته په څه په خنديدن يِيِ
دَ خپل ځان په قدر ولي نه پوهيږيِ پدا باغ کښ خو يَو ته نازکبدن يِيِ
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ ښکليه ګله په وفا کښ مبرهن يِيِ
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه يَو څو ورځي چه تازه پدا ګلشن يِيِ
که جفا و چا ته وايم شمار ئيِ نشته پدا هونبره ستمونو جان من يِيِ
چه دَ يار له جوره چا وته ژړا کړيِ دَ ياریَ بلا په تا شه دروغجن يِيِ

په ياري پوري دِ پيچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مين يِيِ

ګل کرَم اغزی تريِ ښېري نوشدارو مي زهر کيږِي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ اوس په تېلو نه بليږِي
که ئيِ مخ وِي که ئيِ شا وِي پخپل بخت هر څوک پوهيږي
هرَه ورځ که سل غمونه له جهانه را رسيږِي
ځما زړه پدا ډاډمن دئ غم ښادي واړه ړيږي

---

[۱] دا کلمه په ځنو نسخو کښی زړ بوندِی ليکلیِ ده، يعنی نسل، خټه، نسب.

[۲] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له يويِ قلمی نسخيِ څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي چه اسمان په سر ځرخېږي
ځما اُوښی ګرمي ندئ که سيلاب غُندي بهېږِي
په حضور ديدن ئې ويني ظاهر خان ځني ښلېږِي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بيا به ځرنګه سرېږي

که هر څو دئ پښتنې جوني طنازي دا دَ هند سکښي هم نه دِئ بې نيازي
نه ئې جنګ نه ئې ماتی نه ئې هوډُونه ځړه[1] مهري ځړه مېني ځړه نازي
خو يوه زره پړه[2] نا سازه در کا په ماني کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه په يوه قدم ولاړي ځان ګدازي
په غمزو په کرشمو په مکيزونو فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي دَ صحبت په علم څو رنګه ممتازي
که هزار جورو جفا ويني له تا نه بيا له تا سَرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شيوې کا درته جوړېږي په څو رنګه جلوه کا جلوه طرازي
د ښو څوکي ئې نېغي ځي تر زړونوُ چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جيو جيو درته پسي خبرِي وايي هر زمان له تا په څو رنګه همرازي
عجب سرې په پاڼو شونډي درته خاندي ميخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټې غټې تِي لکه انار په ملا نرئِ سر تر پايه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځي
که جدا دِي دماغي باريك مجازي

که مي سترګي د باور کړې سَرَه لواتي[3] په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه راشه واروه "الاعمالُ بِالنياتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشيروان وُ هم دا داد، او دا بيداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زيات شي دا دواړه انديښنې دِي کم و زياتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږِي چه به ته کړې د مرګي لښکري ماتي
بيا هاله په جهان خوښ ګرزه هوس کړه ګڼه نوري انديښنې دِي بې ثباتي
د دنيا وداني خوني چه لېدې شِي عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پايه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنيا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته ليکلي دئ.

[4] يعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړِي څه چاري[1] — چه پرُون مو تور منګور وژي په لاري
دواړه پېښې له تا نيوَل له ما اخستل — زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پايزاري
څه اغزي لري په مخ کښ زړه مِي سکښې — اې په تور بانه د ما د زړګي خاري
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم — چه صبا کړې دَ غنچې پاڼي وېزاري
چه مي پاس په غاړه پروتی څنډېدلي — ښې وِي ستا مختولي[2] زلفي تار په تاري
چه په تا باندِي ئې جوړ کړم زړه مي ښه شِي — نوم دَ حوري دَ پرئ اې نګاري
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي — چه دا تورِي سترګِي ته لرې خونخواري

څه کوَم، که ته ښکنَځَل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زيبا ننداري

لکه يار را سره يار وو ُ هسي ندئ — چه ډېر ډېر به مينه دار وُ هسي ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندِي ناز کړ — چه دَ ناز مي به خريدار وُ هسي ندئ
دَ بهار بلبلي ژاړه څو په تا شي — لکه تل تازه بهار وُ هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو — چه يك لخته ستمکار وُ هسي ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندِي کمي شو — چه مي جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسي ندئ
يا ئې وېره شي له خونه يا ئې هېر کړم — چه مي مرګ ته په تلوار وُ هسي ندئ

ډېرى ميني دَ خوشحال عقل تغير کړ
لکه نور کله هوښيار وُ هسي ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پورى بد ررنګ دَئ — دَ زلفينو ئې دَ چين له مښکو ننګ دَئ
تورى ورځي ئې ليندى بانه ئې غشي — دَ عاشق تر زړه ئې تللي هر خدنګ دئ
دواړه سترګي ئې په تن توري بلا شوې — همېشه ئې دَ عاشق له دله جنګ دئ
ته به وايې حبشي شکري پېري — هغه خال ئې چه دَ دوو شونډُو تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه — خوار عاشق پدا جمال باندي پتنګ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومي لښتى ده — چه له پوزي ئې مراد مومي لونګ دئ
په ښايست کښ ئې تقصير دَ صورت نشته — څه خو دا عيب لَري چه په زړه سنګ دئ

دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لکه بخَن[3] چه حلوا خوري — عاشق سپينه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندِي نکا — واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوړې شونډي — که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتى دي — چه ئې يَو يَو امرا خوري

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته..

[2] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[3] حريص (درياب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هيڅ مرني ندئ چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه هم سوگند په سر د تا خوري
ورِی څه پوښتيِ له حاله چه روا که نا روا خوري
خوله ئيِ پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښي په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندِي برېښنا کرِيِ چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کرِيِ
هيڅ ځما په زرِه کښ ستا اشنايي نه وه کومي چاري لَرَه خداي د ما آشنا کرِيِ
که دِبر بد را سرَه کرِي په ښه ئيِ نيسم خپلی ميني راته ستا ترخيِ حلوا کرِيِ
چه په تا باندي مين شوم حال مي گوره مگر خداي ځما خواری لَرَه پيدا کرِيِ
که وعده دِي دَ ليدو په ماخستن وِئ په بورجل باندِيِ دِ ناست په ما سبا کرِيِ
که د ما په دوکان ناست يِيِ کالي گوره په زر سل ځايه په څو ځايه سودا کرِيِ
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته گله ته چه ښاېسته شوی دا په دا کرِيِ
په دا خوي دي اور د ما په کوگل بل کرِ زه د شمع غُندِي ژارِم ته خندا کرِيِ
چه وفا دي دَ خوشحال سرَه ونکرِه
راته وايه اوس به چا سرَه وفا کرِيِ

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ چه عشق ئيِ را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر يَم چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه په هغو مي سلام وايه چه په ور کښ ئيِ نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقيِ په منځ کښ نسته پدا ميدان کښ گوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ يار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زره کښ ولی څه علاج ئيِ وکرِه چه مي رنگ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سرِی په زَولنو شو گرم ئيِ خلقو مه کرِي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کرِيِ چه دَ مستي دَ غمزيِ او د جلويِ په تېغ مقتول دئ
دَ گلونو پاڼِي بويه گه کميس شيِ دَ ملوکي دَ ورېښمو له کميسه ئيِ نازک بدن ملول دئ
گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسيِ نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ بويه دا چه ئيِ سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وِئ
هغه زرِه چه تا ويشتلي زرِه هغه دئ تا ويشتلي زرِه به تل په هوا ستا وِئ
په خاطر کښ به ئيِ ځاي دَ نور څه نه وِئ په هغه زرِه چه هوا تمنا ستا وِئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژارِم که هر څو بيِ حده جور په ما ستا وِئ
که په سل رنگه زېبا دَ چمن گل دَي دَی به څرنگه په رنگ دَ لقا ستا وِئ
د خوشحال غُندِي به مست گرزي په ميو
چه هوا دَ برندو سترگو دَ چا ستا وِئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړی — بیا ټپکه په ورځیو ښښې[1] خونړی
جړاوې حلقې په غوږ ښسر په پوزه — قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړی
مرصع باهو په لاس ګوتي په ګوتو — ژر نګهار ئې دَ پایلو دَ ځړی
په ښښوه ښښوه عاشق ته ځان ښکاره کا — په غمزه ئې زړه کا وَو وړی
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ — پرې به کېږي پادښونه دَ نړی
په وصال به ئي په څو رنګه هوس کا — په هجران به ئې ساه راشی تر غړی
سر تر پایه آراسته شي په څو رنګه — په لیدلو ښاپېری دَه نه سړی
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ — چه خوړلي ئې رغېږي په جړی
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم — لا مي ښه په خنځیرونو وترَی

زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړی

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي — لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا — څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سرَه ګلزار دئ رنګا رنګ لَړي ګلونه — تفرج دَ بهار ګوره پکښې نشته ګلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله ګل وَته وګوره — هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې ګوره ښایسته دواړه رخساره — دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه — خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ ګل پاڼي ئې خط کړې لا به هم باندِي ځرخېږي — دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوګی — چه له یاره سرَه کښېني حڅک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سرَه ټک وهي لاسونه — دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3] — خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي

چه خوشحال خټك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوېش یې — که بد ګوي و بد آموز بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد ګوره — دروېشي دِ مبارک شه نو دروېش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي — که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ — نور څما په پوهه ته تر هر چا بېش یې
یا به دد یا به منګور یا به لړم یې — که داړل کړې یا چیچل یا په چا نېښ یې
پخپل دین نظر لَره دینونه ډېر دئ — څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځنی غرېږم بده خویه — څه په هَره کوځه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[1] کښېږدي.

[2] د جهان په باغ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

په کردار توره مشکښې يې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهږي[1]   لکه نخښې دَ هر چا غشِي ته بَرِي
په زړه څو ځايه وړتوپڼ ئې روغي   په خوله نر ناحق و هر چا وته زيري
په خندا خندا ئې اوښی ځي تر سترگو   لکه چرگه دَ مستی وهي چقږي
په سبا ښېگاه ئې فکر نور څه نه وِئ   تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[2]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر   که ئې دَړي په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته   وغوټې وته وار ساز کا[3] لکه لگړي
ږغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارئ   سور بيرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه   دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي   چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيږي[4]
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وِئ   نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی
مړ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوئ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرگند کړ ويې هسي رنگ اَفتاب وئ   زلفی ئې نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه   ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وِئ
هسي ئې بې اَبه دَ گلابو گل تر مخ شو   زرمنه که وسبځې حرام که پکښې اَب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې   هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم   کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قضاب وئ
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ   زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې   هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سَرَه څرگند مهر آغاز کړم   څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې   کښېلي واړه ستا دَ مخ دی د بڼې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي   دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
گنُدي وِي چه بيا مي راشي په منگل کښ   لکه باز دَ زرکي توې کا بڼې
سپهنه زنه ئېې منه سمرقندي دَه   گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو   اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

---

[1] بد لمني ښځي.

[2] وله پر.

[3] و غوټې ته وار ساز کا.

[4] مردار ځاي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخته ته که دَ خوشحال سرَه مدد کړې
دَ رقیب په سر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سرَه مل شي — عشق دَئَ چه همېش ئې په توبه باندِې يرغل شي
ډېر کاندِي فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه — کاشکي دَ چا چارې پدا خپل فکر فیصل شي
څو وايي پندُونه دروم‍ه اې نصیحت ګویه — زه څه هغه نه یم چه و ما وَته اټکل شي
هوبنره رسوایي ِ دم وهَل دَ پارسایی — راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقي ِ څه آسان او سهل ندئَ — اوس چه پشیماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته — خیال ئې دَ زلفینو راته بیا دَ زهد غل شي
زه وایم که تل دَ ښایسته وو ننداره کړم — شرم دَ پېرئ ِ تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مګس موړِي لاسونه — یاد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئَ چه ځما په زړه کښ بل شو — ګوره پدا اور به اور په څو ځایه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه — څوک چه اوُبه واخلي و پایاب وته ئې زغل شي[١]
کښېنمه په طمعه دَ مَین دَ مخ په اور کښ — نور ځایونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندېښني کا — نوري کیسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
ګړ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو — بیا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي
هر چه بد غلیم دَئَ ګرفتار په عاشقی شه — اور ئې پیدا نه ولي دَ ده سینه منقل شي

هونبره دَ خوشحال ختِك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندِي ولول شي

ملاحت چه صباحت سرَه آمېز شي — دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي
خدای پخپله په ښه مخ باندي مَین دئَ — خدای ئې واخله چه له کښلیو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا — که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته — ګوره بیا به ئې په چا باندِی مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا — که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوي مي به ولاړ نشي له هډُونو — که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي

چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سرَه مکېز شي

مخ د اَئینه دئَ باندي ندي تر سېري — آه دا خوار عاشق دئَ ډار ئې وکړه دَ چېري
سر تر پایه زېړي زعفراني جامې اغوستي — راشه توري زلفي فلیل پوري اجمیري
تا وې چه دَ مخ قدر قیمت مي پتا څو دئَ — څو به درته وایم په ما دوه ګونه پېري
راز دَ خوار عاشق دَئَ چه په شپه دَ جدایی — درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېري
تا وَیل ځېر ځېر مي مخ ته ګوره ګُندي موړ شې — زه یَم هغه وږي څه له ما غوارې سېري

---

[١] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سيل دَ ګلونو سهيلی / هسي نمائي کا لکه بلبل دَ سبړي[1]
واړه را څرګندي دي دَ درست کلي دلبري / ته ګل دَ نرګس يې نوري ګل دَ ګنډېري
سترګي دِ بلا دِئ چه ئې واړوې ملالی / زخم پيدا نه دننه زړُونه خځيري
ته چه په ښه حسن جمال تيره تر ليلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېري

مزري کله پرهېز ګار دَئ / خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو / مزري دا کا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا / هغه هر کله کامګار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ / هغه واړه ايمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري / هغه زړُونه څه په کار دئ
ننګيالي چه په ننګ راشي / نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه / کوټګان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره / چه مېړُونه دَ کار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه / د تورزنو خدمتګار دئ
سر دِ نه غړوي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که څراغ دَئ چه بلېږي / خوله ده چه وَيل کا که شکري دي تلېږي
سترګي دي که وروځي که په څو کښ تېر انداز دي / شونډي دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په کوګل کښ که دا کاني په سپين زر کښ / قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وايم / تش خالي کا ته ئې هم په هيچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندي يښي چېري پل دئ / بيا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ويشتلي ګوره چه جدا له نوره خلقه / سرې سترګي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُندي سينه مي / تل باندي دَ اوښيو کاروانونه دِئ چلېږي
څه حساب شمار کړې چه په سر ګرزي دا ژونده / څو عالم ئې دَل[2] کړ لا به څو عام دلېږي
لاف به مېړه نکا که ئې چېري تر خولې ووت / بيا که نور وَيل کا نور دَ ده ږيره کلېږي
هيچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ / سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[3]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[1] وقف سوی ځای، دَ مسجد يا زيارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځايه هيڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[2] يعني ووړ او ميده.

[3] لل يعنی ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډي غاښ دَ هغه یار ندي ستایلي　　راشه که ئې ګورې لعل و دُر مي دِي پېیلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ　　نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزمیلي
ځَني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ　　څوک جدا له یاره په آه آه کښ زېږ ځبېښلي
یو مزي وېښته په طریقت کښ لوي حجاب دئ　　ځکه قلندر ږېره بریتونه دِي خریلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ لیدلَي　　پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښیلي

سل سره بني دِ تر دا یو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه ګرلاني خوشحال ویلې

ما چه وکوت دَ دنیا خلق مختوري　　قابوچي دي واړه ګوري پتاو سیوري
چه ئې څه دَ دنیا سود څه ئې فایده وئ　　دَ خپل زړه په یرغ نیسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَیُو　　خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
یا دَ لېچو زور پکار دَئ یا دَ زرُو　　خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
سر تر پایه منافق واړه بد بوي دئ　　که په سر ئې سپین مندیل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وګورم نور نشه　　دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښیار غم ده　　څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ یوه ګوله په خوله دَ بل په زړه کښ　　په حساب لکه کړ وري[3] شه دوه موري

غل بې غمه ننداره کاندې خوشحاله
په تهمت تړلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبیبانو ژړَوي　　زړه په ما دَ رقیبانو سرَوي
چه سیلاب ځما د اوښو را روان شي　　عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چارى　　چه هلك مي په خبره واړَوي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه　　چه مي تل له خوږه عمره مَړَوي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ　　دائم مالګي مي په سترګو دوړَوي
په پیغام ئې دَ وصال هسي تازه شم　　لکه باد دَ ګل غوټی غوړَوي
یمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري　　نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوي
په لیدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ　　چه وَ مخ وته ئې سترګي غړَوي

که دَ زړه په محبت شيِ خوشحال ځوان دئ
پدا سپین وېښته ئې خلق زړه وې

مښك افشانه په کاکل يې　　عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ ګورم　　په مخ درسته لکه ګل يې

---

[1] یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپین دی.

[2] غور په معنی د پیغور ده.

[3] یعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ایماندار (دریاب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنگه خوله دِ غنچه گل دَه   په لبانو لکه مل يې
په رفتار کښې لکه زرکه   په گفتار لکه بلبل يې
پښتنه يې په بد جهل   ستمگره تر مغل يې
پدا تورو شهلا سترگو   هم شاهين هم ئې منگل يې
څو خوبئ دَ جهان دِي   آراسته په واړه گل يې
لکه سبر په چمن کښې   په قامت په تجمل يې
دَ خوشحال وَ مرگ ته ناسته
په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځي   خپلي سوړي لَره سم ځي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه   شېرين عمر دم په دم ځي
مرگ به هيڅ سړی پرېنږدي   وار په وار به درست عالم ځي
بې دليله به ځان ورک کا   مسافر چه په تور تم ځي
دَ پښو وار ئې خطا کېږي   چه قاضي لَره څوک گرم ځي
که قضا وَته تسليم شي   هم پدا له دِله غم ځي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا   چه سحر تر سترگو نم ځي
هغه عمر لکه باد دَئ   چه په غم دَ بېش و کم ځي
چه تور مښك دِ حبطه کړل   په کافورو څه ستم ځي
چه نه تول لَراي نه پوله[۱]   هغه هر چرته خرم ځي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځي

مست دَ هغه مخ يَم چه مخموري لري سترگي   هسِي پرې غوڅېږم وايي توري لري سترگي
يار مي په ښايست کښې بې نظېره بې مانند دَئ   لا په درست صورت کښې ډېر مشهوري لري سترگي
ډېري کښلي سترگي ما ليدلي دِي دَ کښليو   تا غُنډي يَو يَو په ښو پري لري سترگي
سل ځله دي شيخ ملا صفت ورځني کاندِي   ښې به ستا تر تورُو سترگو حوري لري سترگي؟
ناست دي لکه څري[۲] رقيبان و خوار عاشق ته   ځکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مِي نظر دَئ   هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترگي
نشته په جهان کښې تل طلب ور پسې کړمه   يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
نه گوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[۳] دَه   گوره دا خيال په څو مغروري لري سترگي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل   هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترگي

---

[۱] چه نه پول لرى نه پوله.

[۲] سيد راحت ليكلي، چه څرئ هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لکېږي.

[۳] وى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښيو پرېږ لري سترګي

مګر رسم دين آئين هسي لرې
چه دا خوار زړه مي غمګين هسي لرې
دا دَ زړونو مېني وراني پرتې ښې دئ
چه تل آس دَ جفا زين هسي لرې
عاشقان به لکه مچ ورباندي ګرزي
دواړه لب چه شکرين هسي لرې
څه نسرين[1] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه
چه دَ تورو زلفو چين هسي لرې
دا يو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده
چه ئې ښېي په جبين هسي لرې
کله کله به مرهم ورباندِی کښېږدې
که همېش مي په زړه خوږښ هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه!
په درست باغ کښ يَو نسرين هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته ګرزې زاهده
که دا خپل عقل دوربين هسي لرې
مياشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا
ته دلبره چه مخ سپين هسي لرې
که هر څو ښايسته ډېر لرې کشمېره!
لکه يار يَو نازنين هسي لرې
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي
يو پلو دواړه آستين هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېري ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګين هسي لرې

ښېتر ستا دَ قد سيالي و نه کړه دنګي
اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سَرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي
نه دَ لوی نه د هلك، وی[2] يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره
وَ منډيل شملې پرېښې سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَيل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مېښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصيحت دَ دانايانو دَ کتاب دَئ
دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عيسی په غرونو تښ له احمقانو
دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري
په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل
يو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنيا کښ
بل دَ دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښيار چه له نادانه زيست روزګار شي
که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پايه
دا سړی دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار یواځې په دیدن دئ — پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایۍ خداي آخر کړه — سبا کېږي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خوړ دَ اوښیو قاصدان دي — چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي — راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک — چه و کښلیو ئې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي — که یك لخته ئې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ — څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ — را پسې څرگند په غلا دئ[1]
ځني چاري لَرِي پټی — ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا — چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئې خلاص لَره له عُجبه — څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارې — سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شی وَ هغو ته — چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادۍ واړه — که باور کړې واویلا دئ
اندیښنې گوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي — د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غموُنه لاړي — بیا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ — بیا حنا سرَه نگار شوي
شانه ورغلي تر زلفو — رانځه سترگو سرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څړۍ — په هر لوري ژر نگهار شوي
په گنگو دِ زیړ پروني — په څو وه سرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي — وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو — بیا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزېز دَ خداي دي — چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي ناندِي قائم دَئ لکه قطب — همېشه دَ گم گشته وُو رهنمای دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا — یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه گذر ئې پدا غولي باندې وشو — سعادت ئې ور سرَه راوړ هماي دئ
ما پرې اوس د غلطۍ کرښه وکښه — پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[1] را پسېالا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه ښځه ئې مه غواړه چه نشته   هغه ګنج لکه په کور کښ دَ ګداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره   لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه   چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ   بد رسا دَ ځان په ورلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تنبم پټېدلم   بيا را پسې ګوره ګير اګير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئې مشلوه له زلفو   زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې   بيا ګوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په نندارو دِ   درست وګړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي   ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي   ګښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې ګوتی په بم کښېښوې   غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه ګورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي   داناپان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي   ګڼه هونبره په خبره نه ګروهېږي
کاڼي بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي   مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ   کله ترې له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې   سړَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنګه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حؤک ګروهېږِي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ   چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کري خپل پلار ته   د خلف زويه ګلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندي پيدا دئ   ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي   بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ   اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننګ نام دَ بابا ورک کا   که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سړَه به غم دَ نام و ننګ وِئ   ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنګه سپي ځَني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال كله آدم دئ

---

[1] يعنى رهرو، او مسافر او پر لارى تلونكى.

[2] ما وې چه په راغله ئې كشمير راغلى دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور څوک نشته لاندي باندي   واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي   که ژړا کوي که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي   که کيميا کا گل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري   چه په غم وې ځلبلاندي
څو ړې بيا ورباندي پاس کړل   چه پراته وُو تر بل لاندې
خلقې ئې دِي که گورې   سرَه يو تر بل هراندي
په ليدو دَ يار مرې شوې
دَ خوشحال سترگي نغلاندي

نه مي زړه په سردارئ درست خوشحال دئ   نه ځما دَ خېلخانې څه حال احوال دَئ
دَ ختك اُولس په ننگه نه پوهېږي   كار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
ښتانه لکه مگس ورباندې گرزي   ورته ښي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکئې تار په تار خيرې شوې   اوس په منځ کښی يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سړي وته دا خپل عيب وښته دَئ   دَ بل عيب ورته لا کتِه تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده   دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې   که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يَو ځله اخلاص ور سرَه وشو   يار که سل ځله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترگو نه ځي   که په سترگو کښ مي څرخ لکه بانه دئ
چه غمونه درته راوړي سترگي غوږ دَي   چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواره خوري که اوبه څښي پدا څه شی   مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي تري پرېووت   تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي   په کوگل کښ مى زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وِئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يووړ لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور ښتي حال معلوم دئ[1]   په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه   دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده   يا له ما سرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنگه   درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني   په دا دوه توگه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ   چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه گلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي   دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

څه به هر يَوه ته حال وايې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژگونه شوې همګي دَ دنيا چاري[١]   چه ليدې مي هَسيي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سَرَه کا رُونه دَ غليم کا   لُونِي مور ته لکه بَنِي دِي تياري
چوهړي[٢] پلا وشولې خوړه حلوا خواري   په سيد باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول   رهزنان ئې په دربار کا ځَني چاري
بلبلان طوطيان حيران په بيابان ګرزي   په ګلزار باندِي کارګان کاندِي چيغاري
په وښو د َعراقيانو ژواک ژوندوُن دَئ   راتبونه[٣] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا   په هوښياروُ باندِي راشي شل دشواري
په ښتنو باندِي حکم کا مريوُنه   تر مېرمنوُ تَل وينځِي دِي روېداري
په دوران دَ عالم ګير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي   دَ بلبلو وږي سترګي پرې مئړېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ   که ئې سترګي وَ بل مخ وته غړېږي
جګي جګي ماڼي مکوَه پخولا شه   چه پما دَ رقيباُنو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ   که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کړم   وايې مالګه مي په سترګو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا   پرهار زړلي په غمونو کښ نړېږي[٣]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشيو
يو خوشحال دَئ چه ئې غشيو ته برېږي

وايم خلق نه دري   زړه مى يوړ يَو مزري
دا خبره چه زه وايم   تر وېښته ده لا نرئ
چېري نه وئ لېوني شم   چه په خوب وينم پرى
زه له ياره سَرَه څه يم   دَ يوه مزي مرئ
چه ئې خوند دَ ميوې خوړ وي   هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سَرَه مشه   که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا   څوک چه غواړي مهتري
بله نه ګوري بل مخ ته   تل دَ سترګو کړم ږغري[٤]

---

[١] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[٢] مزدور او خاوري پاکونکي.

[٣] ژړېږی.

[٤] ږغول او ژغول يوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي   نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم   که هر څو راته وَيل کاندي وگړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته   ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتينيِ نخښه دا دَه   چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسړي
په يو گوټ به ئي دَ عشق دَ ميو هېر کړېِ   که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغړي
چه په ښاخ باندي ئې اوړي ژمي گل وئ   خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي
چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ   لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ   هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله انديښنه کاندې اغيار دئ   يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي   يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي   زه دا هسي دماغ راغلم له ځايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم   زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارگانو څخه نشته   که ئې غواړې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږې   چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ
دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ[1]   لکه اوړمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي   هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم   چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه   هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته   ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادوَه ما ته   چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم   دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا   چه په ما باندِي ئې زړه سنگ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځل وَريشي بيا تېر شي   خو پما باندِي که گورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وئ   رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو   زاهد ځان ژاړي بې ځايه هيچکاره دئ
بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مريبو په شماره دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ
مات کچکول په لاس کی بل مې ګند دَ دنيا مال دئ

وران وګړي ګوره په څو قلب کاروُنه کاندي
واړه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[1] دئ

زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره
ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ

هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه
ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خيال دئ

يَو په ګور کښ ښخ کا، بل په ګور کښ نکا فکر
درې ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ

ما خو لاس په غوږ کړل ځني تښتم که خلاصيږم
خلق پر خوارېږي شهوت څه عظيم جنجال دئ

نور عالم به څه کړې دَ خپل ځان په خلاصي مې کړه
لاندې يې خوشحاله دا يو څه دَ بلا جال دَئ

وې مې که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟
وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وينا کړې

وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ
وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ويسا کړې

وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم
وَې چه که سر له تنه بې تيغه جدا کړې

وې مي چه په تا هر ګوره لېوني يم
وَيی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې

'وی می چه ما تا سَره خندا په يوه وخت کړه
وَيې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې

وې مي چه هر ګوره کبريا شوې خداي دئ ويني
وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې

وی می چه دَ سپينی زيبا خولی عاشق دی زه يم
وَې چه خداي څه دا عاشقې هم ويړيا کړې

وې مي چه له نتي دي چارګل په پوزه زيب کا
وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې

وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه
وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې

وې مي چه په رنګه خوشحال په تا مَين دَئ
وَې دَ ختِك سرِی دَ ميني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ويني بهېږي
که هر څو باندې دارو يږدم نه لږېږي

که فرياد له درده کړم ملامت نه يم
چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي

همېشه مي دَ يار ياد دَ زړه سبق شو
چه ډېر ډېر ئې يادَوم زړه مي خوږېږي

زړه مي ګل دَ نيلوفر مخ ئې آفتاب دَئ
نيلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي

دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرينده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحرير کښ
چه دَ زلفو مښک عنبر کړم په نظير کښي

ستا دَ مخ دَ شونډوُ مثل را معلوم شو
لکه نهر دَ جنت شهد په شير کښي

نه چه خوله دَننه زړه مي هم په خوږ شي
چه دِ نوم دَ شونډوُ واخلم په تقرير کښي

ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه
څوک به ستا په حسن نه وئ په کشمير کښي

زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم
ليوني ترلي ښه دَئ په خنځير کښي

که هوا دَه که سودا دَه پکښي ستا ده
بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښي

زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم
چه عجب دارو دي يښې وه په تير کښي

---

[1] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی يعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ یار دَ زلفو دَئ عطاره هسي بوي نشته په مښکو په عبیر کښي
محبت مي هډ و پلو سَرَه مخلوط شو ناصحانو راته شا کړه په تدبیر کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنایت کړ که مي نه وَئ خپله بخره په تقدیر کښي
دَ خوشحال ویل په نورُو کښ څرگند دئ
لکه ږغ دَ ویره ژلي په گڼ ویر کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَیَن شوم هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل یار په غېږ کښ ونیوه خوښي کا لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندِي به غل دَ خاص و عام شم که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سَرَه ئې څه مهر پیوند دَئ دَ بلبلو مینه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځَکه هر کله خوشبوي او معطر دئ دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه یاري په مثل دَ ډک جام دَه له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندِي و عاشق ته شېوه[۱] کاندِي
تازه اوربل اودلَي توري زلفي آوېزاندِي
انگڼ ئې ښایسته کړ چه را وَوَته دباندِي
ځما په مرگ دِ زړه دَي چه بې درودو سَره خاندِي
څه ظلم څه ستم کړې چه پلو نیسې دَ وړاندِي
څه عجب غزل ئې ووې
آفرین په خوشحال باندِي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځِي دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځِي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي تر چشمانو دِ ځاربېږم چه بهار ځي
په هر چین کښ ئې دَ څوښو مښك دَ چین دئ لخلخې ځَني توئېږِي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ویراني کا یار هغه چه همېشه په زړه دَ یار ځي
جهان ځَاي دَ خوښی ندئ وَ ناورین دئ چه طوطا له گلستانه په چیغار ځي
په وار وار چه په دنیا باندي راغلي عاقبت به ځَني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي چه مي سرې ویني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبیب نوم څه اخلې په ژبه چه بیمار ور لَره رایشی بیمار ځي
که مي پېژني هغه لیونَي زه یم چه نادان را لَره رایشي هوښیار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ دَ رښتینو په مخ هر کله بهار ځي

---

[۱] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
ګڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[۱] دلګیر مشه دَ خلقو په جفا کښ   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوي خوشحال هوس ئې نهېل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د ماڼي[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارۍ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاګرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[٤] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا ډېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه ږېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لګي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[٥] شي
زمانه به ئې پرېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرګه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري ګرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندي ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا ګوي وئ   نه دَی مرِ که سرئې ګوي وئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځاې چه رنګ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترګي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَناڼو   زړه تر دوو سترګو را توي وئ

---

[۱] ته دلګیر مشه.

[۲] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[۳] نامرادی د نړۍ، یا مراد دَ زمانې.

[٤] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[٥] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره   پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي   ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې   په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ   که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1]ئې کړې   د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو   توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ   دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ   باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا   چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ   نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه   هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږِي   که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ   ولي درېغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم   په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یووړ   نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتي[2]   که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك ځما دَ سترګو   ګڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا   تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو   دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر واړه جوهري په مرګ تام شول   چه تر دُر به دَ ژلِیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ ننداروئ[3]   چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه   هغه ځاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم   چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه   چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

[1] په لوری کیږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم　　مخامخ که تير انداز راته يو څو وئ
قاصدان ځما دَ اوښيو کښته پورته　　همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه　　ياره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښينه　　غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته ياد شې اې چرګه!　　ستا په ږغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ　　چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنيا دولت که ښه وئ　　يَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقيره　　يَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا　　هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې　　حبطه هغه طاعت دئ
چه فايده لري بې شماره　　هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا　　هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنيا کښ　　دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نيت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نيت دئ

هغه يار که په ظاهر له ما جدا دَئ　　په باتن کښ هر زمان را هويدا دَئ
دَ ژونديو يو سرَه ګرزي په علم کښ　　خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسيځي باران ورباندي مشه　　که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غواړم په کوګل کښ مونده نشي　　زړه مي ولاړ دَ ښايسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه　　يو عجب صحبت دَ مينی ابتدا دئ
زه به زار ګوم له دِله نه له ياره　　چه په څو په بې پروا باندي شيدا دئ
خپله مينه په عاشق باندِي سور اور شوه　　چه پرې سيځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه　　چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وايم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پيدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي　　که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نوميدي د ښه بادشاه په درګاه نشته　　هر سړَی چه خدمت کا نتيجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر ميان ورک شوم　　نوم دَ کوم يوې اَخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهيد شوم　　پدا لاري کښ څه لږ ندئ لږومي
ما دَ سويو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه　　د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پيالې خوري نصيب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پيالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه له ما لیري په هواد[1] دئ همېشه راته حاضر دَ زړه په یاد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده چه مي زړه دَ ده له خیاله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له یاره زار کوَم وَ چا ته دَ خپل یار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چارې وکړې آشنایی په ناحق مي له بېلتونه نه فریاد دئ
چه مي هیڅ اثر دَ آه وربانديِ نشي دا ناترس خاطر ئې کاڼی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافې ښکار شِي راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هیڅ توکي د ما له زړه نه ځې دَ خپل یار دَ مینې څه محکم بنیاد دئ
یو زمان ورځني خلاص نه یم په عمر په ما خوار باندې دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځِي دَ یار له لوریه نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل گرېوان په اوښیو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَین کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي قراري ئې په دیدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سیند لَرم په سترگو چه جمنا ورته رودبار شي
یَو څه راز لَرم په زړه کښ هیڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه چه غلیم را سَرَه یار شي
زه هم عار لَرم له خلقه که دَ خلقو له ما عار شیي
واویلا علاج ئې څه کړم پرهارونه په پرهار شي
هونبره دېر پیران شیخان دِئ نشته یَو چه مدد گار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترگي لب شکري په غاښو یې مرغلري
تا به ستایم په څو رنگه ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي گورم حیرانېږَم سمنبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ دَم واهَه نشِی له ویري
ذکر ستا د تنگی خولې دَئ رنگینه پري پېکري
زړه چه ستا سَرَه یاري کړِي سلامت به اوسِي چري
شور دِي گډ کړ په وګړِي صبر وړُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي طربناکې ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا یم عینِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو کچ کلاهې قد عرعري
لیرِي مه درومه له ما نه مخ په ما کړه مخ قمري

---

[1] هیواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم   وینا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَینوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خویه بویه تښتَي   د ما خاطر دِ وریت کړ لکه سیخ په لمبو ینښَي
له سترګو ورځیو زلفو له بڼو به دئ ځان څه ورم   دَ مخ سپایان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګُښي[1]
د ما په بخره نیاز دئ چه عاشق یم زه به نیاز کړم   دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پرېښي
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط لیده شي   بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګورې ګُښي ګُښي
عاشق په اندېښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي   غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښي
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه یې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ ګلو باغ شِي   چه درومې په چمن کښ دَ لاله شینه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپین مخ کاندي پرېشاني   دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه   دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځَن یم   که دا مزه به هم مونده دَ میو به اياغ شِي
پیغام ځما اې باده تر شیدا بلبلو ورووړه   لا شك چه پیدا باغ کښ دَ ګل بوي د ګل سراغ شِي
یَو دم دَ خوار خوشحال سَرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د یو دېرو اندېښنو څه خو فراغ شِي

یا ما زده یا مي سترګو چه نن شپه را باندي تېر دئ   یا ما زده یا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روغ دَ رغېدو دئ   چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبیب پسې طلب کړم   ګنه هیڅ کمي ئې نشته طبیبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا   چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلیر دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئینه کښ   دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نڅقَ تېر دي
څه ته و ما ته وایې اې ناصحه چه عشق هېر کړه   چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال خټك چه بیا مونده لذت دَ یار د شونډُو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه ګنډ هېر دي

ٰیا خو مکړه لېوني سَرَه یاري   یا دَ ګند د پهوړی[2] کړه تیاري
چه په نور څه ئې حساب ګنی هغه زده   زه بې یاره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ یار دَ راغلو زېري په ما وکا   تر هغه سرِی به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره   دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی یا پوهړی یعنی بوریا.

[3] محشی ورته قربانی لیکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئَ   چه تمامه شپه بیدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اي باده   چه ځما دَ یار تر منځ کړې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې   ستا له بویه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ یار دَ وصل نېژدې کېږي   دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځیو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

یَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي   په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئَ   سړی توب ور څخه مه غواړه شیطان شي
دا سړی چه فرښته دئَ هم شیطان دَئَ   که سړی و خپل عمل ته نګران شي
یو په بد عمل کښې ځي تحت الثراي ته   بل په ښه عمل کښې پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښې سړی دئَ   دا سړی دئَ چه په عقل کښې ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي   دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربیت که دَ باغوان له لاسه مومي   په هر ځای باندِي ګلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني یَو څو ورځې   دَ هغه هنر په ده کښې نمایان شي
دَ نېکانو په صحبت کښې به ښه کېږي   اولیا له اولیا نه را عیان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه   دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی یَو څو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

یا په تخت باندِي بادشاه وَئَ   یا درویش دَ خانقاه وَئَ
چه په لار دِي هغه ډېر دئَ   یَو څو ما غُندي ګمراه وَئَ
زه هر دم په بسم الله یَم   که یاران په بسم الله وَئَ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئَ   هغه نه وَئَ مېړه داه[1] وَئَ
په شماره مي زویه ورک دِئَ   که یو څو بکښې واه واه وَئَ
غاړي غرُونه ځني ډک دي   سر انجام که دَ سپاه وَئَ
ابلقي په کار کښې هېڅ وِئَ   یا درست سپین وَئَ یا سیاه وَئَ
توره شپه دَه دَ غمونو   دَ ښادئِ صبح ګاه وَئَ
په خوشحال به ئې بد نه وې
ګه ئې څوک په حال آګاه وَئَ

لمړی ټوک بشپړ سو

[1] محشی ورته وینځه کښلی دی، یعني خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library